ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1396

29.9.1978.● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГО

6

КОМПЛЕТАН СТРИП

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА

Ripley **Веровали или не!**

ЈАПОК

ИЗ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ, ЧЕСТО НАЗИВАН И ВОДЕНИ ОПОСУМ, ЈЕДИНИ ЈЕ ОПОСУМ КОМЕ ЈЕ ВОДА **ПРИРОДНА СРЕДИНА.**

ПРОСЈАЦИ

У ФРАНЦУСКОЈ У 17. ВЕКУ, ЧЕСТО СУ, ПОШТО БИ НАКУПИЛИ ДОВОЉНО СРЕДСТАВА, КРЕТАЛИ НА КАКВО ХОДОЧАШЋЕ... **И ПОСТАЈАЛИ ЖРТВЕ РАЗБОЈНИЧКИХ НАПАДА.**

СТЕНА-МОСТ

У НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ СЕКВОЈА У КАЛИФОРНИЈИ – ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ФРЕНК ФЕЈ

АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ ИСПИЈАО ЈЕ ЗА СВАКИ ДОРУЧАК **12 ШОЉА КАФЕ.**

ЧАРЛС СТЕЈНМЕЦ

АМЕРИЧКИ НАУЧНИК (НЕМАЧКОГ ПОРЕКЛА) НА ПОЉУ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ, ОБУСТАВИО ЈЕ **2 ДАНА** СВАКИ РАД У СВОЈОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ КАДА ЈЕ КОМПАНИЈА „ЏЕНЕРАЛ ЕЛЕКТРИК", КОД КОЈЕ ЈЕ БИО ЗАПОСЛЕН, ЗАБРАНИЛА ПУШЕЊЕ У РАДНИМ ПРОСТОРИЈАМА. ПОСЛЕ ДВА ДАНА СТЕЈНМЕЦ ЈЕ ИЗУЗЕТ ОД НАРЕДБЕ.

СКАРА БРЕ

ПРАИСТОРИЈСКО НАСЕЉЕ НА ОРКНИЈСКИМ ОСТРВИМА, СТАРО 3000 ГОДИНА, **ОТКРИЛА ЈЕ 1800. ГОДИНЕ ИЗУЗЕТНО ЈАКА ПЕШЧАНА БУРА!**

2 1-9

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● геолошка истраживања вршена последних година у околини Варшаве помогла су да се открију нови трагови несталог Варшавског језера које је постојало пре 150.000 година. Ге-

ологи су открили и корита старих река које су се некада уливале у то језеро а после његовог нестанка постале притоке Висле.

● прва жена која је стекла универзитетску диплому била је Венецијанка Елена Карна-

ро која је 1678. године одбранила свој дипломски рад под насловом „Аристотел и његова филозофија".

● једна врста голуба која живи у областима Туркестана има на глави један мали „шеширић" од перја који му омогућава да види само надоле.

● зуби нилског коња су веома тражени и цењени зато што су много тврђи од слоноваче.

● на подручју некадашње Месопотамије пронађена је једна мала табла од иловаче која потиче из 1800. године старе ере. На њој су урезани најстарији музички знаци који су до данас откривени.

● наука још није успела да открије како то да међу афричким народима не постоји ћелавост.

● на Формози се годишње ухвати око 10 до 15 милиона лептирова. Од њихових крила праве се мале сличице и затим се продају као сувенири.

● енглески тенисер Мајкл Сенгстер је 1963. године послао на другу страну мреже лоптицу брзином од 248 километара на час. Сенгстер још држи рекорд у најјачем сервису.

● у Хохостервицу, у Аустрији, у хотелу који се налази у некадашњем замку, келнери служе госте одевени у оклопе као средњовековни витезови.

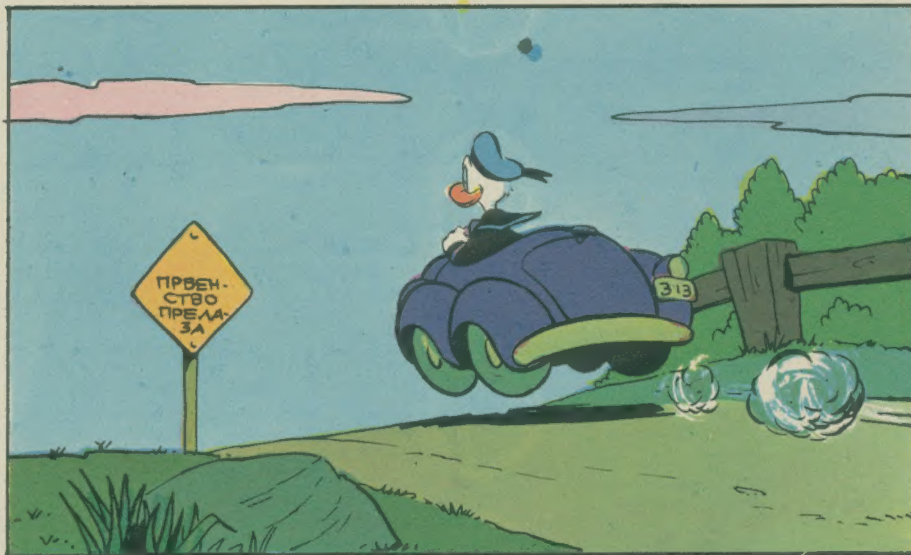

WALT DISNEY

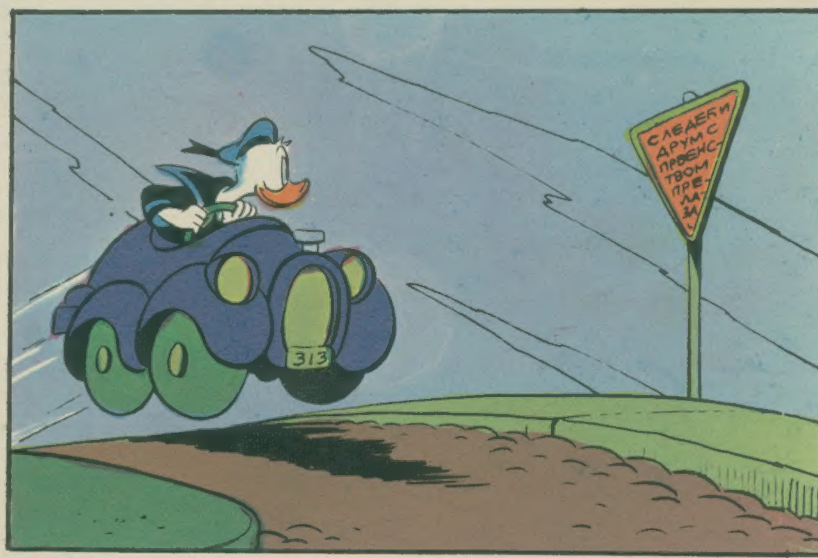
ПАЈА ПАТАК

5-21

ПОБЕДНИК ЈЕ ТР

РАДИ ЈЕ ПРОМЕНИО БРОЈ ДА БИ ТЕ ПРЕВАРИО! — ШАПУТАЛА ЈЕ ЕТИОПСКОМ МАРАТОНЦУ АБЕБЕ БИКИЛИ ЊЕГОВА САВЕЗНИЦА ОПРЕЗНОСТ — НЕ ДАЈ СЕ, ПОТОМЧЕ КРАЉИЦЕ ОД САБЕ!

Пред залазак сунца последњих дана XVII олимпијских игара у Риму 1960. године на старту за маратонску трку окупило се седамдесет такмичара.

Један тркач изазвао је сажаљиве, а и подругљиве погледе својих конкурената и публике. Не зато што је његово тамнопуто тело било суво попут сараге и што су му ноге личиле на штапове. Тркач је био бос.

Сви су мислили: тај босоноги штркљавко неће стићи ни до десетог километра. Нико није знао да ће с Етиопљанином Бикилом Абебе трчати његова четири поуздана савезника: **Понос. Стрпљење. Умереност. Опрезност.**

Нико није знао да ће се за време дуге, напорне трке та четири савезника смењивати и у необичној психичкој штафети водити босоногог тркача према циљу.

ПАЗИ НА ДВА БРОЈА!

На старту је уз Бикилу Абебе стајао Понос.

— **Не заборави!** — рече Понос. — **Твоје име значи „Пупољак који се расцветава". Ти си из племена Сем које је пре 3000 година дошло из Арабије и освојило Абисинију. Ти си потомак Краљице од Сабе! Био си дечак кад су из овог града Рима у твоју земљу дошли освајачи на авионима и тенковима. Ти си војник, гардиста, „Пупољче!" Ти баш ове вечери, баш у овом граду треба да се расцветаш!**

Пуцањ стартеровог пиштоља. Тркачи су кренули у густој групи, готово гурајући се.

На изласку са стадиона босоногом се придружила Опрезност.

— **Мисли на оно што ти је говорио твој капетан!** — шаптала му је савезница. — **Два најбоља тркача су један висок, снажан момак, црн као ти, а други један плав Рус са севера. Не мари што ниси упамтио њихова тешка имена. Важно је да знаш бројеве на њиховим дресовима. Те бројеве — 26 и 29 — не смеш пустити да ти побегну. Не обраћај пажњу на друге. Ако ти други измакну, стићи ћеш их!**

Бикила је трчао равномерно. Осетио је иза себе топот корака. Два тркача су га сустизала, стигла га, престигла. Инстиктивно је убрзао корак.

— **Шта ти је, „Пупољче"?** — умешала се Опрезност. — **Прочитај бројеве! Пусти их нек иду! Нису важни!**

Бикила је наставио да трчи равномерно. Ударио је палцем у камен и стегао зубе. Мало затим га је нешто уболо у табан. Трчао је даље. Сетио се етиопских друмова и стаза, час пуних прашине, час посејаних оштрим камењем или бодљикавим драчем. Ова маратонска стаза је тепих према оним стазама на којима је тренирао.

Сетио се да су његови сународници боси изгнали из Етиопије модерне Мусолинијеве армије, па је мало појачао темпо.

Бикилине танке ноге гутале су километре равномерно као каква добра подмазана машина. Престизао је једног по једног супарника.

КРВАВИ ТРАГ НА ВИА АПИЈИ

На двадесетом километру стигао је Енглеза Пирија и без тешкоћа га прешао. Одједном га је стигао један висок, лепо развијен тркач. Етиопљанин је погледао његов број: 185. Тај није опасан, нека прође. Високи тркач је дугим, еластичним кораком прешао мршавка и полако му одмицао. Опрезност рече:

— **Погледај кожу тог цина што бежи од тебе! Тамна је као твоја, арапска. То је онај Мароканац о коме ти је причао капетан: Ради, фаворит! Ради је променио број да би те преварио! Не дај се, потомче Краљице од Сабе!**

Бикила је убрзао корак. Стигао је снажног дугајлију и прилепио му се за пете. Мароканац Ради се свим силама трудио да побегне од тог ситног и неуглодног пратиоца. Час је снажније пружао свој еластични антилопски корак, час је смањивао темпо.

Етиопљанин је био упоран. Радију се чинило да је Бикила невидљивим конопцем везан за њега. Постепено је губио нерве и коначно се у немоћном бесу окренуо и пљунуо му у лице.

Никада још нико Бикили није пљунуо у лице. Његова мати је некада у Салали имала грдне муке са сином који није могао да отрпи ничију увреду. Пет пута је морала да плати судску глобу због његових тучњава са момцима који су га на било који начин изазивали.

Само једном Бикила из туче није изашао као победник, него је добио прописне батине. Тада га је изударала мајка, јер је сматрала да се њен син у сукобу понео као кукавица.

Кад је Ради пљунуо на њега, мали Етиопљанин се заценио од беса. У два скока је стигао Мароканца и полетео на њега.

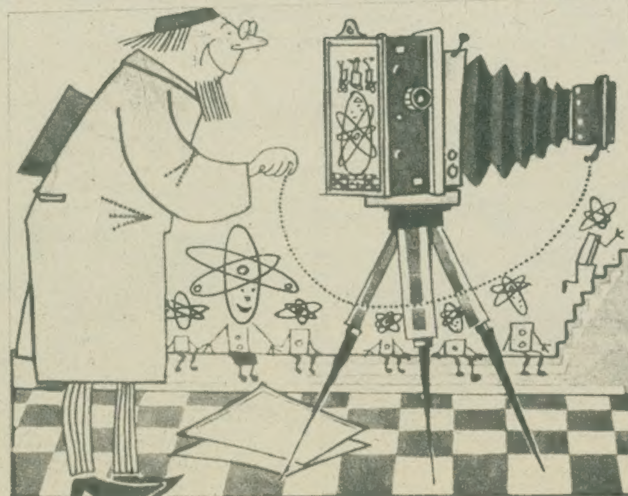
МИНИ-КВИЗ

1. Да ли је преријско куче чуваркућа?
2. Где се налази Ровски тунел?
3. Ко је синатропус?
4. Да ли је смиљевац цвет?
5. Колико може да буде дугачка риба туна?

ОДГОВОРИ:

1. Није, јер је то животиња из реда глодара, а само јој глас личи на лавеж пса. Живи у северноамеричким преријама, под земљом; 2. У јужној Француској, у брдима северозападно од Марсеја, дугачак је 7.240 метара, широк 18, а висок 15 метара. То је први подземни пловни канал у свету, а повезује Марсеј са Роном; 3. У науци је познат као Пекиншки човек, заправо прачовек чији су фосилни остаци нађени 1929. године, јужно од Пекинга, заједно са каменим оруђем; 4. Не, већ капа невесте која је раније ношена у Србији. Најчешће је прављена у облику венца од цвећа и миришљавих трава са дугим украсима; 5. До 4 метра.

ЏИНОВСКА ФОТО-КАМЕРА

Техника се данас креће у правцу конструисања уређаја и апарата све мањих димензија. Међутим, проналазач камере „Полароид" кренуо је другим смером. Он је конструисао и огромну камеру, која за један минут израђује фотографију с форматом оригинала. Уместо обичне камере, у његовој конструкцији се користи систем ваљака, осовина и везних ремена. При снимању објекта с растојања око 4 метра, при одговарајућем осветљењу и регулисању, добијају се фотографије величине 120 x 203 cm, на којима уопште нема уобичајених зрнастих структура. Увеличавање појединих делова снимака омогућује да се виде и детаљи који су се до сада могли разазнати само кроз микроскоп.

РЧАО БОС

Тада се умешао трећи поуздани савезник: Стрпљење.

— Пази, војниче! — шапну Стрпљење. — **Већ си га победио! Пређи га! Пусти га нека понижен тапка за тобом!**

Ради се није лако дао. Два Африканца трчала су убитачним темпом древном Виа Апијом раме уз раме.

Виа Апија је постала сувише груба за босе и изубијане ноге. За Бикилом је остајао крвав траг.

РИКА ЕТИОПСКОГ ЛАВА

Одједном је Бикила, можда због болова у ногама, осетио жеђ. Осећао је жеђ још на двадесетом километру, али је три пута одбијао боцу коју су му пружали на успутним станицама за окрепљивање, јер није хтео да изгуби ни секунду времена, а у домовини је научио да жеђ отрпи без роптања.

Борба са снажним Мароканцем бивала је све тежа, а жеђ све јача. Просто је умирао од жеђи. Жељно је бацао поглед низ Виа Апију: негде, врло близу, мора да буде још једна окрепна станица.

Ево је! Већ му пружају боцу. Бикилине коштуњаве руке се жудно пружају и грабе боцу.

Тада, у том судбоносном трену, умешао се најважнији савезник у Бикилином животу и у овој трци: Умереност.

— Стани, безумниче! — прекори га. Умереност. — **Бацај ту боцу, или ће ти онај што те је пљунуо у лице, побећи! Зар ниси научио да гладујеш и жеђаш!**

Боца је из сувих жилавих руку у високом луку полетела и треснула о камен.

И даље су њих двојица трчали упоредо. Већ је пао мрак. Приближавали су се Константиновој тријумфалној капији — циљу.

Одједном су од жеђи грозничаве закрвављене Етиопљанинове очи угледале пред собом камени обелиск, баш у тренутку кад је осећао како га снага напушта, како му крваве ноге постају тешке.

— Гледај тај стуб, потомче Краљице од Сабе! — Понос се створи крај њега. — **Тај су стуб из Аксума, из сјајне престонице Краљице од Сабе, опљачкали ратници из овог града! Освети се! Трчи, трчи, брже, брже, даље, даље! Данас ће етиопски лав поносно рикнути у граду кога су освајачи назвали Вечитим!**

Бикила је задрхтао од беса. Сетио се детињства, туђинских авиона, бомби, тенкова, пожара. Његове босе ноге поново су почеле да се покрећу све брже. За собом више није чуо дах Мароканца Радија.

Кад се на улазу у стадион појавио босоноги тркач с бројем 37, мало је ко знао његово име.

Оптрчао је последњи круг и пресекао врпцу на циљу, али је трчао и даље, јер му је савезница Опрезност говорила:

— Не веруј овима овде! Можда хоће да те преваре. Можда је циљ даље!

Одбијао је од себе оне који су покушавали да га зауставе и трчао је дигнутих руку у тријумфу, све док није улетео у загрљај свог капетана.

Етиопски лав је победнички рикнуо у Риму.

Четири године касније у Токију Абебе Бикила је, као први човек у историји олимпијских игара, освојио и другу медаљу у маратону.

Само, тог пута није трчао босоног.

А. Р.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ОМЧА

СЛЕДИО САМ СЕ ОД УЖАСА КАДА САМ ИЗНЕНАДА ОСЕТИО КАКО МИ СЕ ЧЕЛИЧНИ КАБЛ ЗАТЕЖЕ ОКО ВРАТА. НИСАМ МОГАО НИ ДА СЕ МАКНЕМ.

Искрзани делићи челичног ужета засецали су ми се у врат, као да ме неко пробада иглама. Осећао сам како ме уже лагано подиже навише са гране на којој сам до тада стајао. Висио сам осам метара над земљом.

Тада сам схватио како мора да се осећа човек на крају конопца за вешање.

Нешто неочекивано

То се догодило јануара 1970. године — прича данас тридесетогодишњи Грејам Кокс, шумски радник из енглеског месташца Кинлета у Вустерширу.

Радио сам на једном имању у близини Малверна. Читавих дванаест месеци уништавали смо стотине заражених стабала бреста.

Обично је то ишло овако: дрво бисмо оборили, затим засекли и на крају запалили. Понекад се стабло које је требало оборити налазило у близини пута, електричних или телефонских жица — то је компликовало ствари.

Да бисмо избегли несреће, око дебла смо везивали челичне каблове на чекрк. Уже је вукао трактор. Када би дрво почело да пада, уже се обмотавало око чекрка и на тај начин осигуравало да стабло падне тамо где ми то желимо.

Мој задатак састојао се у томе да се, носећи кабл, попнем на дрво и да га затим причврстим око дебла. Чак и по најбољем времену то није ишло лако. Зими, када су гране клизаве — било је изузетно опасно.

Овога пута преда мном се налазило необично високо дрво наднето над путем. Реј, најмлађи од нас, кренуо је са мном.

Успели смо да подигнемо кабл на дрво, а затим сам га ја обмотао око дебла, направио омчу и причврстио је металном куком. Када је то било готово, дао сам Билу, возачу трактора, уобичајени знак руком. Кабл се затегао, подигао навише и одскочио.

Дешавало се да уже од снажног трзаја исклизне са куке. Тада бисмо све морали урадити испочетка. Покушавали смо да то избегнемо и зато радили опрезно.

Овога пута десило се нешто сасвим неочекивано. Челична омча пала ми је на главу, а пре него што сам могао да се снађем, још једна се обмотала око мене.

Неколико тренутака био сам исувише изненађен да урадим било шта, а онда, када сам дошао к себи, покушао сам да збацим кабл, али ми се он некако закачио за врат. Уже је почело да ме вуче по грани

Реј је покушао да ми помогне. Замало да падне. Онда сам га чуо како виче Билу да заустави чекрк, али сам ја знао да га овај неће чути од буке трактора и чекрка.

Очајнички сам покушавао да одржим равнотежу. Најстрашнија је била помисао да ћу се, уколико се оклизнем — обесити. Још неколико сантиметара и чекрк ће потпуно затегнути уже, знао сам. И био сам у праву. Омча око мог врата одједном се затегла.

Могао сам још да видим Била, леђима окренутог мени, како мирно завија цигарету. Видео сам чак и како пали шибицу и како је шакама штити од ветра.

Боже мој, зашто не погледа у овом правцу, помислио сам.

А онда се и она друга омча затегла... за неколико тренутака ћу се угушити.

Крајичком ока угледао сам Џорџа, човека који је спаљивао дрвеће, како из све снаге трчи преко поља ка трактору.

У том тренутку ноге су ми одлетеле с гране. Био сам обешен.

Чај за шок

Не знам колико је то потрајало. Вероватно само неколико секунди пре него што сам осетио како ми ноге поново ударају о грану. Реј ме је чврсто обгрлио.

Бил је ослободио чекрк и самртни загрљај челичног ужета ишчезао је.

Некако сам успео да се спустим на земљу. Сео сам наслонивши се на дебло, повраћало ми се и био сам исцрпљен, али жив.

Дотрчао је и Бил са термосом у руци:

— Како ти је, дечко? Ево, узми мало чаја, пријаће ти.

И пријало ми је. Попушио сам цигарету, а затим почео да се пењем на друго дрво. Знао сам да ако то не урадим тада, више никада нећу.

И данас радим исти посао.

М. И.

СЛИКЕ САВРЕМЕНЕ ИНДИЈЕ

У Индији постоји посебна врста занимања, која представља својеврсну* атракцију, а то су — укротитељи змија. Тајна овог занимања преноси се с колена на колено, и то само у посебној поткласи, званој харицана, што у преводу значи — недодирљиви.

Сама вештина савладава се одмалена. Ипак, прво што науче будући укротитељи је — како пронаћи и употребити једну лековиту биљку, чији екстракт спречава дејство отровног змијског уједа. Тек после тога уче како да ухвате змију, најчешће кобру, а потом како да јој изваде једина два зуба кроз које убацује отров у жртву. А када савлада све те вештине, следи традиционални обред, при коме змијар обећава отровном гмизавцу да ће га пустити на слободу кроз наредних шест месеци. Заправо, толико је времена потребно да змијама поново израсту зуби.

Дресирање змија обавља се свиралом, а не свирком, како се то обично чује. Змија се прво ставља у корпу на којој се налази лаган поклопац од пруља, па кад год она покуша да побегне, змијар је свиралом удари по глави. После неколико недеља вежбе овај гмизавац, чим угледа врх свирале, почиње да се извија, настојећи да измакне ударцу и... тако започиње игра у такту музике.

Путописци кажу да је Индија земља споменика прошлости, храмова и — светих људи!

Тако саду (свети човек) који обично живи у ашрамима — врста самостана — симболизује дубоко усађено веровање да у овој земљи човек мора проћи кроз безброј инкарнација у којима своју дужност треба што тачније да обавља. Једино тако, према хиндуистичком веровању, може да се ослободи материјалних окова, пре свега људског обличја, да би постигао свој крајњи циљ: настанак у окриљу „свемоћног духа". Претпоставља се да у овој земљи има око 6 милиона садуа, које остали Индијци веома уважавају и понашају се према њима са извесним страхопоштовањем. За већину је част дати им храну или привремено уточиште, јер свети људи — лако се препознају по платну боје шафрана које омотавају око бедара и дугачкој замршеној коси. Не траже много: једу шта им се понуди, а спавају на јеленској кожи.

Не зна се тачно колико у Индији има храмова, али се претпоставља да тај број износи неколико десетина хиљада. Свакако, најлепши је Тађ Махал, у Агри, који ниједан туриста не може да заобиђе.

„Тађ Махал је саградио Шах Џахан између 1631. и 1653. године, за своју жену Арџумад, познатију као Мамтаз Махал, што у преводу значи — драгуљ дворца. Рођена је 1592. године, као ћерка Асафа Кана, удала се за Шах Џахана 1612. године, а умрла 1631. на порођају четрнаестог детета. После смрти овде је сахрањена, а и царева гробница налази се поред њене".

Споменик у белом мермеру — боја смрти — подигнут је у дну врта и уздигнут на платформу. Некада је Тађ Махал био најблиставији драгуљ могулске ризнице: на унутрашњим и спољашњим зидовима налазе се цветни орнаменти, био је обложен персијским и турским свиленим теписима, балдахинима извезеним у злату, на прозорима су се налазиле китњасте тешке завесе...

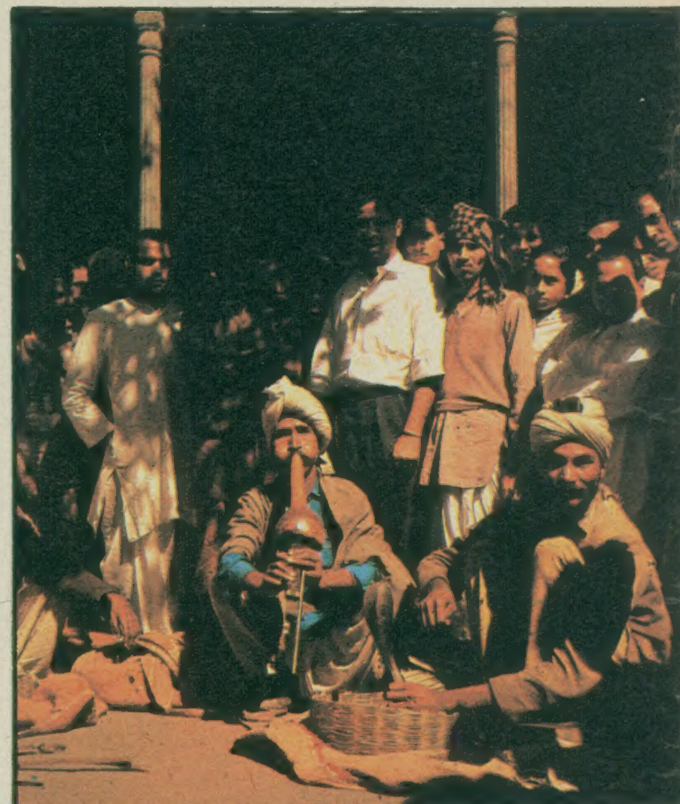
Али, током векова, Тађ је пљачкан, скрнављен, рушен... Између 1828. и 1835. године лорд Вилијам Бентник, гувернер Индије, продао је читаво купатило цара Шаха Џахана, а толико је мало ценио овај вечни врт да је одлучио да га у комадима распрода на некој великој аукцији...

Ипак, ни варваризам није могао да умањи лепоту овог здања, јер чак и данас, тако бео и сјајан, дочарава раскошну уметност.

Држава Мајсор (главни град Бангалор) — која целу Индију снабдева сандаловим дрветом чији упаљени штапићи прате слатким и омамљивим мирисом сваког човека ове земље, од рођења до посмртне ломаче — позната је по древним храмовима, али и по „храмовима индустрије", како је новоизграђене фабрике називао Нехру. Тако се у фабрици „Барт електроник", која запошљава преко 13 хиљада радника, изграђују најсавременији радио-апарати, радари, компјутери... Индијски инжењери су конструисали рачунар ТДЦ-12 који обавља 250 хиљада операција у секунди, а из ове државе већ је лансирана космичка ракета. Индијска васионска комисија планира да употреби телекомуникационе сателите у опсежној операцији просвећивања људи помоћу телевизијских апарата. Јер, описмењавање и образовање су један од најважнијих задатака савремене Индије.

Б. Јеремић

Најновији подаци говоре да у Индији има више од 634 милиона становника: 19,9 процената живи у око 2 900 градова, док су остали настањени у око 500 000 села. Многи су запослени у индустријској производњи, пољопривреди, баве се разним друштвеним делатностима, народном радиношћу, научноистраживачким радом...

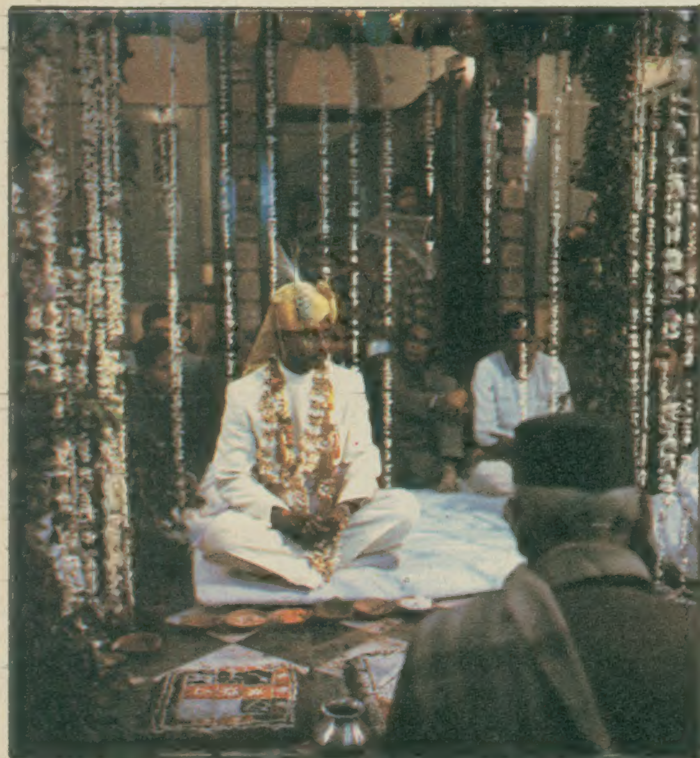

Змија своју заносну игру не изводи, као што многи мисле, у ритму музике, већ покрета свирале

Да би показале своје богатство махараџе су градиле раскошне палате, попут ове у Џајпуру, назване Кућа ветрова

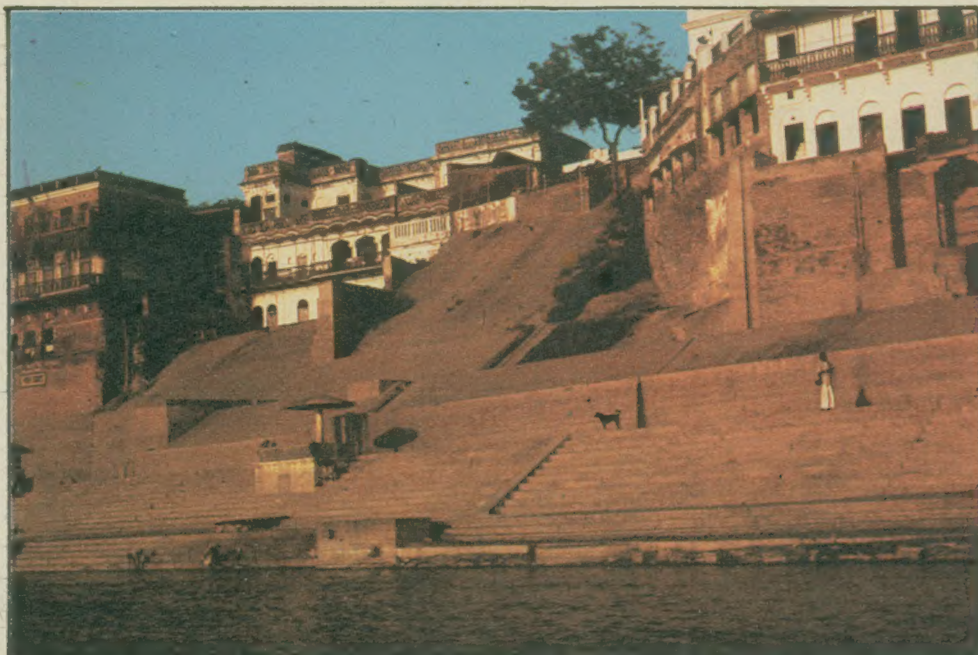
ГУЉ за ДРАГУЉ

Пре венчања постојали су традиционални ритуали, стајали су читава богатства. Данас је све мање младих супружника који их се придржавају

Најлепши хиндуистички храмови изграђени су још у 10. веку и сви су под заштитом државе

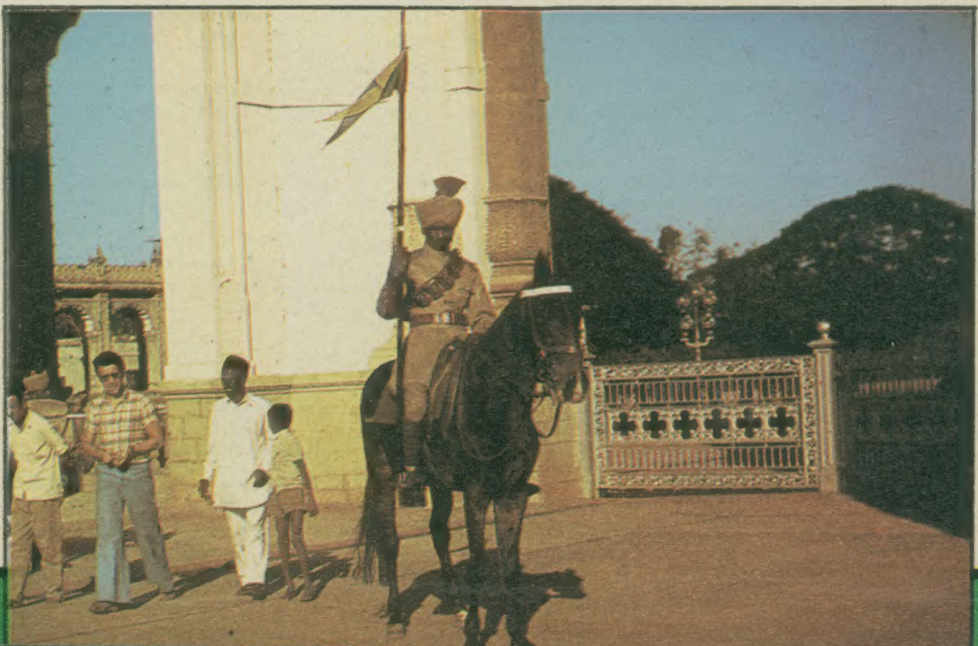

Дуж реке Ганг подигнута су бројна светилишта, али и савремене фабрике, које је Нехру назвао „храмовима индустрије"

Таџ Махал у Агри, саграђен између 1631. и 1653. године, јединствен је споменик великој љубави

Држава Мајсор позната је по древним споменицима, али и по производњи сандаловог дрвета чији упаљени штапићи шире опојне мирисе

БИО БИ ТО ЈЕДАН ОД УОБИЧАЈЕНИХ ДВОБОЈА У ДОЏ СИТИЈУ ДА СЕ, САМО НЕКОЛИКО САТИ ПОШТО СУ РИЂОБРАДОГ КАУБОЈА ПОКУПИЛИ СА ПОПРИШТА, НИЈЕ ДОГОДИЛО НЕШТО НЕВЕРОВАТНО.

УБИЈЕНИ се ВРАТИО

Маркус Фајт био је дуго, осамдесетих година 19. века, помоћник шерифа у Доџ Ситију.

Ова станица — градић на дугом путу крда говеда са Запада према Истоку — одувек је била незгодно место за шерифе и друге заштитнике закона. После дугих ноћи у прерији, уз стоку, каубоји су Доџ Сити очекивали као град снова. Представници закона узалуд су покушавали да их уразуме „да још има дана за мегдана“, да тек предстоје градови где се може оставити новац, без обзира на цене и на жеље.

Међутим, Доџ Сити је био први град на ивици пустиње, и људи који у њега дођу, каубоји, са много зарађеног новца захтевали су „сва права“ — како се то у покеру каже.

Изборни шериф Метјус Дилон са својим помоћником Маркусом Фајтом је стога имао велике проблеме око сређивања немирних нарави пратилаца огромних крда стоке.

Мет Дилон је био двометраш, човек изузетне снаге, добар у потезању револвера и изузетно брз у сређивању пијаних каубоја.

Маркус Фајт, пак, био је човек омањег раста, невелике снаге и помоћник шерифа који није уливао баш много ауторитета — кад је закон у питању, а он га је врло ревносно штитио.

ДОЛАЗИ ВЕЛИКИ БРАДОЊА

Захваљујући Мету Дилону, Маркус Фајт је, ипак, стекао прилично угледа у Доџ Ситију. Наиме, домаће силеџије су биле већ доведене у ред, а сточари — пријатељи одлично су знали да је мали шериф и брз на револверу и да је, у ствари, добар човек — који неће придошлицу да ували у непотребне невоље.

Међутим, знало се да се приближава крдо од 3 хиљаде грла које је гонио Шкотланђанин Мек Фентон, познати под надимком „Брадоња“.

Са страхом се чекало да Брадоња стигне у Доџ Сити, поготово што Мет Дилон није био у граду, јер је предводио потеру поводом неког убиства и пљачке банке.

У ноћи пред долазак крда у близини Доџ Ситија Маркус Фајт је неочекивано изјахао из града не рекавши ником куда ће.

Већ сутрадан ујутру Брадоња је са својим друштвом био у граду и блокирао салун код „Најлепше Лили“, намеравајући да ту остане док га силом не избаце. Пола часа после доласка Брадоње у град је стигао и Маркус Фајт. Доџ Сити је био на опрезу, у очекивању обрачуна и великог двобоја.

Маркус је сјахао с коња пред шерифовом канцеларијом и запутио се у салун. Тамо је нашао Брадоњу и његову дружину; дошло је до оштрих речи. Каубоји уз Брадоњу били су запањени како је Маркус Фајт разговарао са њиховим шефом који је изгледао огроман и неустрашив.

Маркус је рекао Брадоњи да нема намеру да трпи његово бахато понашање у граду и да ће он то „морати да плати“.

ДВОБОЈ — ТАЧНО У ПОДНЕ

Шерифов помоћник је позвао Мека Фентона да се нађу тачно у подне на главној улици — па ко победи нека носи и славу и тренутну власт над градом.

Становници Доџ Ситија упозорили су каубоје на фер игру. Маркус Фајт је био само помоћник шерифа, али је био њихов човек и становници Доџ Ситија никако не би могли да прежале да он буде убијен у борби која не би била „по правилима игре“.

Тачно у подне — главна улица Доџ Ситија била је пуста, мајке су одвеле децу у двориште и иза прозора, трговци су избацили госте из продавница, а маса доколичара распоредила се на врата и прозоре дуж улице.

Маркус Фајт је подмазао своје пиштоље и изишао на улицу. Становници Доџ Ситија навијају за њега, чак се и кладе, јер је и добар на револверу.

Брадоња се појављује из горњег салуна на почетку улице. Револвер је намерно ниско опасао, као прави револвераш. Лево и десно од њега поставили се његови другари у хладовини поред кућа, сви са рукама заденутим за опасаче.

Становници Доџ Ситија су узбуђени.

У том часу у Доџ Сити стиже неуспела потера.

ДИЛОН НЕ СХВАТА ИГРУ

Не знајући за заказани двобој, Метјус Дилон улази у Доџ Сити на челу потере у којој је учествовало 20 грађана. Људи су уморни и незадовољни, јер убица благајника у банци није нађен. Са њим је нестало и — 12 хиљада долара!

Међутим, Дилон је убрзо схватио шта се догађа у граду и да је његов помоћник Маркус Фајт у животној опасности. Зато је изјахао тачно у центар простора за двобој. Али, Маркус Фајт се буни: он жели тај двобој!? Он инсистира да се потера и Дилон уклоне.

Дилону је било тешко да одлучи. Најзад, сјахао је са коња и заједно са грађанима, учесницима потере, склонио се у хлад испред оближњег салуна.

Све је почињало из почетка: са једне стране Маркус Фајт, а са друге Брадоња — спреман да убије!

Учесници су изишли на сунце. Таман је било превалило подне, закорачили су један према другом и обојица су потегли у исти мах.

После првих пуцњева Брадоња је пао, устао, покушао да пуца и поново пао.

Нико од његових људи није потегао своје оружје и свима је било јасно да је Маркус Фајт добио свој двобој.

Брадоњу су покупили његови људи, а Маркус Фајт придружио се шерифу и људима из потере.

Дилон је знао шта у таквим тренуцима ваља чинити: одвео је свога помоћника да попије дупли виски, а затим га је ставио да спава на кревету у канцеларији испред затвора.

Исте вечери шериф Дилон доживео је једно изненађење: „убијени“ Брадоња појавио се у салуну Доџ Ситија на челу своје банде. Сви момци су били весели и расположени, али су одушевљено ускликнули тек онда када је у салун ушао помоћник шерифа Маркус Фајт.

Дилону ништа није било јасно. Међутим, ускоро је све разјашњено: Маркус Фајт је раније „удесио“ овај двобој са Брадоњом. Они су, у ствари, били далеки рођаци и добри другари.

Овај редак двобој у Доџ Ситију запамћен је по необичном „хепиенду“: обојица противника били су однешени из салуна јер су се потпуно напили.

Шериф Дилон је био задовољан што је једна група сточара напустила његов град без сукоба, захваљујући „комендији“, коју је организовао његов помоћник...

J. M.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ГЛАВОМ У СТАТИВУ

Врата Светског фудбалског првенства још једном су остала затворена пред Југословенима. Наш државни тим није стигао до Аргентине.

Квалификације за овогодишње Светско првенство окупиле су екипе Југославије, Шпаније и Румуније. Светска фудбалска јавност сматрала је да Југословени имају предност, па су тако и прогнозе биле управљене према — Југословенима.

Али Југословени нису успели. Док су репрезентације Шпаније и Румуније имале као селекторе славна имена међу фудбалским стручњацима, наши су непосредно пред старт у квалификацијама остали без свог савезног капитена Анте Младинића.

Ладислав Кубала је са својим Шпанцима имао више среће од Штефана Ковача који је управљао Румунима. Тако је Аргентина 1978. године дочекала Шпанце, док су у квалификационој групи Румуни били други, а Југословени заостали тек на трећем месту

Први малер погодио је Југословене још на првој утакмици у овим квалификацијама. Било је то у Севиљи 10. октобра 1976. године. Тога дана одиграна је утакмица против репрезентације Шпаније.

„Гости су били толико бољи од нашег тима да је право чудо што нисмо изгубили са два гола разлике“ — писао је сутрадан познати шпански коментатор Кронос у листу „Марка“.

ЛЕТЕО ЈЕ КРОЗ ВАЗДУХ

Мађарски судија Палотај није досудио једанаестерац када је шпански голман Мигел Ангел одгурнуо југословенског нападача Облака. Догодило се то у тренутку када је Облак само требало да подметне главу и да скрене лопту у мрежу.

Пет минута пре завршетка исти судија, изразито наклоњен домаћинима, досудио је једанаестерац у корист Шпанаца. Владислав Богићевић је стартовао на младог шпанског нападача Хуанита. Арбитар је оценио то — као прекршај.

Капитен и ветеран у шпанској екипи Пири претворио је овај једанаестерац у погодак, и тако су Шпанци победили са 1:0.

Али, и поред свих ових недаћа, велико је питање како би се дуел завршио да Ивица Шурјак, лево крило југословенског тима није био толико малерозан.

— Никад нећу заборавити ту утакмицу у Севиљи. Ударио сам главом у стативу и замало да настрадам.

Догодило се то у 49. минуту. Прво полувреме завршено је без голова, иако су Југословени играли знатно боље од Шпанаца. Напади су се наставили и после одмора.

Изненада је Бране Облак побегао чак на десно крило, пошто је претходно оставио из себе неколико противничких играча.

— Добацио је идеалну лопту у средину. Она је падала у благом луку у казнени простор. Испред мене био је голман Мигел Ангел, али и центархалф Мигели. Бацио сам се кроз ваздух и закачио лопту пре Мигелија. Више ништа не знам.

НЕИСКОРИШЋЕНА ПРИЛИКА

Био је то заиста драматичан тренутак. Ивица Шурјак, висок 190, највиши играч на овој утакмици, одличан техничар, вешт дриблер, бацио се према лопти — колико је дугачак. Закачио је главом, она је фијукнула, али изнад пречке.

Онако у пуном залету, Шурјак више није могао да контролише сопствено кретање. Главом је ударио у стативу и остао — онесвешћен.

Изврсна прилика је остала неискоришћена, а ми смо се у гледалишту уплашили да ће југословенски тим остати без своје ударне снаге.

На сву срећу, није било тако опасно. Шурјаку су пришли остали играчи, савезни капитен Топлак као и лекар екипе, др Јанковић. Он се некако освестио и опоравио.

— Игру нисам напустио. Тражио сам од савезног капитена да и даље учествујем у овом окршају.

Утакмица је на крају изгубљена, а Ивица Шурјак никада није заборавио овај кобни тренутак и пропуштену прилику.

Југословенски тим који је у Севиљи изгубио од Шпаније са 0:1 играо је у овом саставу:

Свилар, Мужинић, Хаџиабдић, Перузовић, Каталински, Богићевић, Жунгул (Ђорђевић), Облак, Попивода, Јерковић, Шурјак.

МОДРИЦА ИСПОД ОКА

И следећа игра Југословена у квалификацијама за Светско првенство 1978. године била је кобна за Ивицу Шурјака. Опет је летео кроз ваздух, опет је лопту закачио главом, опет — замало да настрада.

Тај окршај између репрезентације Југославије и Румуније, одигран 8. маја 1977. године у Загребу, привукао је огромну пажњу.

Сви изгледи били су на страни Југословена, па је због тога гледалиште стадиона у Максимиру било испуњено до последњег места. На опште запрепашћење, Румуни су победили са 2:0 (2:0), а предност су стекли још у првом полувремену. Голове за њихов тим постигли су Ђурђеску и Јорданеску.

Иако је победа Румуна била сасвим убедљива, меч је могао да добије сасвим другачији ток да је Ивица Шурјак већ у првом минуту имао бар мало више среће.

— Мени су доделили дрес број 6. Изгледало је да сам постављен у средњи ред, а требало је, у ствари, да контролишем средину терена и да улећем у предњу нападачку линију кад се за то укаже прилика.

Место левог крила у државној репрезентацији заузео је ветеран Драган Џајић који је због овог изузетног фудбалског догађаја стигао чак са Корзике, из француског клуба Бастија.

Ивица Шурјак

— У Џајића смо сви полагали највише наде. Он је брз и хитар нападач, лако прелази противничког бека, а још боље центрира. То је и учинио на самом почетку утакмице.

Чим је лопта добачена Џајићу, Шурјак је потрчао напред. Појавио се међу Румунима, у ствари, као центарфор. Они су били изненађени...

— Лопта је долазила са леве стране. Видео сам да могу да стигнем до ње само главом и само ако се бацим унапред.

Истовремено су стартовали на лопту румунски центархалф Сатмареану и Југословен Ивица Шурјак.

— Био сам бржи од противника. Лопту сам погодио главом, али сам у последњем тренутку морао мало да је померим. Његова нога ишла је право према мени.

Шурјак је погодио лопту главом, али је она одлетела изнад пречке. Сјајна шанса је пропуштена и мрежа румунске екипе није се затресла.

После утакмице Шурјак је имао плаву модрицу испод ока.

— Судар је био жесток. Погодио ме је ногом у главу. Обојица смо хтели да дођемо до лопте...

Тако су Румуни јефтино прошли на самом почетку овог великог окршаја. Њихова одбрана је издржала све налете Југословена у првих пола сата. Голман Кристијан ниједном није извадио лопту из мреже.

Упорни и борбени Шурјак упамтио је овај велики двобој, али исто тако и тренутак у којем је заиста могао да настрада.

Југословенски тим је тога дана у Загребу играо у овом саставу: Каталинић, Буљан (Савић), Мужинић, Перузовић, Каталински, Шурјак, Попивода, Облак, Бајевић (Филиповић), Јерковић, Џајић.

Други узастопни пораз у квалификацијама означио је, у ствари, и растанак са светским првенством у Аргентини 1978. године.

Стојан Протић

ТРАГИЧАН КРАЈ ЈЕДНЕ АВАНТУРЕ

КИТОВИ-УБИЦЕ НАПАДАЈУ

У том тренутку Амброђо Фогар налазио се у својој кабини. Силовит ударац, пуцање дасака и шум воде која куља у унутрашњост јахте означили су почетак драме.

Његов сапутник педесет једногодишњи новинар Мауро Манчини први је са палубе видео шта се дешава.

Кошмар је почео тачно у десет часова и шест минута 19. јануара ове године. Нападнута јахта „Изненађење" тонула је све брже. Само пет минута касније од ње више није било ни трага.

Разбијени снови

Са јахтом су плаве дубине Атлантика прогутале и сан њеног власника — жељу да постане први човек који ће сам опловити Антарктик. Оно о чему је Фогар као дечак могао само да машта, сада, као тридесет седмогодишњак, уз то још и милионер, могао је да оствари.

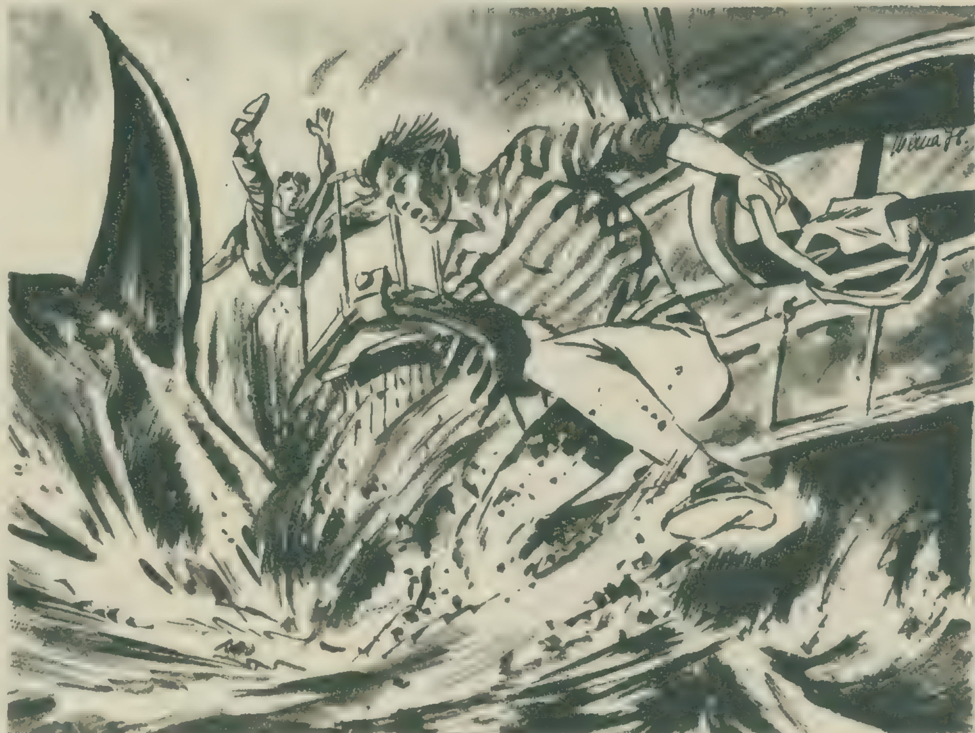
Путовање које је његово име требало да уведе у историју почело је у италијанској луци Кастиљоне. Његов једини сапутник Манчини, тако је било предвиђено, пратиће га до Огњене Земље. Даље, у историју, Амброђо ће отпловити сам.

Повољан ветар и сунце испратили су их 6. јануара из аргентинске луке Мар дел Плате. Узели су курс према југу и Огњеној Земљи. Тринаест дана касније напали су их китови-убице.

Све што су у оних неколико тренутака панике и избезумљености успели да уграбе било је неких 900 грама шећера у коцкама и исто толико сланине. На сићушни сплав за спасавање пребацили су се у последњем тренутку. Узалуд су Манчини и Фогар тражили залихе хране. Двадесет и два литра свеже воде и неколико светлећих ракета — све је што су на сплаву нашли.

Страшна монотонија

У подне првог дана секстантом су одредили свој положај. Стотине миља делиле су их од обале и било које путање редовних бродских линија. Могли су само да се препусте неодређеном плутању сплава и да се надају да ће. негде у том плавом бескрају, да налете на неки брод.

ТРИ САБЛАСНА ЦРНА ОБЛИКА ЗАПАРАЛА СУ СУНЦЕМ ОБАСЈАНУ ПОВРШИНУ АТЛАНТИКА И, ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ЧОВЕК НА ПАЛУБИ УСПЕО ДА СЕ СНАЂЕ, СВОМ ТЕЖИНОМ УДАРИЛА У ДРВЕНО КОРИТО ДЕСЕТ МЕТАРА ДУГАЧКЕ ЈАХТЕ...

Хране је било све мање, а глад све неподношљивија. Дању их је беспоштедно пржило сунце, а ноћи су проводили склупчани, дрхтећи од хладноће.

Једнога дана нека велика морска птица у круговима је почела да надлеће сплав. У тренутку када се спустила довољно ниско, Фогар је успео да је удари веслом. Још топло и крваво месо птице повратило им је снагу. Не задуго.

Датуми које је показивао Фогаров ручни сат пресецали су страшну монотонију потпуно истих дана и ноћи. Догађај који ће је прекинути замало их није стајао живота. Тридесетог дана путовања снажан ветар обојицу их је бацио у море. Измрцварени и на измаку снаге, једва су успели да се некако поново попну на сплав.

У фебруару им се на тренутак учинило да су спасени. Али, звук авионског мотора изгубио се пре него што су било шта успели да предузму.

Сада су их у животу одржавали још само гутљаји воде. Хране већ одавно нису имали.

Манчини је запао у кому. Нешто издржљивији Фогар успевао је да смогне снаге и да с времена на време улови још по неку птицу. Његов друг више није био у стању да се сам храни, па му је Фогар гурао сирово месо у уста.

Прилика да искористи светлосне ракете дошла је убрзо. Фогар је у даљини угледао брод за који му се учинило да иде ка њима. Из пластичне кесе је извукао две ракете и испалио их. Махнито је махао и чак покушао да виче, али их људи са брода очигледно нису приметили. Беспомоћно је гледао како се силуета брода претвара у тамну мрљу и на крају ишчезава.

Снаге да лови Фогар више није имао. Манчини још мање. Он већ данима није излазио из коме. Човек који је хтео да уђе у историју борио се сада за голи живот: рукама је са страна сплава гулио прилепке и халапљиво их гутао, док је друге с муком гурао кроз рањаве и испуцале усне новинара.

Седамдесет и четири дана после напада китова-убица, ујутро 2. априла, Манчини је, непокретан и склупчан, лежао на сплаву. Фогар више није веровао да ће се извући. Био је сигуран да је крај за обојицу близу. Више није ни знао где се налази.

»Стефанос«

Дан се вукао спорошћу море. Око шест после подне Фогар је на хоризонту угледао мрљу. Овога пута она се лагано повећавала... све док се најзад није претворила у јасне обрисе брода.

Полулуд, с муком се довукао до места на коме су се налазиле последње светлеће ракете. Испалио их је. Грчки теретњак „Стефанос" пловио је право ка њима.

Прво што је посада брода урадила било је да изнуреним бродоломцима да мало супе и коњака.

Манчини никада није сазнао да су их нашли. Није се извукао из коме и умро је неколико сати касније.

Фогар је успео да преживи седамдесет и четири кошмарна дана и оних 1200 миља пловидбе кроз ужас потпуне беспомоћности.

МИШ КОЈИ ЈЕ САГРАДИО ЦАРСТВО

Кад је 16. децембра 1966. године Волт Дизни умро, за собом је оставио огромно пословно царство. Темеље том царству поставио је један миш по имену Мики. Он и његова партнерка Мини први пут су се поклонили публици 1927. године у филму „Потпуно луд". Ма колико то било чудно, ниједног од тих ликова који су га прославили Дизни није сам нацртао: ни Мики Мауса, ни Пају Патка, ни Плутона.

Прича о Волту Дизнију почиње на једној фарми у близини КанзасСитија. Њен власник звао се Илајес Дизни и то се десило 1906. године. Време које је његов најмлађи син Волт провео пре доласка на фарму за нас није важно. Важне су оне три године проведене у природи које су у дечаку развиле љубав према животињама и изузетну моћ запажања.

Свој цртачки таленат Волт је први пут испољио са свега седам година. То што његово почетничко дело није изазвало очево одушевљење сасвим је разумљиво. Сликарству наклоњен дечак украсио је бело окречене зидове породичне куће цртежима својих омиљених животиња. Можда би му разљућени отац то још некако и опростио да уместо боја није употребио — катран.

Изгледа да је Илајес Дизни преценио себе — бар што се његових фармерских способности тиче. После свега четири године проведене на фарми он је 1910. године продаје и са породицом се сели у Канзас Сити. Овога пута, одлучио је немирни отац, окушаће се у новинарству. Имао је среће да по повољној цени откупи један локални лист и још више среће са сарадницима — своја два сина која су, наравно без икакве плате, радила за њега. Волт је тада имао само девет година, али га то није поштедело устајања у пола четири ујутро, ни разношења новина усред снежних вејавица.

Седам година касније Илајес Дизни морао је да призна пораз и на пољу новинарства — продаје свој лист „Канзас Сити морнинг стар" и у Чикагу купује фабрику желатина. Волт се тако враћа у место свог рођења, ту једно време похађа гимназију, а затим ступа у војску и као возач камиона одлази у Француску. По повратку, чека га отац и место које му је овај наменио у фабрици. Овога пута Волт га неће послушати. Одлучује да се запосли као цртач у фирми која је израђивала цртеже за једноминутне рекламе намењене биоскопским платнима локалних дворана. Ту стиче прво практично искуство на пољу анимације. Године 1923. одлази у Холивуд да, као многи пре њега, окуша срећу. За свега четири године он већ има сопствену компанију.

Прича се да је за лик Микија Мауса Дизнију као инспирација послужио пољски миш кога је једнога дана нашао у корпи за отпатке. Тај мишић постаје дечаков љубимац. Онај који ће се годинама касније појавити на платну није, наравно, његова сушта слика и прилика, а разлози због којих је Волт одлучио да му подари бесмртност нису искључиво сентименталне природе. У то доба из Дизнијевог студија сваке две недеље излазило је преко 200 метара филмске траке, па је требало наћи лик који ће његови аниматори без много труда моћи и брзо да нацртају. Миш је за то био идеалан.

Идеја да направи дугометражни цртани филм све је више заокупљала Дизнија, а прича за коју се 1932. године коначно определио била је „Снежана и седам патуљака". Често су до дубоко у ноћ трајали састанци на којима се жучно расправљало о томе како остварити ликове јунака. Снежана и њених седам патуљака на крају су ипак стали пред камере. Петогодишњи рад био је вредан труда — више него било који филм овај је заслужан за светску славу Волта Дизнија. Следе ништа мање познати „Бамби", „Дамбо" и „Пинокио" — остварења у којима се, поред цртаних јунака, на платну појављују и људи. Године 1939. Дизни ради на остварењу још амбициозније замисли — да његови цртани ликови оживе музичка дела класика.

Упркос невероватном успеху ових филмова, Дизнија ће ускоро снаћи неприлике. Тврдећи да их не плаћа довољно, побунило се најпре његово особље. Други проблем био је много озбиљнији — публика се није побунила, али је почела забрињавајуће да се осипа, ваљда засићена овом врстом филмова. Неприлике са особљем Дизни је лакше решио, пред њим је стајало много озбиљније искушење — борба да се одржи у свету филма.

Уследио је дуг период саветовања са братомРојем како да се нађе излаз из кризе у коју је Дизни запао. На крају је одлучио да сними серију филмова у природи. Ни овога пута није се преварио. Филмови као што су „У долини даброва", „Жива пустиња" и „Прерија која нестаје" поново су напунили дворане. Иако их је критика често нападала због претерано сентименталног или непотребно шаљивог приступа животињском свету, они којима су и били намењени — људи у биоскопима — примили су их са одушевљењем. Дизни се ту није зауставио. Из његових студија почели су да излазе први играни филмови — „Острво с благом", „Робин Худ" и „Роб Рој". Ако је кризе и било, овим остварењима Дизни их је заувек пребродио. Нова политика, настојање да се својим делима обраћа публици свих узраста, доживела је тријумф и у последњем делу Волта Дизнија. Филм „Мери Попинс" постигао је невероватан успех свуда где се приказивао.

Почетком 1954. године познати продуцент одлучио је да свој узбудљиви свет са целулоидне траке пренесе у стварност. Тако је почела изградња највећег од свих дечјих забавишта на свету — „Дизниленда". Само у првој пуној сезони рада, 1956. године, кроз капије ове фантастичне земље забаве у близини Лос Анђелеса прошло је више од три милиона посетилаца. Волтов забавни парк нуди деци све што могу да пожеле: узбудљива путовања кочијама и подморницама; прави правцати град са Дивљег запада са свим што уз њега иде — Индијанцима, бандитима и храбрим браниоцима закона; трамваје из неких давних двадесетих и тридесетих година и летеће тањире који их воде право у свет будућности; кућу страве и пловидбу правом реком са правим паробродом из времена Хаклбери Фина . . .

Лепши споменик од овога Дизни није могао да пожели, иако спада у оне малобројне којима споменици нису потребни. Јер, све док буде филма биће и Дизнијевих „цртаћа" и њихових јунака који неће престати да забављају децу широм света. Ти ликови прави су и једини споменик човеку који је деценијама у сивило људске свакодневице, макар само на час, уносио машту.

ЛЕПОТАН из ХАРКОВА

ПРВА ВЕРЗИЈА »ТУПОЉЕВА« ТУ-134 ЗАМИШЉЕНА ЈЕ И САЧИЊЕНА КАО НЕКА ВРСТА ВАЗДУШНОГ АУТОБУСА, АЛИ ЈЕ НА ЗАХТЕВ НАШЕГ АВИО-ПРЕВОЗНИКА НА ЛЕТЕЛИЦИ ИЗВРШЕНО ВИШЕ ОД НЕКОЛИКО СТОТИНА МАЊИХ И ВЕЋИХ ИЗМЕНА ПА ЈЕ НАСТАО — ГОТОВО НОВ МОДЕЛ.

Дуго је живео Андреј Николајевич Тупољев, толико дуго да је за собом оставио дело које ће по броју конструисаних авиона тешко бити превазиђено. У тренутку смрти пре неколико година, већ је био дубоко у деветој деценији живота, није дозвољавао, како кажу, да детаљ неког пројекта у Конструкционом бироу у Москви, на чијем челу је стајао, буде измењен без његовог одобрења.

Имао је само двадесет једну годину када је, 1909, ступио на Московско више техничко училиште, а тридесет и четири кад је преузео руковођење Конструкционим бироом. Нове моделе авиона стварао је као да их је сипао из рукава. Тешко их је све набројати. Године су пролазиле, а са њима расла и његова популарност. Постао је академик, генерал-лајтнант инжењерско-техничке службе и једна од водећих личности совјетске авио-индустрије. За њега су радили читави тимови инжењера (наследио га је син), али је најкреативнији ум и стуб Бироа био — он! Само у другом светском рату под његовим руководством настало је, како се рачуна, преко стотину разних типова авиона! Тако је конструисана, најзад, и цела серија путничких авиона са ознаком — ТУ: 104, 124, 134, 154, 144.

Кочио падобраном

Први ТУ-134, или како се у нас краће и популарно назива — „тупољев" — склопљен је у „Харковским авио-заводима" 1965, а на совјетском небу винуо се следеће године. Како је замишљен, тако је и начињен — као ваздушни аутобус.

Мотори нису имали пригушиваче (фенове), док се у путничкој кабини налазило свега 72 седишта веома, веома скромног изгледа. По неким казивањима, део путника је стајао држећи се за држаче причвршћене за кров! Пошто је авион летео од града до града на кратким линијама, оскудевао је у много чему од техничке опреме коју савремена путничка летелица у међународном саобраћају на средњим линијама мора да има. Усталом, то му није требало, јер и није био пројектован за ту сврху, али када се 1970. београдски „Авиогенекс" појавио као купац с намером да од тог авиона начини флоту којом би превозио путнике у чартер-летовима, испоставило се да је „тупољев" неекономичан зато што је са 72 седишта тешко могао да заради плату посаде и подмири трошкове сопствене „исхране".

Још већи проблем била је техничка опремљеност авиона: радар слаб, система АПУ (између осталог снабдева летелицу електричном енергијом) нигде, хидраулика мршава, најнеопходнија... кочило се падобраном.

Ипак, авион је био релативно јевтин, услови куповине крајње повољни и „Авиогенекс", који је управо започињао превознички посао, узео је два модела „134" са незнатним изменама. После годину дана их је вратио и заменио новим на којима су у Харкову извршене корените измене. Број седишта је постепено повећаван: 76, па 80... 82. Најзад се стало на броју 86. То је био максимум. Верује се да је, по „Авиогенексовом" захтеву, нацртима и предлозима, извршено читавих хиљаду мањих и већих измена да би се дошло до авиона у којем се данас лети у нашој земљи! И још нешто: такву верзију прихватили су и други купци, углавном источноевропске земље. Она носи неслужбену ознаку — „ТУ-134А" верзија 86.

Одлетео без точка

Путнички простор повећан је на рачун смањења кухиње, ВЦ-а, пилотске кабине... Када су Совјети чули да „тупољев" код нас лети са само три радна места у пилотској кабини, нису могли чудом да се начуде! Још веће запрепашћење доживели су дознавши да се њихов авион у нас експлоатише са две хиљаде часова лета годишње; код њих максимум износи — хиљаду часова. Ни минута више!

Совјети су радо извршили све тражене модификације, уградили су неке своје техничке иновације и један део опреме послане из Југославије коју је наш авио-превозник купио у иностранству. У спољашњем изгледу ништа није мењано (није ни могло бити), у конструкционој концепцији авиона такође.

У односу на друге светске средњопругаше, „тупољев" је малиша, али набијен дивовском снагом. Откаже ли један мотор као од шале лети с другим на висини од 4500 метара. Мотори су дело чувеног конструктора Соловјева и производе се у Перму у Сибиру. Усисавају све на пет метара испред себе, па је забрањено прилазити им. Стајни трапови су подешени за слетање и на неравном терену. Догодило се априла ове године: приликом узлетања са београдског аеродрома, један точак са леве ноге „тупољева" спао је и откотрљао се. Капетан Винко Земљић то није приметио, инструменти нису ништа сигнализирали, на аеродрому нико то није уочио. Авион је слетео у Љубљани као на „здравим ногама"! Тек потом примећено је да „ћопа"!

После око 9000 часова лета, шаље се у Минск на ревизију. Тамо се демонтирају сви покретни делови: остаје само костур. Делови се прегледају, по потреби замењују и летелица поново склапа. Авион подлеже и линијским и периодичним прегледима. Пре него што је уопште био пуштен у саобраћај, испитиван је у свим условима летења. На тестовима је провео око 3000 часова, што одговара непрекидном летењу од 125 дана и ноћи!

И „тупољев" има мана. Вертикална струјања, на пример, подноси само до извесне границе. Зато у основну дужност посаде улази избегавање сусрета са олујним фронтовима. Није предвиђен за тропску климу: у том појасу његова електроника хоће да „попусти": инструменти онда варају.

М. Тодоровић

ШТА ЈЕ ТИМ КОКОСОВИМ ОРАСИМА?

Кокосови ораси, уместо да буду округли, почели су да личе на крушке, а неки неодољиво подсећају на повијене кљунове папагаја.

Научници кажу да су открили узрок чудних деформација на плоду који би, по законима природе, требао да буде округао. Кривац је, тврде они, раку слична сићушна штеточина, голим оком једва видљива, а стручни (латински) назив напасти је Aceria guerreronis.

Од ње страдају мекане љуске кокосових ораха — док су ови још млади и зелени и велики отприлике као храстов жир. Кокос поприма затим врло чудне облике

Штеточина, ношена ветром, напада кокосове орахе на Карибима и у западној Африци и озбиљно прети производњи сувог језгра овог плода.

Да би јој се стало на пут, узорци оболелих ораха шаљу се у Енглеску, у један институт у близини града Литлхемптона у Сасексу, где стручњаци покушавају да произведу средство које ће обуздати досадну штеточину.

У међувремену, кокосови ораси сазревају у облицима који подсећају на све — само не на њих саме.

ИНВАЗИЈА СКАКАВАЦА

Земљама Источне Африке прети ове године инвазија скакаваца. Облаци тих инсеката већ су се појавили на Арабијском полуострву и обалама Црвеног мора, захвативши рејон од око 250 квадратних километара.

Етиопски ентомолог и директор Комитета за борбу против скакаваца у Источној Африци, Адефрис Белаху, изјавио је недавно да се брзо морају предузети мере против „алаховог бича" у Саудијској Арабији и Сомалији, јер ће, у противном, ти региони бити нападнути.

— Облаци скакаваца појављују се, прекривајући сунце и уништавајући подручја од више стотина квадратних километара — изјављује Белаху. — Те ужасне штеточине прождиру све од лишћа на дрвећу па до култура и других биљака на које год наиђу.

У периоду најезде, на свака два и по квадратна километра налази се око 7 тона инсеката. Статистички подаци, које је прикупио Комитет, показују да се најезде скакаваца понављају приближно сваке седме године.

Земљорадници и сточари-номади још од давнина се боре против скакаваца дубоким рововима, које копају око својих поља и пашњака, палећи на правцима најезде инсеката биљке и газећи их механичким средствима, али се показало да се реални резултати могу постићи само применом хемијских средстава распршиваних из авиона.

Нискокрилац „ТУ-134 А" димензијама не делује импозантно, али зато има веома леп облик и на свим аеродромима у западним земљама привлачи пажњу. Његов труп састоји се из три дела која се посебно израђују и касније спајају, док је свако крило подељено чак на пет делова. На крилима су капљасте гондоле за смештај главних ногу стајног трапа, а у крилном простору танкови у које стане преко четрнаест тона горива. Иако је релативно мањих димензија од других светских средњопругаша, „Тупољев" носи завидан терет: 8 200 килограма (путници и лични пртљаг), или 10.000 килограма (само багаж). Свих осамдесет и шест седишта може да се демонтира и склони у хангар за само један час да би се путничка кабина накрцала до крова сандуцима, џаковима, воћем, алатками... Тако авион брзо мења намену и од путничког постаје теретни. Два вентилаторска турбомлазна мотора у задњем делу одликују се великом снагом и малом потрошњом, ако о таквој потрошњи и може да се говори. Јер, они за само час лета „попију" више од две и по тоне горива! Гондоле мотора служе као њихов аеродинамички оклоп, али и као кућиште извесног броја агрегата. Хоризонтални стабилизатор стоји на вертикалном и с њим чини облик слова — Т, што репу даје атрактиван изглед.

Улаз за путнике налази се у предњем делу, одмах иза пилотске кабине у којој седе капетан, копилот и навигатор-механичар, а у совјетском моделу петоро од којих један обавезно у самом врху носа. Три радна места у пилотској кабини је наша примена. Показала се успешном, мада фабрички инжењери не могу да јој се начуде.

Путничка кабина југословенске верзије „харковског малише" (на слици) разликује се од совјетске. Наиме, пошто је авион у земљи произвођача замишљен као прави ваздушни аутобус са скромном унутрашњом опремом, наш „Авиогенекс", који га иначе држи у флоти, морао је да купи нова луксузна седишта и уопште да обогати цео ентеријер како би могао да се укључи у међународни саобраћај.

ЛИЧНА КАРТА ТУ-134А

Дужина:	37,04 m
Висина:	9.14 m
Ширина трупа:	3.10 m
Распон крила:	29.01 m
Распон репа:	11.80 m
Тежина празног авиона:	28000 kg
Максимална путна брзина:	900 km/h
Нормална путна брзина:	730—870 km/h
Максимална висина лета:	12000 m
Максимални домет:	2200 km
Мотори: два млазна „Соловјев" Д-30/II	
Снага мотора:	6800 kg потиска сваки
Максимални капацитет горива:	14600 kg
Број седишта:	86 (југословенска верзија)

ПОКРЕТ ОТПОРА

У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

„МОНТЕ РОЗ
МОРА НА Д

Један од најпознатијих бораца Норвешког покрета отпора Макс Манус је после рата скромно рекао: »Било је страшно! Пуних пет година сам се ужасно плашио«!

Једног пролећног јутра 1942. године у крчми на периферији Осла уђе плавокос човечуљак четрдесетих година, стаде у ћошак шанка и наручи:

— **Велико пиво, Густаве!**

Није то требало да каже јер је крчмар већ под славину подметнуо криглу. Сваки човек има своје навике. Овај неугледни човечуљак је имао навику да поред трошних врата кроз која је увек из дворишта дувала промаја пије своје пиво.

— **Дуго вас нема, гос'н Нилсене?** — из учтивости запита крчмар.

— **Мали грип, Густаве!** — одврати плавокоси. — **Ништа опасно, мада сам се мало уплашио за плућа!**

— **Грип! Плућа!** — рече крчмар. — **А стојите ту на промаји!**

ПРОПУСНИЦЕ ЗА ДВОЈИЦУ

Гост изгледа није чуо ту примедбу. Крчмар није знао да се „гос'н Нилсен" стварно уплашио за плућа, али не због грипа, него полицијског метка који му је недавно, срећом, само очешао ребра. Крчмар није слутио да човечуљак под левим пазухом има аутоматски пиштољ, да му је други пиштољ везан уз леву потколеницу и да не стоји поред дворишних врата зато што му прија промаја. Неугледни човечуљак је био један од најславнијих бораца Норвешког покрета отпора Макс Манус за којим су трагали сви квислиншки „статс-полити" и гестаповци.

Док је плавокоси четрдесетогодишњак на изглед спокојно испијао пиво, у крчму уђе неки поштар, наручи рум, стресе га на душак, баци на шанк новац и оде без речи.

Одмах за њим оде и „гос'н Нилсен".

Поштар га је чекао иза угла. Заједно су пошли низ улицу.

— **Ауто, алат и мине су нам спремили!** — рече Грегерс Грам кога до тада Макс Манус још није видео у поштанској униформи. — **Проверио сам преко везе у луци: под доком су стварно траверзе довољно широке да човек може да легне на њих. Над морем су, кад је осека, пола метра!**

— **И пропуснице за нас двојицу су готове!** — рече Макс. — **Надам се да се бар нешто разумеш у електричне инсталације, па се нећеш спетљати ако неком падне на памет да нас пита шта радимо!**

— **Не бери бригу, Макс!** — Грам се осмехну, мада му се срце стезало при помисли на посао који их очекује. — **Значи, све је у реду! „Монте Роза" може да доплови!**

— **Никад се не зна кад ће „Монте Роза" тачно ући у луку!** — рече Манус. — **Можда ћемо је под доком чекати и три дана. Зато се ноћас добро наспавај, а изјутра се наједи колико год можеш. Крећемо у зору!**

НЕМАЦ СПУШТА »ПИЈАВИЦЕ«

Растали су се и сваки је пошао на другу страну.

Транспортни брод немачке ратне морнарице „Монте Роза", који је редовно превозио трупе између Немачке и Норвешке, у то време се у бременској луци управо припремао за нову пловидбу.

Ујутро су у камионету предузећа за електрооправке у похабаним монтерским костимима пред капију луке ограђене троструким редом бодљикаве жице стигли Макс Манус и Грегерс Грам. Два илегалца пружила су стражару наоружаном машинком фалсификоване пропуснице. Немац их овлаш погледа, па пође према задњем делу камиончића у којем су поред неуредно разбацаног алата стајала два сандука пуна разне опреме за бродске и лучке електроинсталације. Немац је отворио један сандук и почео да копа по њему. Манус и Грам су били спремни да отворе ватру из пиштоља ако Немац открије дванаест „пијавица", малих, али снажних темпираних магнетних мина.

У тај мах иза камиончића стаде велики камион и поче нестрпљиво да свира тражећи пролаз. Стражар спусти поклопац на сандуку с „пијавицама" и даде знак стражарима с друге стране жице да отворе капију, па се окрете према великом камиону.

— **Терај!** — рече олакшано Манус. — **Стигао је у прави час!**

Мислио је на шофера великог камиона, једног из њихове подземне групе, који је, по договору, нестрпљивим свирањем скренуо на себе стражареву пажњу.

Грегерс утера камионет у луку и скрете у један слепи пролаз који одавно није био у употреби. Два друга скидоше сандуке и пренеше их на док где је стражарио само један Немац. Транспортни бродови пристајали су уз другу страну огромне бетонске плоче, али је тамо стражарило бар два туцета фелджандарма и полицајаца из „Зихерхајтдинста". Тамо нису смели.

Макс Манус љубазно поздрави усамљеног стражара и снисходљиво га замоли на лошем немачком:

— **Треба да поправимо каблове под доком. Сандуци су тешки, па будите тако добри да нам помогнете да их спустимо!**

Немац их је посматрао неколико тренутака, а онда забаци машинку на леђа и прогунђа:

— **Добро! Лос, силазите!**

Уз стражареву помоћ спустили су сандуке низ гвоздене лестве и подвукли их под бетонску плочу. Пред њима је био мрак, а под њима узане, хладне, од алги клизаве гвоздене траверзе. Под штурим светлом

ЗА”

НО

батеријске лампе полако су одгурали сандуке педесетак метара по траверзама. Онда су из сандука извадили „пијавице“, стрпали их у две торбе од воштаног платна и наставили да пузе према другом крају дока. На појединим местима једва су се провукли између бетона и траверзи. Жице које су местимично извиривале из бетона, цепале су им костиме и рањавале леђа.

Манус опсова промукло. Траверзе су се завршавале. Истина, педесетак метара даље опет су се настављале, али са минама нису могли да препливају на другу страну. Ћутали су нерасположено дугих десетак минута.

— **Како се тога нисам одмах сетио!** — одједном се одобровољи Манус. — **У бази имамо „динги“ с енглеског авиона! Сутра ћемо се вратити с чамцем!**

ЕКСПЛОЗИЈА У ДАНСКОЈ ЛУЦИ

— **Нисмо понели довољно материјала!** — рекли су стражару на капији. — **Доћи ћемо сутра поново!**

Сутрадан није стражар уопште завирио у сандук на чијем се дну налазио гумени чамац. Спустили су се под бетон, допузали до „пијавица“, надували чамац, утоварили у њега мине и пребацили се преко воде до следећих траверзи. Онда су још сат и по пузали и најзад крвавих дланова и леђа стигли до „веза“ уз који су пристајали немачки транспортни бродови.

Два дана су у мраку чекали да стигне „Монте Роза“.

Први дан је био сношљив. Имали су неколико сендвича и боцу ракије која им је помогла да поднесу ужасан смрад. Увече су нагрнули пацови. Испрва су се држали подаље тако да су им видели само ужарене очи. Постепено су се животиње, велике као мачке, осмелиле и покушале да им отму преостале сендвиче.

Другог дана од лошег ваздуха почела је да их боли глава. Повраћали су. Увече су зачули роморење мотора и повике на доку. „Монте Роза“ је упловила у луку и пристала баш испред њих. Назирали су њен тамни труп. Грегерс је грозничаво почео да одмотава из масне крпе једну „пијавицу“.

— **Не!** — заустави га Манус. — **„Монте Роза“ ће остати на сидру бар дан и по, док искрца трупе, укрца опљачкани терет и гориво. Наше бомбе се могу темпирати да експлодирају најкасније кроз шест сати. Ако брод овде одлети у ваздух, стрељаће таоце, Грег! Прилепићемо „пијавице“ тек кад се „Монте Роза“ буде спремала за одлазак!**

Читаве те ноћи одбијали су веслима „дингља“ нападе пацова. Време се вукло невероватно полако.

У зору су на „Монте Рози“ забрујали мотори. Макс и Грегерс су дуж његовог трупа, једну по једну, залепили свих дванаест „пијавица“ пошто су им претходно активирали механизме. Онда су се вратили до чамца, пробушили га и потопили, па су наставили да пузе према другој страни дока.

Имали су среће. Кад су измилели на моло, у близини није било стражара. Сви Немци су се окупили око „Монте Розе“ која је у домовину односила њихове поздраве.

На улазној капији нико их није задржао.

Три дана касније Радио-Лондон јавио је да је „Монте Роза“ експлодирала у луци Копенхагена.

После месец-два уз „помоћ“ Мак Мануса експлодирао је „Донау“, брод-близнац „Монте Розе“.

***

Макс Манус је задавао ударце Немцима за читаво време рата и успео је да преживи. На „Паради победе“ провозао се улицама Осла у колима заједно са норвешким краљем, а после параде је рекао новинарима:

— **Срећан сам што се рат завршио! Било је страшно! Пуних пет година живео сам у непрекидном, ужасном страху!**

Његов друг и верни саборац Грегерс Грам је био слабије среће. Једне вечери пао је, у једној кафани у Ослу, у клопку гестаповаца. Потегао је ручну бомбу и јуначки погинуо.

А. Р.

ЛЕГЕНДЕ О НАШИМ КРАЈЕВИМА

ОТЕЋУ ТЕ, ПРЕСПО!

Пре много векова живела је у селу на обали дубоког планинског језера девојка по имену Преспа. Била је висока, танкострука, необично лепа. Њено бело лице са руменим јагодицама и крупним, плавим очима у којима као да се огледало небо, привлачило је погледе сеоских момака. Али, не само њих. Лепоту Преспину приметио је и ага у чијем се поседу налазило село на обали језера.

— **Ех, кад би била моја!** — уздисао је ага и све чешће навраћао у тај део читлука, вребајући прилику да се приближи девојци. Преспа је то приметила па је увек, кад би видела агу како се на атласастом коњу приближава селу, бежала у кућу и остајала у њој док се Турчин не би удаљио. Време је тако пролазило све док заљубљени ага није схватио да до девојке не може да дође. „Ако већ не може друкчије, оженићу се њоме“, одлучио је и пошао да испроси Преспу.

Видевши га да се приближава кући у којој је живела са остарелим оцем, рибаром, девојка се повукла у најмрачнији угао. Устрептала срца слушала је агин разговор с оцем, а онда, сазнавши шта он хоће, скупила је храброст и ступила пред њега.

— **Волим једног младића из села. Њему сам се обећала и само његова ћу бити!** — одлучно је рекла.

— **Охола си, девојко, колико и лепа** — одговорио јој је ага — **и мада заслужујеш да те привежем коњима за реп, молим те да пођеш са мном и будеш ми жена! Обећавам ти да ћеш бити једина и слободна као ниједна друга. Ако будеш желела, моћи ћеш сваког дана да обилазиш свог оца и нећу ти бранити ништа, па ма шта да захтеваш.**

Али, Преспа га није слушала. Није јој требало све злато и богатство агино. Она је волела само свог момка, па ма како он сиромашан био.

Тако је ага, љут и ојађен, морао да се врати кући. Али одустајао није. Кад већ девојку није могао да добије милом, одлучио је да то учини силом.

Једног дана, пролазећи крај језера, спазио је Преспу како распростире мреже. „Отећу је!“, синуло му је истог часа. Ошинуо је коња бичем и пре него што је изненађена девојка успела да се осврне, ага се већ бацио на њу. Отимајући се из руку помамљеног Турчина, девојка је успела да се истргне и, немајући где, потражи спас у језеру. Ага, уплашен да се Преспа не удави, зграбио је коња за узде и, оставши на обали, почео је да је преклиње да изиђе из језера.

— **Учинићу све што желиш** — обећао јој је. — **Купићу ти најлепшу дамаску свилу, окитићу те златом од главе до пете, довешћу ти најпокорније робиње да те служе, само се врати!**

Девојка није излазила. Горећи од љубави, ага више није знао шта ће, па је узвикнуо:

— **Ако не желиш да се удаш за мене јер сам Турчин, обећавам ти да ћу променити веру и постати хришћанин!**

Међутим, ни ово није помогло: девојка је и даље стајала у води.

Гоњен очајањем и бесом, ага је натерао коња у воду. Схвативши да јој више нема спаса, Преспа је закорачила уназад и ишла тако све док се таласи бистрог језера нису склопили над њеном главом. Узалуд је ага дозивао. Убрзо од девојке више није било ни трага ни гласа. Само су мехурићи воде показивали место на којем је нестала бранећи своју љубав и част.

И, каже ова легенда, становници села назваше језеро Преспанским у знак сећања на лепу рибареву кћер.

О. В.

БИМ И БУМ

ЈЕДНОМ ЋУ ТИ, ЛЕНО, ИЗМЕРИТИ ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ!
ШТА РЕКОСТЕ?

ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ... ДА ВИДИМО КОЛИКО ЈЕ ПАМЕТНА!
СЈАЈНО!
ЗАНИМЉИВО! ЈА САМ ОДУВЕК БИЛА ПАМЕТНА АЛ' ТО НИКАД НИСАМ МЕРИЛА!

ЈОШ МАЛО ПА ГОТОВО!
А КАКО СЕ МЕРИ ПАМЕТ? МЕТРИМА, ЛИТРИМА КИЛОВАТИМА, ИЛИ...
ТИ, ЛЕНО ЗНАШ СВОЈУ ДУЖНОСТ!

6000 СУПЕР-ГЕНИЈЕ
5000 ГЕНИЈЕ
4000 СТРАШНО ПАМЕТАН
3000 ПАМЕТАН
2500 МАЊЕ ПАМЕТАН
2000 ПРОСЕЧАН
1500 ИСПОД ПРОСЕКА
1000 ГЛУП
500 ИДИОТ

!?
ШТА?
ИЈУФ? 1000!? ЗНАЛА САМ ДА НИСАМ ГЕНИЈЕ, АЛ' НИСАМ ЗНАЛА ДА САМ ГЛУПА!
САД ЋЕМО ДА ТЕСТИРАМО МАЈМУНА!

КАКВА ЈЕ ОВО ГЛУПА САНДУЧИНА?
ТО ЈЕ, МАМА, КОМПЈУТЕР ЗА МЕРЕЊЕ ПАМЕТИ!

НЕБЕСА! ПА ОН ИСПАДЕ ПАМЕТНИЈИ ОД МИС АЛГЕБРЕ!
ТАКО КОМПЈУТЕР КАЖЕ!

МАМА, ПА ТИ СТИЖЕ ДО САМОГ ВРХА! ТИ СИ СУПЕРГЕНИЈЕ!
ПА... КАД САМ ВАС РОДИЛА!

ДУПЛО САМ ПАМЕТНИЈА ОД МАЈМУНА, А ТРОСТРУКО ОД МИС АЛГЕБРЕ! ЈА САМ СУПЕРГЕНИЈЕ!
БЛАГО НАМА У КАКВОМ СМО ДРУШТВУ!

5-28 MIKE SENICH 18

BABALU СТРИП

И ТАКО СЕ ПРИНЦ ЗАЉУБИО У СНЕЖАНУ...
БАЈКЕ

...КАО ЈА У...
БАЈКЕ

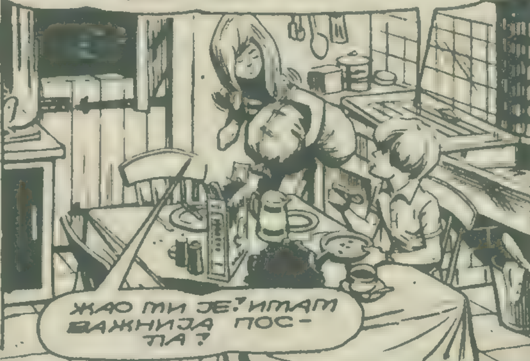
...KOLOY'S ЖВАКАЋУ ГУМУ!

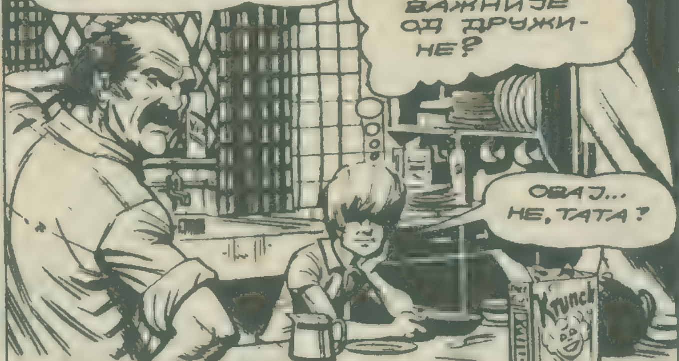
KOLOY'S

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА:

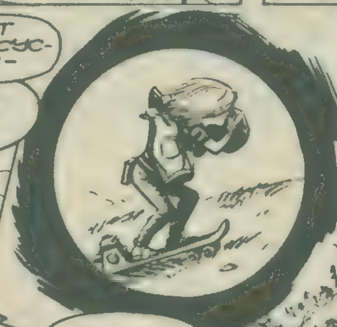
ЛЕТАЧИ

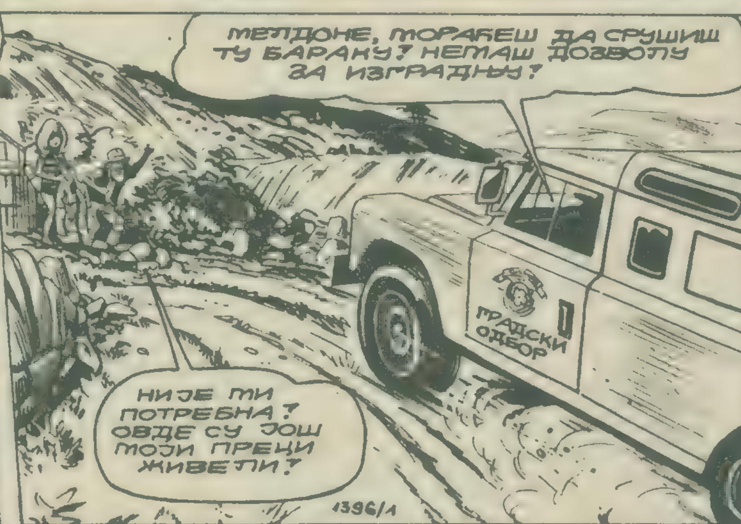

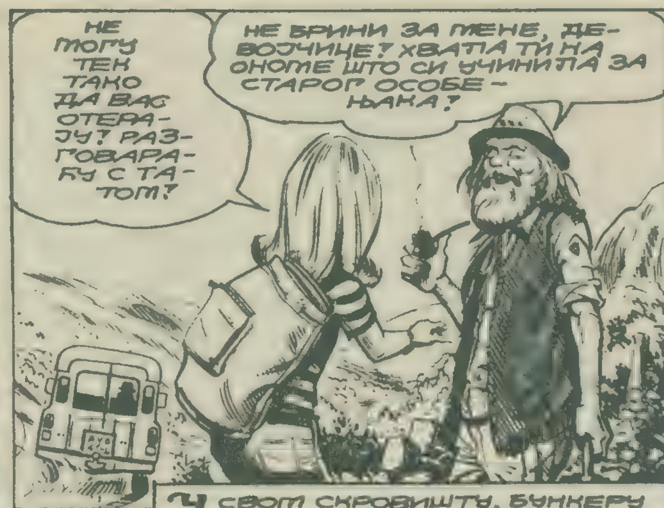

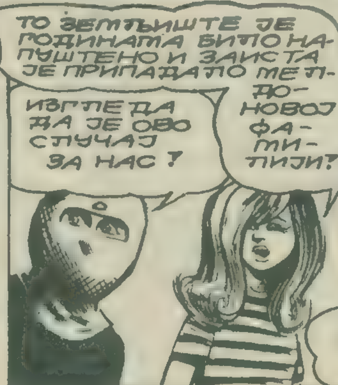

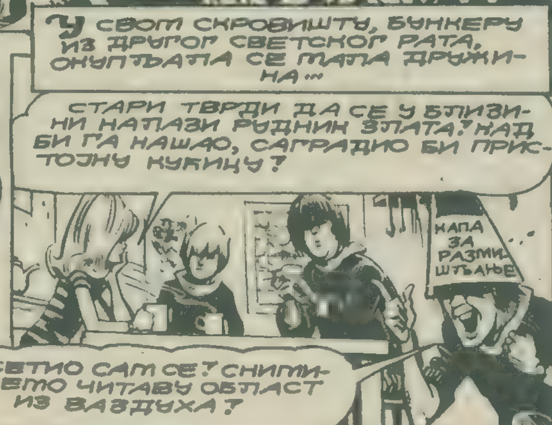
СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

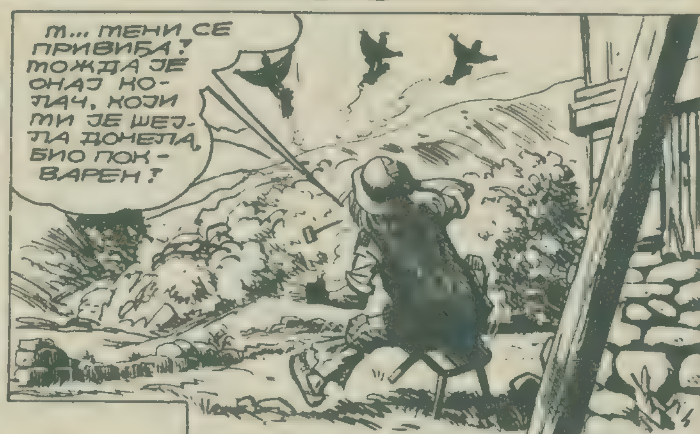

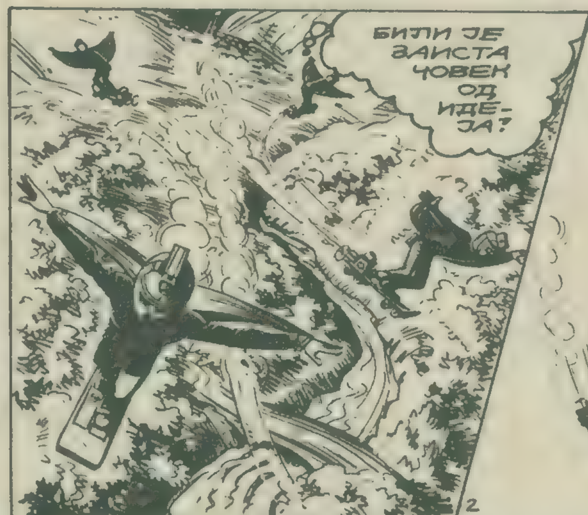

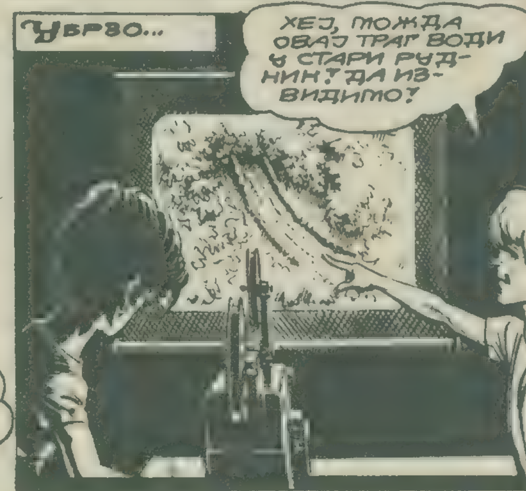

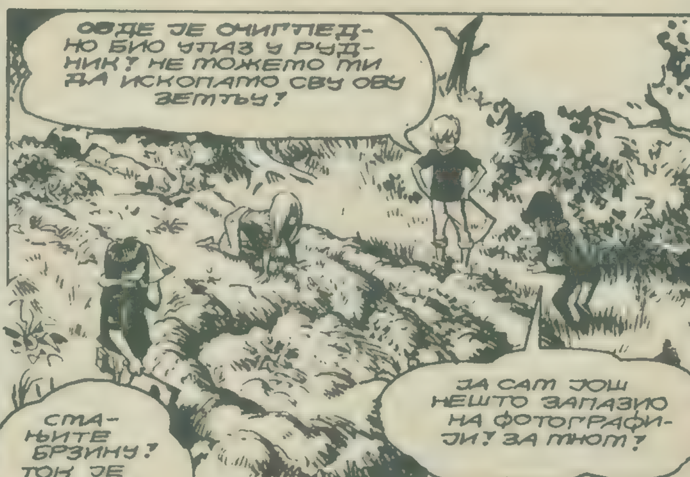

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

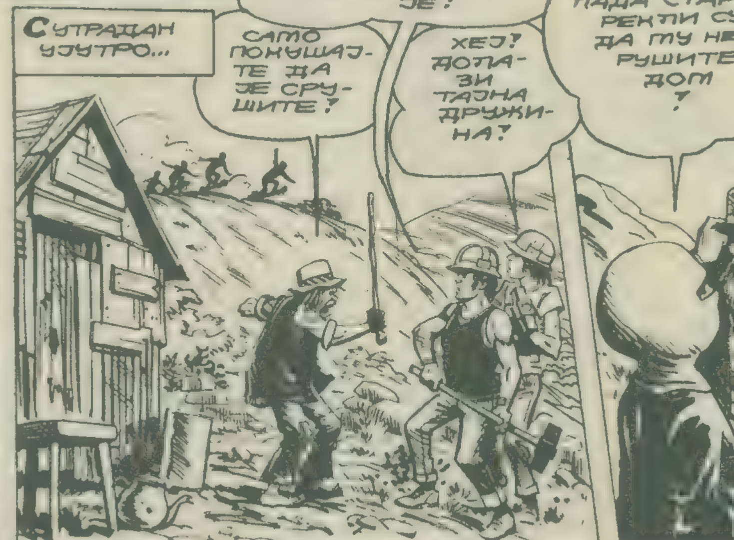

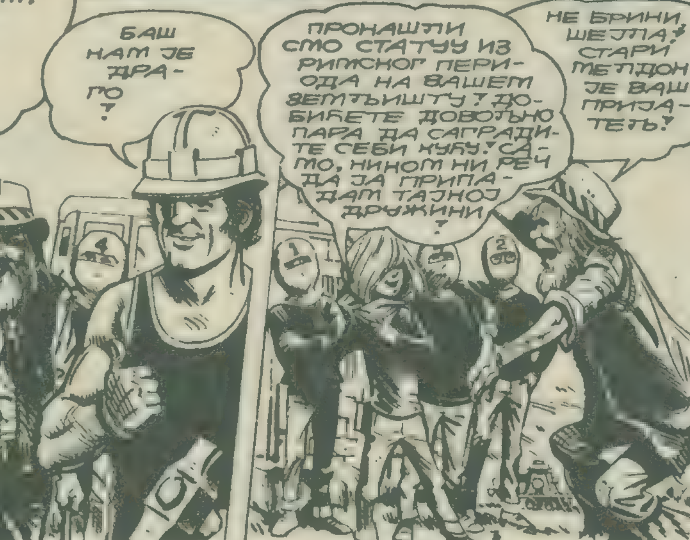

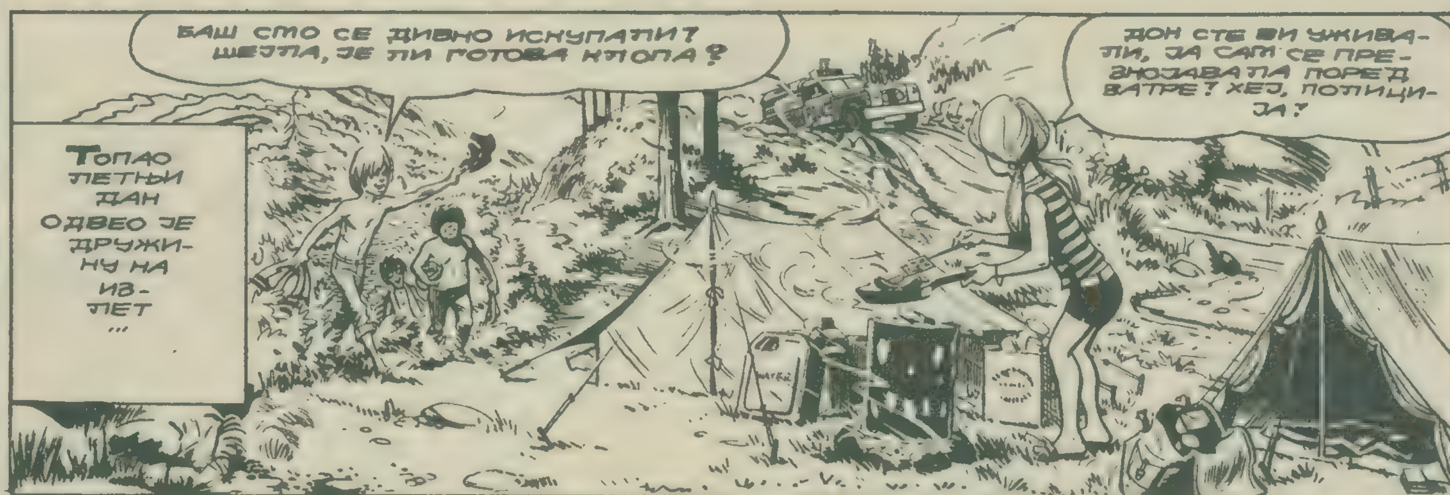

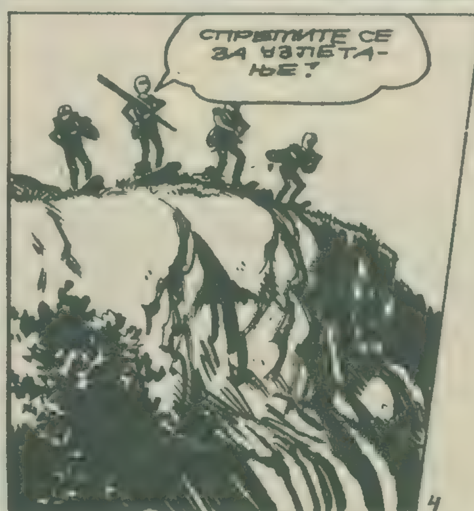

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

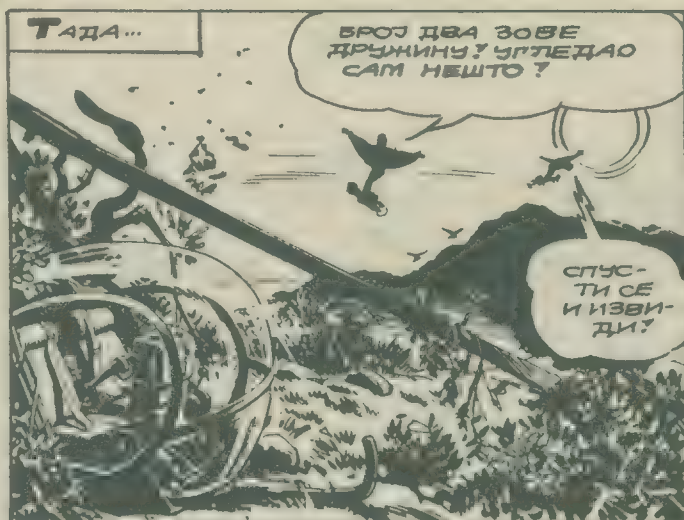

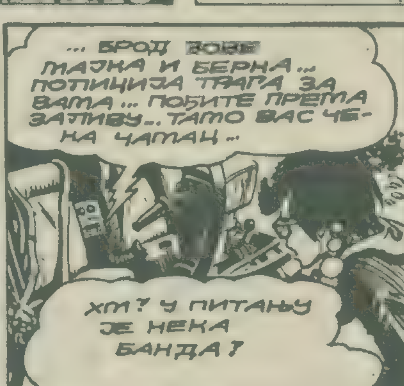

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

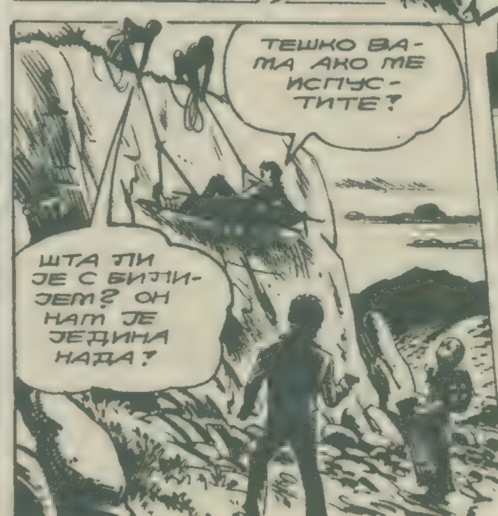

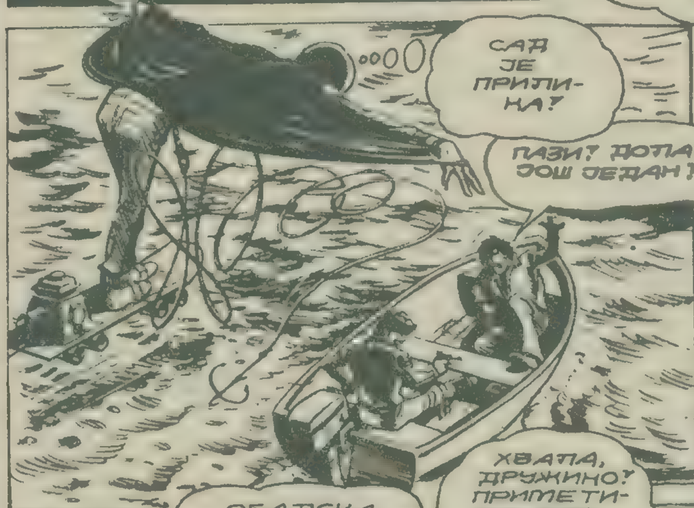
СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

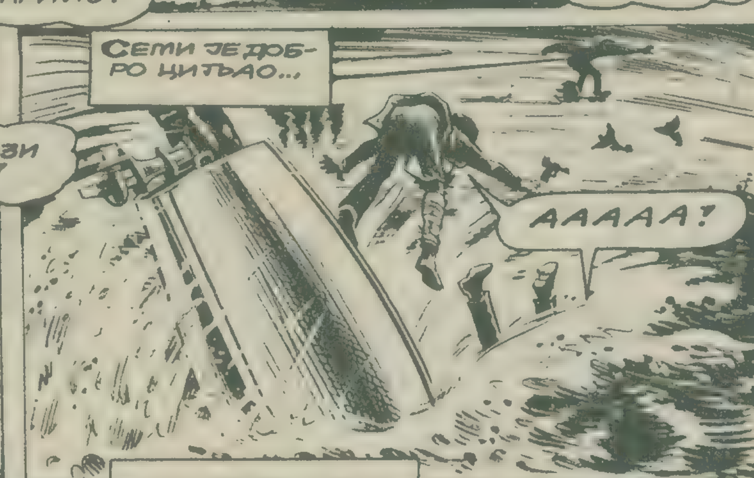

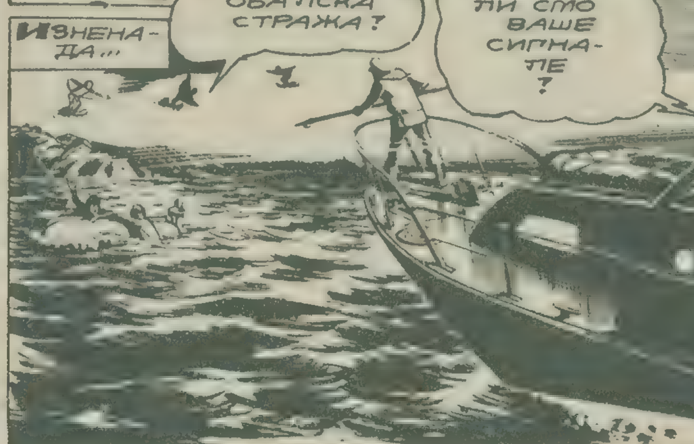

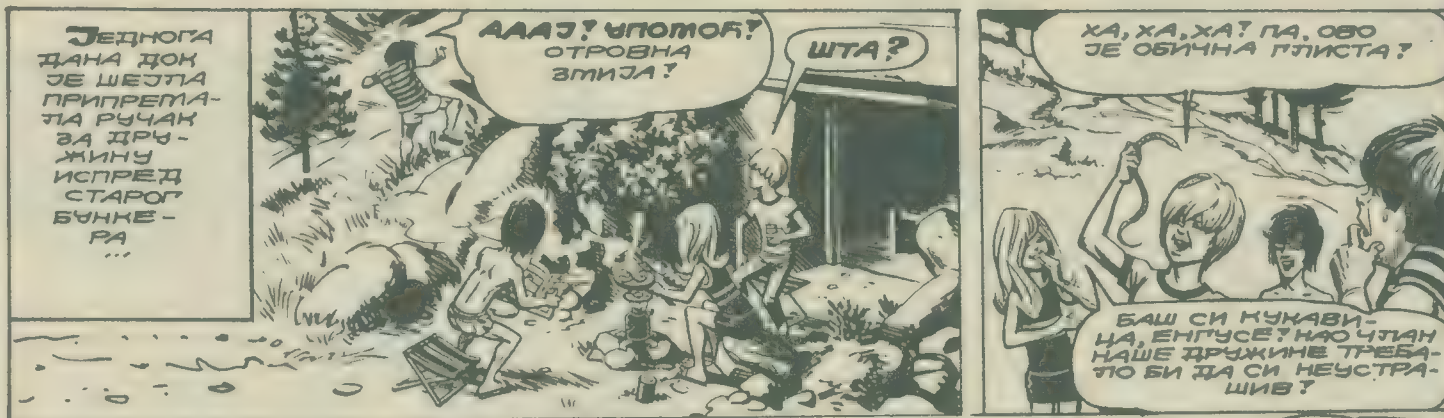

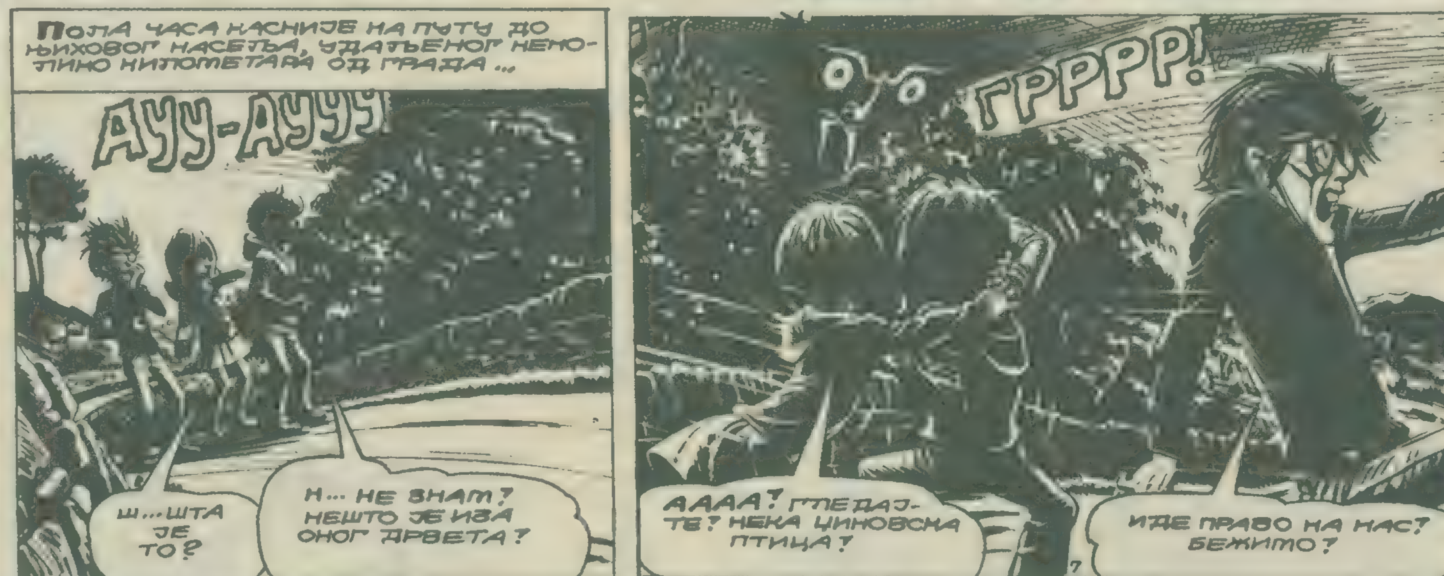

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

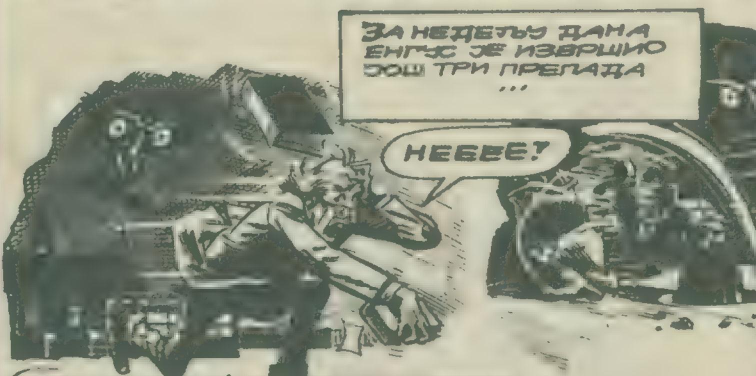

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

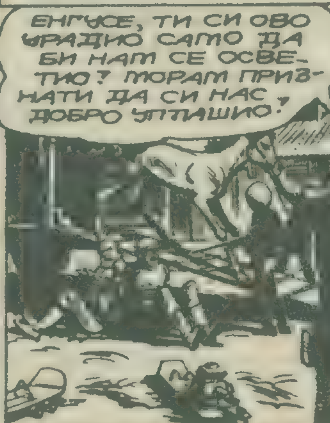

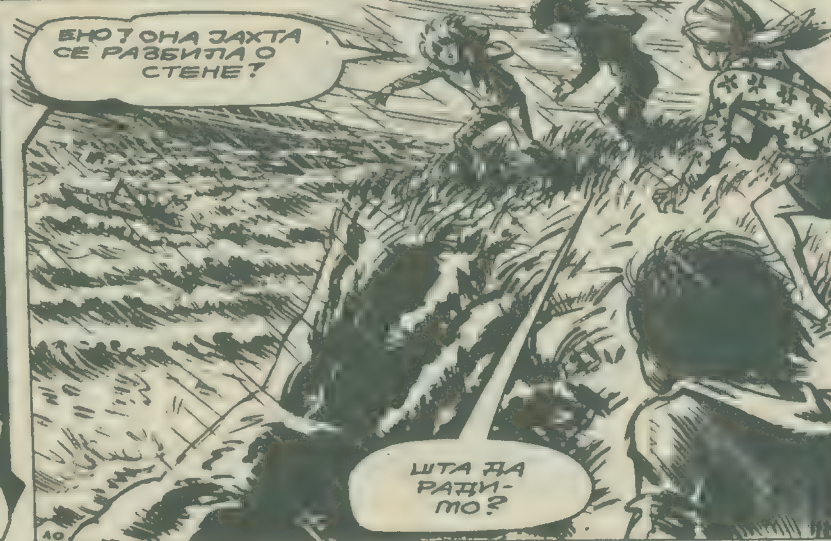

Семијева тајна дружина: Летачи

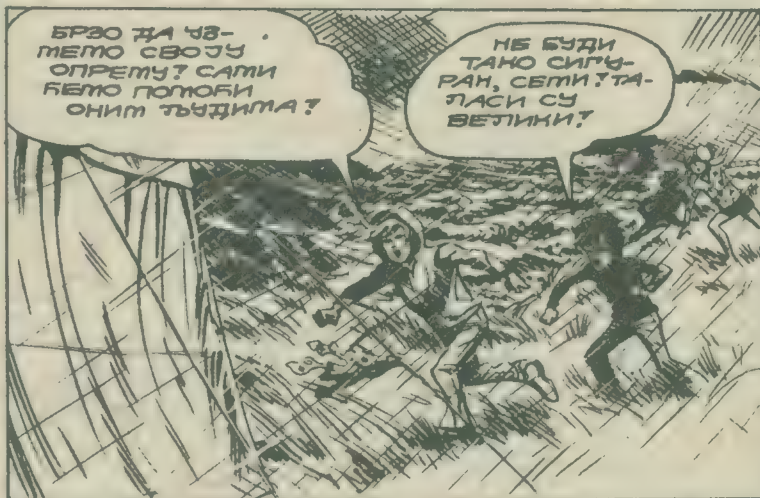

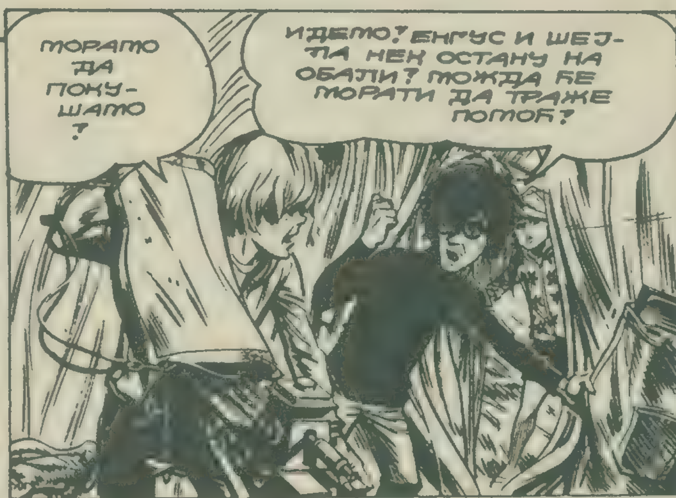

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА:

ЛЕТАЧИ

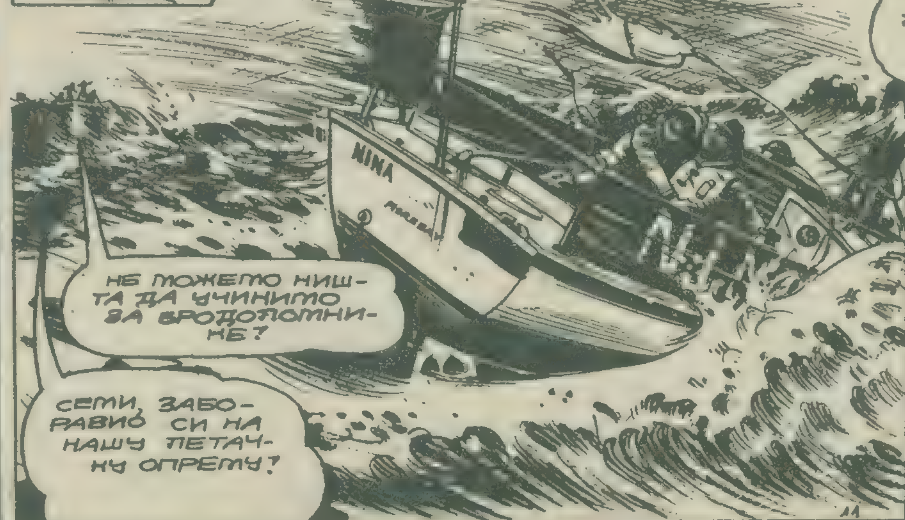

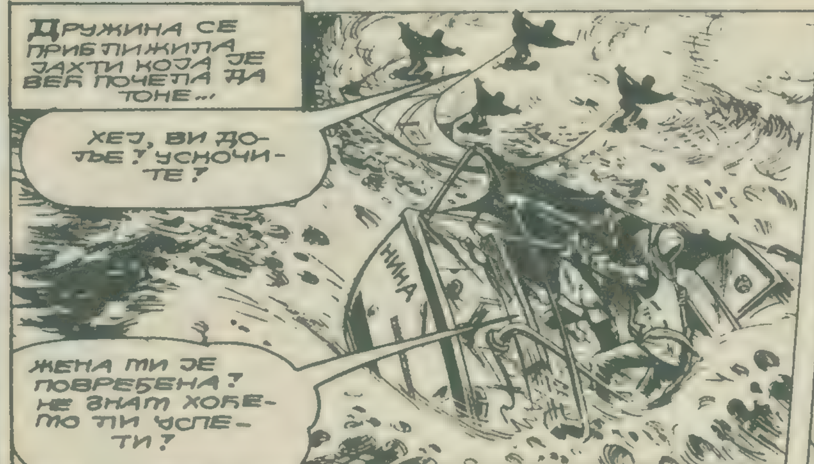

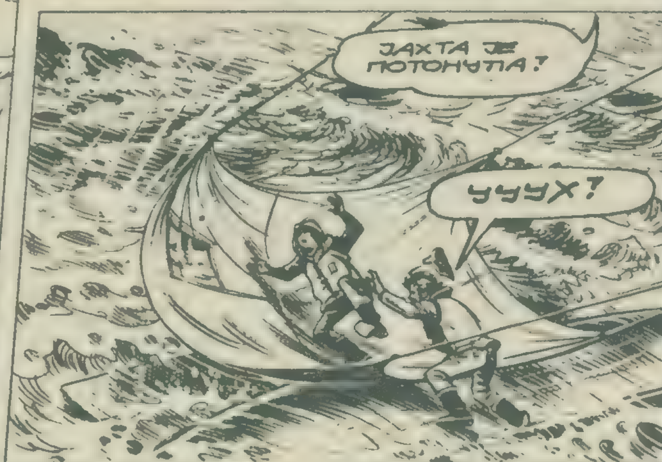

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

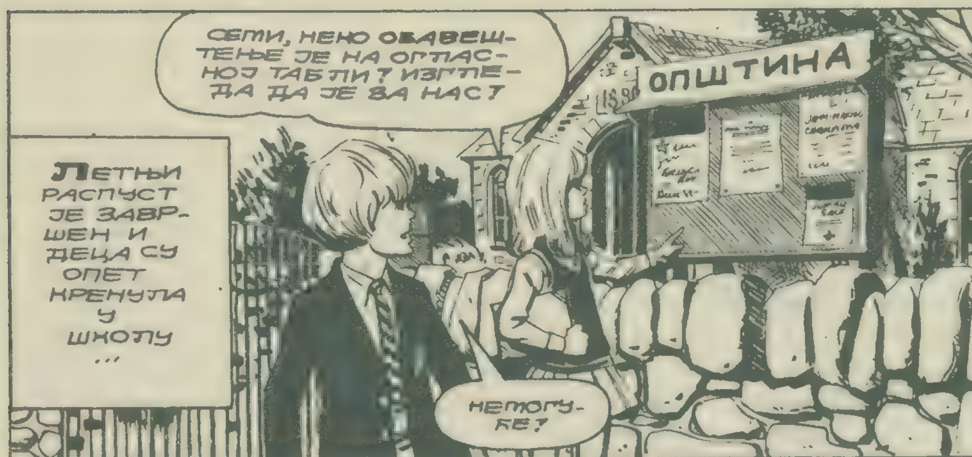

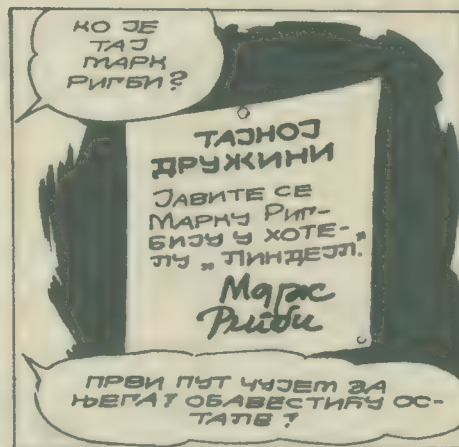

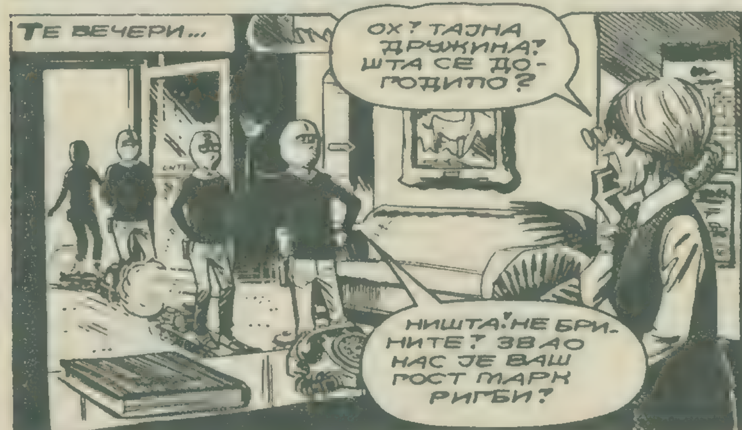

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

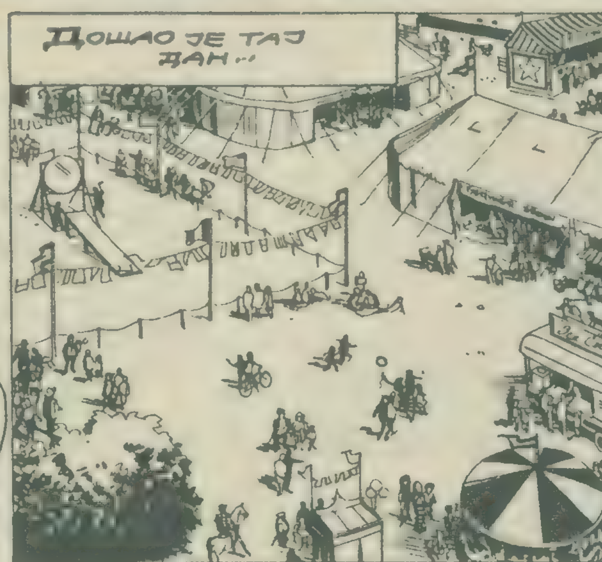

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

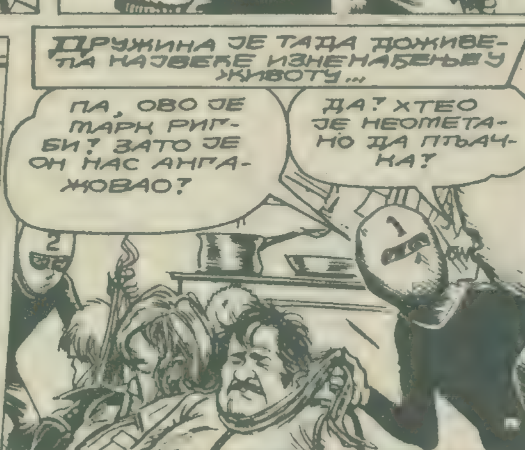

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

ДЕЧАК ОТВОРИ ЦЕДУЉИЦУ...

ПОКАЗАЋУ ЈАЊИМА?

СНЕПУ ВИЛЕТУ

Чули смо да си вребао нашу дружину.
Позивамо те да присуствујеш нашој вежби.
Састанак у подне код велике раскрснице.

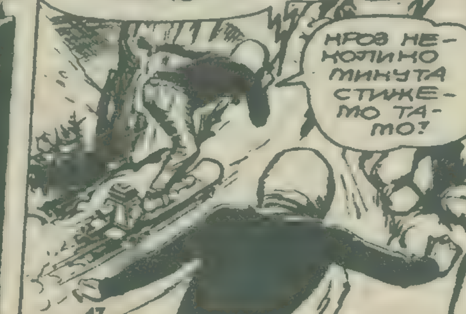
Тајна дружина

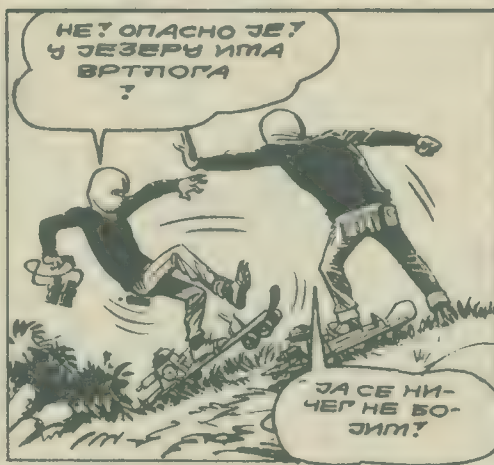

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

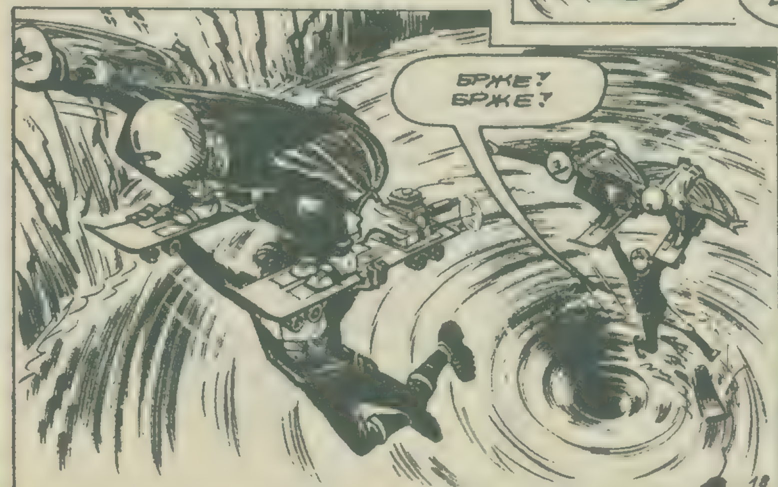

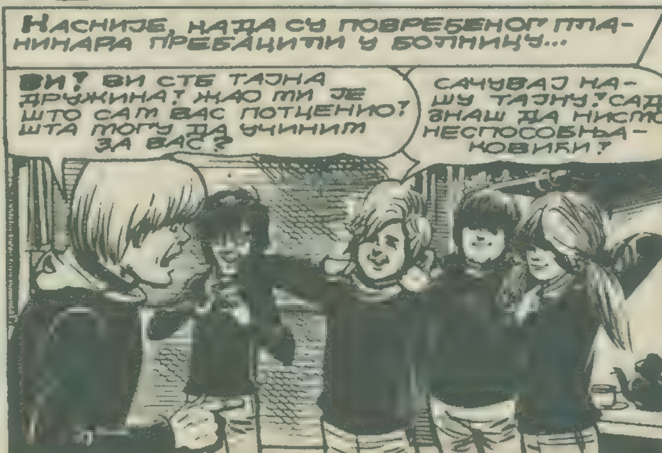

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

ЈЕДНОГА ДАНА ДРУЖИНА ЈЕ СТИГЛА НА ОБЛИЖЊЕ ЈЕЗЕРО ГДЕ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ОДРЖЕ ТРКЕ КАНУА...

ОДАВДЕ ЋЕМО ИМАТИ ЛЕП ПОГЛЕД!

АХА!

ДУМ!

ААЈ! КО ТЕ ЈЕ ТО УДАРИО?

ПРЕСТАНИ ДА ЦМИЗДРИШ, МАЛА И СКЛОНИ МИ СЕ С ПУТА! ЈА САМ ТАКМИЧАР!

КО ЈЕ ОВАЈ ХВАЛИСАВАЦ?

БЕРТИ ЏОНСОН! КАЖУ ДА ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

КРЕНУЛИ СУ! БЕРТИ ЈЕ ОДМАХ ИЗБИО НА ЧЕЛО!

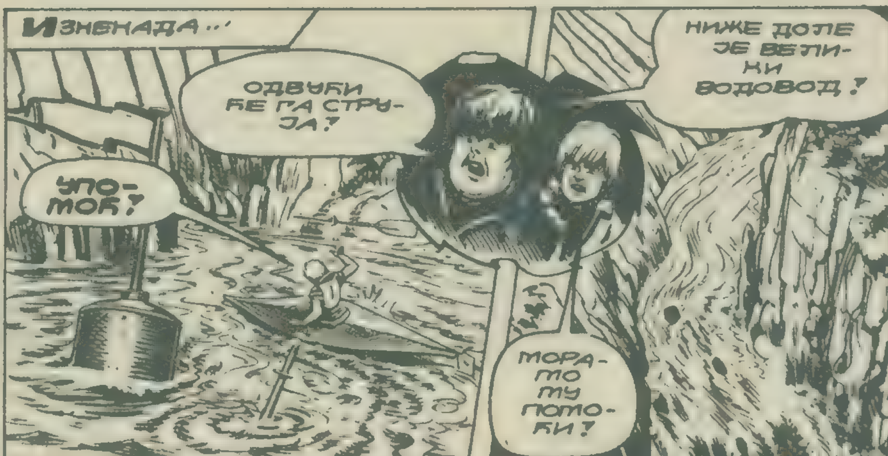
БАНГ!

БОЉЕ ОДУСТАНИТЕ СВИ ОД ТАКМИЧЕЊА! СИГУРНО САМ ПРВИ!

СЛУШАЈТЕ ОВОГ ХВАЛИСАВЦА!

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

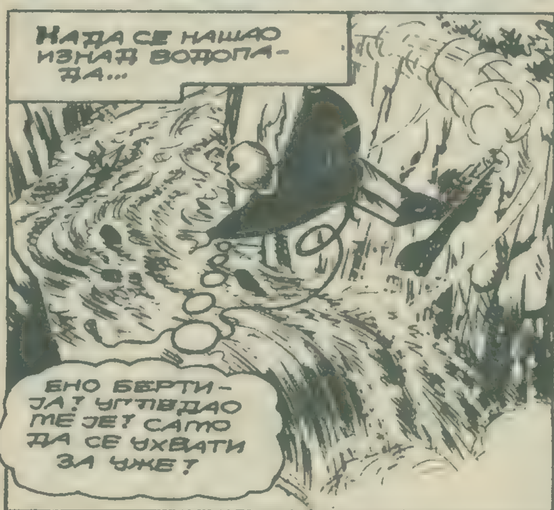

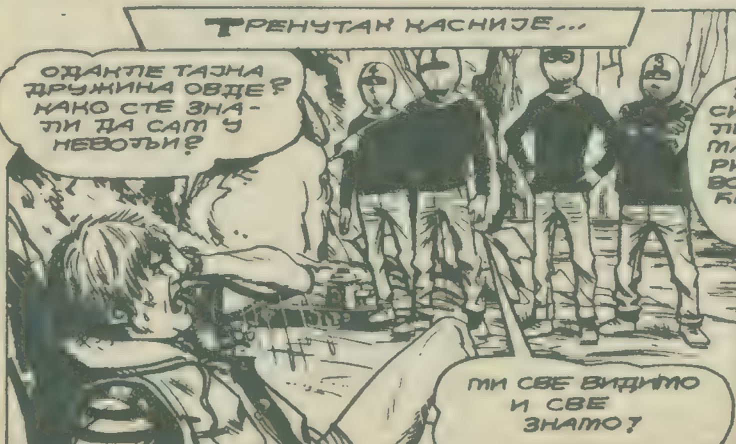

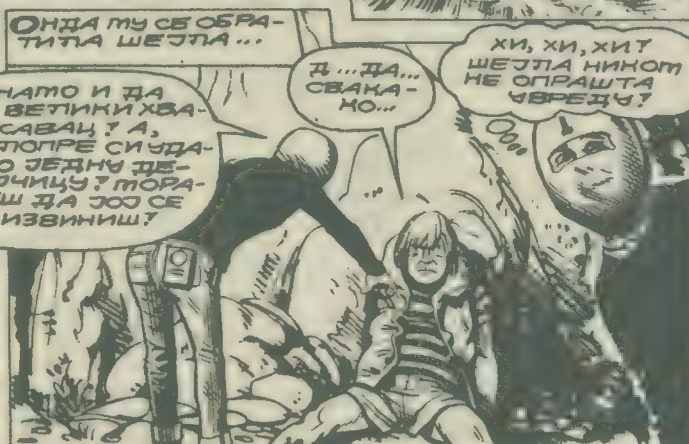

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

У суботу је дружина одлучила да оде у циркус који је гостовао у њиховом граду ...

ЗАКАСНИЋЕМО НА ПРЕДСТАВУ!

СВЕ ЗБОГ ЕНГУСА КОГА СМО МОРАЛИ ДА ЧЕКАМО ДА РУЧА!

ПРЕКИНИТЕ ДА СЕ ПРЕПИРЕТЕ!

У циркусу је било весело и дружина се лепо забављала...

АЈ! УПОМОЋ!

ХА, ХА, ХА!

После представе дружина је отишла иза шатре да види орла, звезду програма...

УУПС!

ЕНГУСЕ, БАШ СИ НЕСПРЕТАН!

ШТА СТЕ ТО УРАДИЛИ?

ДО ЂАВОЛА!

ЖАО НАМ ЈЕ! БИЛО ЈЕ СЛУЧАЈНО!

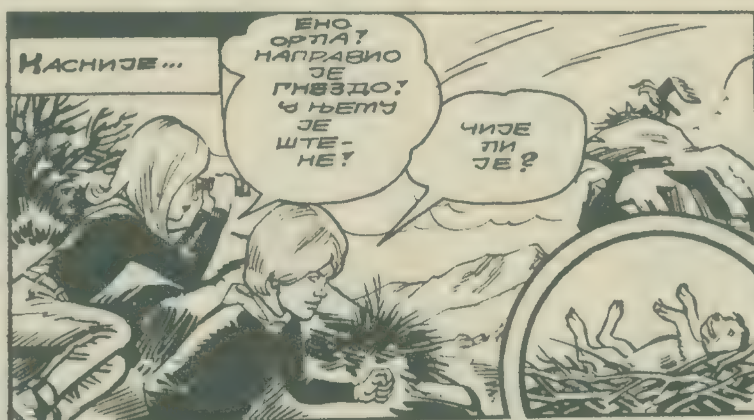
ОВАЈ ОРАО МНОГО КОШТА! РЕЦИТЕ МИ ВАША ИМЕНА И АДРЕСЕ!

ТИ УВЕК СВЕ ПОКВАРИШ, ЕНГУСЕ! АКО НЕ ПРОНАЂУ ОРЛА, МОРАЋЕМО ДА ПЛАТИМО ОДШТЕТУ!

ТО ЈЕ ПАМЕТНА ПТИЦА! САМА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ У ЦИРКУС!

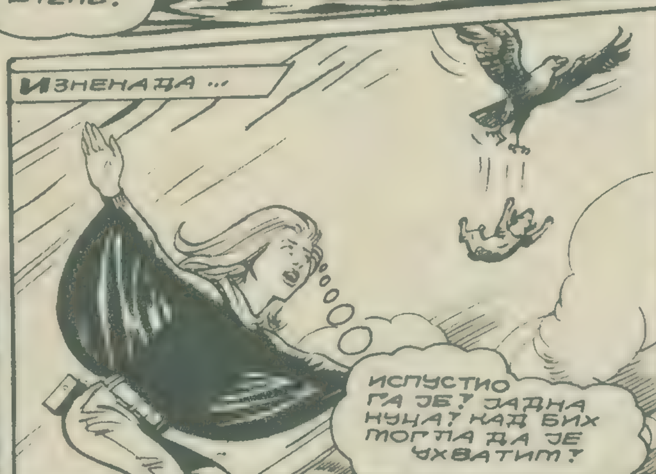
21

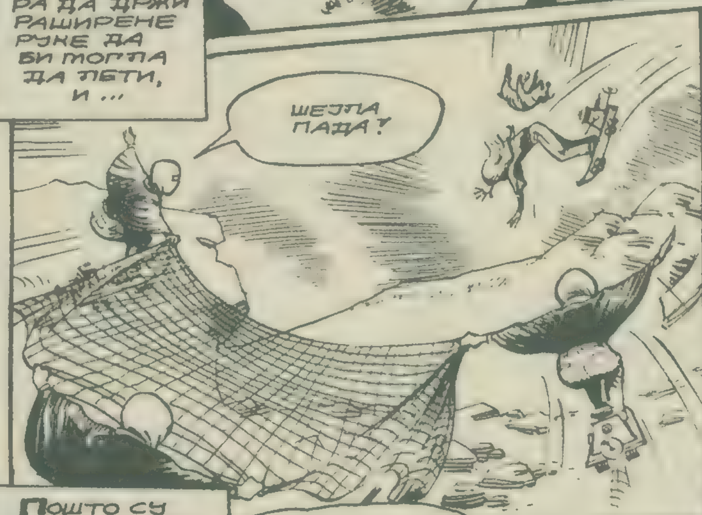
Семијева тајна дружина: Летачи

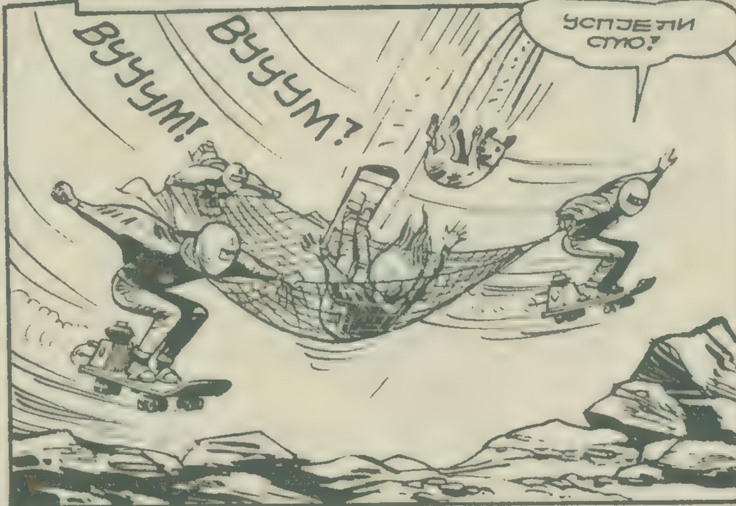

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

СУТРАДАН УЈУТРО СЕМИ И ШЕЈЛА СУ ЗАТЕКЛИ СВОГ ОЦА У ЖУРБИ...
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
СУМЊИВ ТИП ВИЂЕН У НАШЕМ КРАЈУ! НАОРУЖАН ЈЕ!

ШЕЈЛА, ШТА МИСЛИШ О ОВОМЕ?
НЕ ЧЕКАЈТЕ МЕ НА РУЧАК!
МОРАМО ОДМАХ ДА ОБАВЕСТИМО ДРУЖИНУ!

САМО ПОЛА ЧАСА КАСНИЈЕ СВИ СУ БИЛИ НА ОКУПУ...
ПРОКРСТАРИЋЕМО ЧИТАВИМ КРАЈЕМ!

КАДА БИ НАИШЛИ НА НЕПРОХОДНЕ ПРЕДЕЛЕ, КОРИСТИЛИ СУ „КРИЛА"...
ОТВОРИТЕ ЧЕТВОРЕ ОЧИ!

ТАМО ДОЛЕ СЕ НЕШТО КРЕЋЕ!
ЈАВИЋУ ПОЛИЦИЈИ ДА СМО ПРИМЕТИЛИ НЕШТО СУМЊИВО!

АЛИ...
ОВО ЈЕ НАШ ЧОВЕК!
БАНГ! БАНГ!
ХЕЈ! ОН ПУЦА!

АЛ' ГАЂА!
ДУМ!
ТУП!

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЛЕТАЧИ

Бегунац је наставио да бежи према разрушеном замку...

Али, тата нема где да се сакрије!

Утолико боље! Лакше ћемо га ухватити!

А, ако га горе чека хеликоптер?

Ма, не! Убеђен сам да има змаја!

Каквог змаја?

Нисте читали у новинама да су направљени змајеви помоћу којих се може летети?!

И заиста...

Шта сам вам казао?

Мораћемо и ми да употребимо крила!

Никада још дружина није летела на оволикој висини...

Непознати се окренуо и...

Немогуће!

Посегао је за револвером, али...

Уух! Изгубио сам контролу!

Разбојник је почео да пропада...

За њим, брзо!

Држимо се за руке!

Семијев план је био да га дочекају на својим леђима...

Ааа!

Уух!

Вуууу!

Издржите!

Убрзо...

Ено и полиције! Спустићемо га на земљу и одмах кренути, да не би постављали питања!

А кад се тата врати кући, причаће нам како су ухватили овог разбојника!

Крај епизоде

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: КОБНИ ПАД

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

НЕ ЖЕЛИМ ДА СЕ С ТОБОМ ОБ-ЈАШЊАВАМ!
ЈАСНО ДА НЕ ЖЕЛИШ! ЗНАШ ДА САМ У ПРА-ВУ!

НИСИ! ОПЕТ ТИ КАЖЕМ ДА ДО ДР-ВЕТА ИМА ПЕДЕ-СЕТ!
НИЈЕ... НЕГО ЧЕТ'РИ СТОТИНЕ, ТРИДЕ-СЕТ!

ТИ НЕ УМЕШ ДА ПРОЦЕ-НИШ РАЗДА-ЉИНУ!
КО? ЈА? ПА МОЈА ФАМИЛИЈА ЈЕ ПОЗНАТА ПО ТОМЕ ШТО УМЕ ДА ОШАЦУЈЕ ОД ОКА!

КОЛ'КО ИМАШ КИ-ЛА?
СТО ТРИДЕ-СЕТ СЕДАМ... И ЈОШ НЕ-ШТО МАЛО!

ТАМАН ТОЛИКО КОЛИКО ТРЕБА!
?

ХА! ЗНАМ ЈА ДА ДЕСНИЦОМ МОГУ ДА ОДБАЦИМ И СТО ЧЕТРДЕСЕТ КИЛА НА ДАЉИНУ ОД ПЕДЕСЕТ КОРАКА!

КОРАКА? КО ЈЕ ГОВО-РИО О КОРАЦИМА? ЈА САМ МЕРИО РАЗДАЉИ-НУ ПРЕЧНИКОМ ПЉЕС-КАВИЦА!
? ? ? ? ?
1-22
Bud Sagendorf

МИЛИОНИ ЗА ДВА ПЕНИЈА

Племић без иметка позвао је на ручак старог просјака. Није ни слутио да ће му то донети силно богатство.

У лето 1915. године дошао је с европског ратишта на вишедневно одсуство у Лондон гардијски официр висока стаса, препланулог енергичног лица и живих интелигентних очију. Био је то син ерла од Харвуда, изданак једне од најстаријих племићких породица Британије чији је родоначелник, капетан Пикотус де Лесел, дошао на Острва још пре девет векова с Виљемом Освајачем.

Звао се Хенри Џорџ Лесел, лорд од Харвуда. Био је то весео и љубазан џентлмен, заљубљен у антиквитете, спорт и друштво лепше половине човечанства. Док је био британски аташе у Риму, освојио је Римљане неодољивим шармом и стекао надимак „Срећни Хенри".

Чим је избио рат напустио је дипломатију и добровољно отишао на фронт. Храброшћу и хладнокрвношћу истакао се у низу бојева, па је добио неколико дана одсуства.

Стигавши у престоницу на Темзи, почео је да лута улицама застајући крај продавница антиквитета да би се дивио кинеским вазама, старинском накиту из Немачке, сликама француских и фламанских мајстора, венецијанској стакларији.

У Бонд-стриту ушетао је у једну антикварницу, поздравио трговца као старог пријатеља и почео да разгледа уметничке предмете.

— **Дивно!** — рече и узе из витрине једну исцизелирану камеју. — **Је ли из Фиренце?**

— **Не!** — љубазно одврати антиквар. — **Из Рима. Седамнаести век!**

— **Неће бити!** — зачу се из најтамнијег угла не баш љубазан и храпав глас. — **Тај је накит из Милана. Прве године 16. века!**

„Срећни Хенри" се окрете према гласу и, противно енглеском обичају, запањи се. Угледао је старца у олињалом капуту, с готово распалим ципелама на ногама и вишедневним сивим чекињама на образима.

— **Најлепша вам хвала на обавештењу, сер!** — најучтивије захвали лорд Харвуд који се у тили час повратио од изненађења. — **Нема сумње, Ви сте познавалац!**

— **Мени нико не може да подвали сапун уместо сира!** — љутито промрси стари просјак, па зађе по радњи.

— **Ево, ово, то није Холбајн! То је неко сасвим обично холандско мазало! А ово овде, то није венецијанска чаша из 16. столећа! То је направљено у Мурану пре највише пет деценија!**

Одрпани старац шетао је кроз антикварницу и држао предавање о античкој и средњовековној уметности, убацујући оптужбе против трговаца незналица, па и варалица.

ЗА СПАВАЊЕ У ПАРКУ

— **Драго ми је, сер, што сам Вас упознао!** — рече „Срећни Хенри" кад је старац заћутао да се мало одмори. — **Желео бих да још поразговарам с Вама. Можете ли ми указати част и поћи са мном на ручак?**

— **Могу, ако ме то неће ништа стајати!** — прогунђа стари просјак.

Хенри Џорџ Лесел, лорд од Харвуда, одведе старца у свој клуб, један од најексклузивнијих у Лондону. Угледавши елегантног гардисту у друштву с подераним прљавим просјаком, гости којима је учтивост налагала да се никада ничему не изненаде, забленуше се безобразно у њих, а седом шефу сале испаде из руку порцуланска тацна.

Просјак је јео халапљиво мљацкајући, пио је шампањац да се чуло гргљање, а затим се завалио у фотељу, запалио цигарету и распричао се о историји уметности. Хенри није могао да се сети да ли је неког некад слушао да о томе говори с толико знања и тако шармантно.

После неког времена просјак се диже.

— **После јела увек морам мало да одспавам!** — рече зевајући. — **Кревет ми је клупа у Хајд парку!**

— **Отпратићу Вас, сер!** — диже се и лорд.

Кад су стигли у Хајд парк, просјак уздахну.

— **На жалост, морам мало да причекам!** — старац показа човека у униформи који је полако корачао алејом. — **Тај наплаћује по два пенија за клупу, а ја те паре немам за бацање!**

— **Дозволите да Вам помогнем!** — срдачно рече лорд, даде старцу два пенија, па извади перо и хартију. — **Даћу Вам адресу моје јединице у Фландрији. Бићу радостан ако добијем писмо од Вас. Писма за фронт не треба да имају марке!**

— **Нема франкирања!** — промрмља чудни старац. — **Онда ћу Вам се сигурно јавити. Хвала Вам на части и друштву!**

Просјак се спокојно испружи на клупи, а „Срећни Хенри" одшета из парка.

МАРКИЗ СКИТНИЦА

Хенри Џорџ Лесел, лорд Харвуд, никад није добио писмо од необичног познаника. Уместо тога после извесног времена добио је писмо са судским печатом из Белфаста у Ирској.

Суд га је обавестио да је умро отац његова стрица, маркиз Кланрикард, и одредио га за свог јединог наследника.

„Срећни Хенри" није никада видео свог богатог рођака, па се зачудио обавештењу. Кад је прочитао рођаково писмо приложено препису тестамента, зачудио се још више.

„Мој синовац Хенри Џорџ Лесел, лорд Харвуд, једини од свих људи које познајем има срце и разум за право схватање уметности" — читао је. „Упознао сам га случајно у једној антикварници у лондонском Бонд-стриту..."

Лорду Харвуду пуче пред очима. Стари просјак био је маркиз Кланрикард, један од најбогатијих становника Британских острва и један од најнеобичнијих људи свог времена. Био је патолошка тврдица која се плашила да ће, ако од свог силног богатства потроши ма и један пени, потраћити раскошни дворац Портумна Касл, са шумама, језерима, ловиштима, пребогатим збиркама накита и уметничких предмета и два и

ПАЗИ — РАДИМ!

Да правило „новине морају да буду одштампане без обзира на све што се догоди" није било прекршено ни у овој прилици, види се и на фотографији. Наиме, млади новинар Реј Џонсон, из савезне америчке државе Неваде, није напустио своје радно место иако су молери дошли да окрече редакцију у којој ради. А да посао не би прекидао, замолио је мајсторе да га прекрију прозирним прекривачем, као и околни намештај. Тако је свако могао на миру да обавља свој посао.

по милиона фунти уложених у банку — све што су му столећима гомилали преци.

Маркиз је отишао из Ирске и до краја живота скитао лондонским улицама као најбеднији просјак.

„Срећни Хенри" ни у том изузетном тренутку, кад је од човека с војничким одличјем и племићком титулом, али без већег иметка, постао по богатству шести човек у Британији, није изгубио хладнокрвност. Није затражио одсуство, него се до краја рата борио у Европи. Три пута је био рањен, а у крвавој бици код Иперна заслужио „ратни крст".

Тек после рата је примио наслеђе и обновио већ прилично запуштени Портумна Касл. Затим је у Лондону, у Мејферу преко пута Хајд парка, купио једну од најлепших зграда, Честерфилд Хауз, с чијих се балкона може видети она клупа на којој је годинама спавао маркиз Кланрикард.

Потом је купио луксузну јахту и одједрио за Европу у потрагу за уметничким раритетима.

СРЕЋАН ДО КРАЈА

●●●●●●●●●●●●●

„Срећни Хенри" је заиста заслужено добио надимак. Лорд Дерби позвао га је у лето 1921. године на своје имање Четсворт где се скупио крем британског друштва. За вечером је до њега седела принцеза Мери, кћерка краља Џорџа V. „Срећни Хенри" је шармом, мудрошћу, држањем и мушком лепотом освојио принцезу.

— Толико личи на мог деду Едварда VII! — рекла је после вечере принцеза својој васпитачици, госпођици Дисо. **— Исти мој деда!**

— Височанство! — лукаво се осмехнула француска васпитачица. **— То нешто значи! Једном сте ми рекли да ћете се удати само за човека који буде лично на Вашег деду!**

Двадесет другог новембра 1921. године сви енглески листови су на првим странама објавили вест:

„Њихова величанства краљ и краљица с највећом радошћу објављују веридбу своје љубљене кћери, принцезе Мери с виконтом Ласелом, најстаријим сином ерла од Харвуда. У већу одржаном синоћ у Бакингемској палати изволело је Његово величанство дати приволу за женидбу".

„Срећни Хенри" је тако, захваљујући томе што је на ручак позвао једног просјака и платио му два пенија за спавање на клупи у Хајд парку, од племића без иметка, постао милионар и члан краљевске породице.

А. Р.

ИЗ КАРАЂОРЂЕВИХ ВРЕМЕНА

ЗАШТО У ХАЈДУКЕ?

ДУГО СУ СЕ МИЛУТИН ГАРАШАНИН И МАТЕ ЛИПОВАЦ ПРЕБИЈАЛИ ПО ТОРОВИМА И СВИЊЦИМА, ИЗБЕГАВАЛИ СВЕ ЖИВО, ДОК ЈЕДНОГ ДАНА МИЛУТИН НЕ РЕЧЕ: — ЈА ЋУ КАРАЂОРЂУ!

Пред јесен 1810. године борбе са Турцима као да се мало смирише. Многи устаници одложише оружје и прихватише се редовног посла. То је урадио и Милутин Гарашанин у својим Гарашима у јасеничком крају. И све би било у реду да једне ноћи не плануше и пошта и поштанско сено. У Гарашима је било и седиште капетана. За ову паљевину он оптужи Гарашанина и његовог побратима Мату Липовца, поштанског надзорника. На основу капетанове оптужбе Савет нареди да се Гарашанин и Мата Липовац везани спроведу у Београд. Побратими дознадоше за ову заверу и да не би доживели ту срамоту одметну се у хајдуке. Овакав њихов поступак учврсти све у уверењу да су баш њих двојица подметнули ватру.

Пушка на земљи

Хајдуковање овој двојици честитих сељака није лако пало. Тумарали су шумама не знајући ни сами шта да чине. Били су се већ запустили, прљави, необријани и пуни вашки. Да несрећа буде већа, Савет нареди да им се куће попале, сва стока распрода, а породице да се дотерају у град где ће радити као заточеници. Бегунце је хватао очај, али излаза нису видели. Пребијали су се по торовима, свињцима, избегавали све живо и само гледали како да умакну потерама које су их вијале.

— Ја ћу право Карађорђу — рече једног дана Гарашанин Мати.

— Пред њега жив не смем — рече Мата сећајући се како му је Карађорђе кло фрајкорцу због неке непослушности ударио 50 батина по дебелом месу.

Ипак, продужише заједно и кад су дошли надомак Тополе, опросте се и Гарашанин крене пут Крћевца. Ходајући тако, већ је имао пред очима Карађорђево имање и спази како Карађорђе оплиће плот идући слева надесно. Уз већ оплетени део стајала је наслоњена Карађорђева пушка, а на земљи пиштољи. Милутин Гарашанин скиде пушку и повади кремење, приђе плоту и без речи одложи пушку поред Карађорђеве, а пиштоље баци поред његових. Не проговарајући ни речи, прихвати се посла и поче да оплиће плот здесна налево. Карађорђе је видео шта Милутин ради, али се правио као да га није ни приметио. Радили су тако ћутећи док у једном тренутку, оплићући, не стадоше један поред другог. Завршише посао и Карађорђе први проговори:

— Којекуде, Милутине, уморисмо се, ајдеме да ручамо.

— Господару, бога ми, ајдемо и ја сам доста изгладнео —, рече Гарашанин.

Онда приђоше и узеше пушке, Карађорђе примети да је Милутиново оружје без кремења. Погледа у Гарашанина и рече као нешто сасвим обично:

— Ене де, којекуде, а где ти је кремење? Метни то кремење, па 'ајде да ручамо.

Гарашанин послуша и пођоше без речи ка Карађорђевој кући. Кад су дошли у конак, Карађорђе рече:

— Ама, Милутине, ти си пун нечистоће. Постој де ту мало на диванани — заврши и изгуби се некуд.

Гарашанин је чекао како му је речено, а Карађорђе је за то време наредио да се спреми топла вода, сапун и преобука за Милутина.

— Деде, Милутине — рече му мало после Карађорђе **— окупај се и пресвуци.**

Не дам се везати!

Кад се Милутин појави чист и преобучен, сачека га Карађорђев берберин, па пошто и он заврши посао, седоше Карађорђе и Милутин да ручају. Нису за све то време ни речи проговорили. И тек кад завршише ручак, Карађорђе проговори:

— Зашто ти, Милутине, побеже у хајдуке?

— Како не би' бежао, господару — рече Гарашанин **— кад су хтели да ме вежу и терају у Београд ни крива, ни дужна, а ја нити сам пошту, нити сено запалио, нити знам ко је то учинио. А побећи сам морао, јер се не дам за живота везати и бешчасно гонити.**

— Верујем ти и знам да ти то ниси учинио и да је све то измишљено — рече Карађорђе, мало поћута, па настави. **— А знаш ли ти да ти је кућа запаљена, све разорено и мал отеран?**

— Знам, господару — рече Милутин оборене главе.

— 'Ајдемо, Милутине — рече Карађорђе устајући.

Милутин пође за њим. Дођоше до трла. Карађорђе одвоји 15 овнова и 50 оваца, свиње, говеда, краве, волове.

— Терајте ово Милутиновој кући у Гараше — нареди момцима.

— Шта то радиш, господару? — рече Милутин **— то је много, а и ти одвише немаш!**

— Ја, којекуде, Милутине, имам доста стоке и, ако бог да, имаћу још и више, а ти немаш ништа. Све су ти однели.

Онда се заједно врате кући и Карађорђе седне и напише писмо Савету да Милутинову породицу пусте кући, а затим и писмо капетану у Гараше којим је наредио да Милутина нико ни за живу главу не узнемирава и да одмах са народом насече јапију и да му саграде кућу и стаје онакве какве су му и попаљене. Онда устаде, нареди да се доведе један оседлан коњ, даде га Милутину, поздравише се и Милутин весело одјаха пут своје куће.

Кад је био близу гарашке механе, капетан је седео у њој и полако пијуцкао. Кад опази коњаника и препозна Милутина, излете са момцима и оштро му нареди да сјаше и да пусти да га веже.

— Не веза ти мене, капетане, не веза! — рече Милутин **— носим ја писмо од Карађорђа** — заврши и пружи капетану писмо.

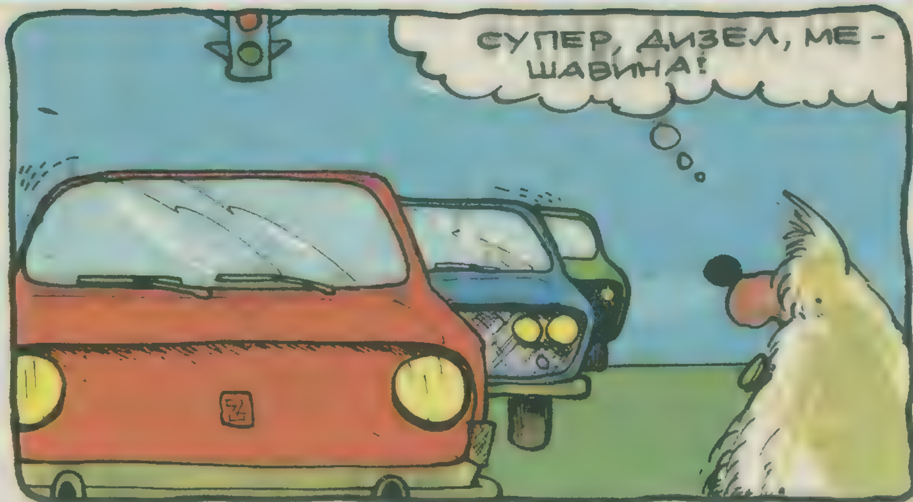
★★★

Не прође много времена, а на згаришту Гарашаниновог домаћинства никоше нове зграде „. . . боље него што су пре биле".

М. С.

Vukojev РУНДИ

ИНДИЈАНАЦ ПЛАВИХ ОЧИЈУ...

СВЕТ ЈОШ НЕ ЗНА ДА ЛИ ДА АРЧИБАЛДА БЕЛАНИЈА, »ЦРВЕНОКОШЦА« ИЗ ЕНГЛЕСКЕ ГРОФОВИЈЕ САСЕКС, ЗАПАМТИ КАО ЖРТВУ, ПРЕВАРАНТА ИЛИ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ОСТВАРИО САН МИЛИОНА.

Високи Индијанац стајао је на позорници дворане Вајт Рок Павилиона у енглеском граду Хејстингсу. Носио је одећу од јеленске коже с ресама, мокасине, ниске перли и једно једино перо у уплетеној црној коси.

Само су му очи одударале од општег изгледа: на препланулом изборaном лицу истицала се њихова плава боја.

Дубоким гласом који је звучао као одјек леденог канадског севера поздравио је препуну дворану:

— Ва-ша-квон-асин... Ја сам Сива сова...

Потом је публика као опчињена слушала његову причу о животу Индијанаца у дивљини канадских шума и о његовој борби за заштиту даброва.

Али, гледаоци би тек остали без речи да су могли да прозру непомично индијанско лице и открију иза њега свог земљака рођеног у Хејстингсу — Арчија Беланија који се управо вратио у завичај.

ПРЕБРОЈТЕ МУ НОЖНЕ ПРСТЕ!

Сива сова — трапер а потом заштитник животиња, још касније писац успелих књига и предавач — стицао је светску славу.

Једног децембарског поподнева 1937. године наступио је под раскошним кристалним лустерима у краљевској резиденцији у Лондону — Бакингемској палати. Била је присутна читава краљевска породица укључујући и очарану једанаестогодишњу девојчицу — данашњу краљицу Елизабету II.

Када је Сива сова привео крају свој узбудљиви говор, принцеза Елизабета је скочила на ноге и кроз сузе рекла:

— Молим вас, наставите!

Индијанац је причао још десет минута.

Сива сова је до краја и савршено убедљиво одиграо своју улогу у овој угледној средини. Одлазећи, додирнуо је раме краљу Џорџу VI и рекао с једноставним „индијанским“ достојанством:

— Поздрављам те, о, брате. Видећемо се ускоро.

Али, краља никада више није видео. Четири месеца касније, 13. априла 1938, Сива сова је у педесетој години живота отишао у „вечна ловишта“ одакле се ниједан Индијанац не враћа.

Оплакали су га на достојанствен начин. А онда, мало-помало, почеле су да круже прве приче о томе како је Сива сова обичан преварант.

Преко Атлантика полетели су телеграми. Један од њих, упућен на адресу извесног Хамилтона, погребног предузимача из Саскачевана, гласио је:

„Пребројте Сивој сови ножне прсте“.

Хамилтон је пребројао и послао одговор:

„Де[illegible] остаје четврти прст на десној нози“.

Сада више нико није сумњао. Светска штампа бацила се на посао да расветли читаву тајну — али само да би се на крају нашла пред психолошком загонетком која и дан данас остаје без одговора.

ДРУГИ ЧОВЕК

Сива сова је рођен као Арчибалд Стансфилд Белани у Хејстингсу 18. септембра 1888. године. Његов отац Џорџ Белани био је права викторијанска црна овца — за разлику од већине у том друштву строгих назора лутао је светом и расипао новац — читаво наследство које је добио страћио је проводећи се у Флориди.

Током једног од боравака у Енглеској оженио се по други пут и тако постао би[illegible]ета. Две године потом добио је Арчибалда а још коју годину касније породица га је наговарала да опет напусти Енглеску, овога пута заувек, како је више не би срамотио.

И отац и четворогодишњи син плакали су на растанку. Мали Арчи остао је у строгим рукама своје мајке и две неудате тетке.

Једна од тетака, Ада, посебно се трудила да угуши сваки знак Арчијеве склоности да пође очевим стопама. Ипак, дечак је, баш попут оца, само сањао о томе да побегне и путује.

Арчи је превазишао Џорџа. У машти је видео себе као сасвим другу особу и то — Индијанца. Били су то дани Буфало Била када је Дивљи запад освајао срце сваког дечака.

Када је напунио 17 година, Арчију је дозвољено да сам отплови за Канаду. Породица је мислила да ће тамо да научи пољопривредне послове на неком газдинству. Али, док је махао тетки Ади са брода који је напуштао ливерпулску луку, 1906. године, Арчибалд је већ био непоколебљиво изабрао сасвим другачији циљ.

Своје Индијанце није нашао на Дивљем западу већ на Медвеђем острву у арктичком појасу. Спријатељио се с племеном Оџибвај и научио њихов језик. Пустио је своју црну косу и уплео је. Живео је као трапер искључиво од онога што би уловио. Одбацио је прошлост и постао други човек.

Тада је избио први светски рат и велики талас патриотизма запљуснуо је и најзабаченије крајеве Канаде. Сива сова ступио је у војску у Новој Шкотској. Служио је у Француској све док му метак није разнео четврти прст десне ноге, када је проглашен инвалидом.

Чим је поново био у стању да хода, вратио се природи.

МАКГИНИС И МАКЏИНТИ

Вероватно би се Сива сова претворио у пустињака и остао трапер читавог живота да није срео Анахарео, лепу Индијанку из племена Ирокеза.

Анахарео му је изменила живот и преобратила га из ловца на јелене, лосове и даброве у највећег канадског борца за очување дивљачи. Сива сова је припитомио два напуштена дабра, назвао их Макгинис и Макџинти и уживао у топлини њихове привржености.

Али, он и Анахарео требало је нешто и да једу. Лети су увек могли зарадити за своју вегетеријанску исхрану противпожарним осматрањем у шумама. Међутим, зими их је од гладовања могло спасти само перо.

Писање је Сивој сови било у крви. Отац његовог ујака, Џемс Белани, написао је чувени „Трактат о соколарству“ а деда Арчибалд био је песник.

У сићушној брвнари на обали једног великог зеленог језера писао је о својим бројним дабровима — највише о љубимцима Макгинису и Макџинтију. Овај глас из срца природе звучао је као глас истине у загушљивом цивилизованом свету и књиге Сиве сове стекле су велику популарност.

Утолико је теже било разочарање када се сазнало да Сива сова није нико други до Арчи Белани — некадашњи дечак из Хејстингса који је сањарио о Индијанцима.

Неки бивши обожаваоци љутито су га жигосали као шарлатана. Али, да ли је он заиста био преварант или му је у жилама од самог почетка струјао неки непатворени тајанствени нагон?

Људи се ни данас не слажу о томе. Док „Индијанац“ из грофовије Сасекс почива у гробу крај свог вољеног језера Аџаван, свет не зна да ли да га задржи у сећању као жртву велике опсесије, срачунатог варалицу који је зграто новац својим књигама - или човека који је остварио сан милиона и вратио се природи.

ЧУДА ЉУДСКИХ РУКУ

3000 МЕТАРА ПОД ВОДОМ

За брод-лабораторију „Калипсо" француског истраживача Жак Ив Кустоа мало ко да није чуо. Можда је мање позната подморница батискаф којом је Кусто већ испитао многа мора и њихове тајне. Ова подводна лабораторија добила је назив „Коншелф 3" и у стању је да се спусти на дубину од 3000 метара. С њом се у плаве дубине спушта и тим искусних Кустоових сарадника, стручњака и ронилаца који без изласка на површину могу ту да проведу дуге периоде у проучавању подводне флоре и фауне. Отвор на „Коншелфу" допушта им и да је, заштићени ронилачком опремом, напусте и крену у шетњу дубинама до којих се мало који човек пре њих спустио. Притисак у подморници не допушта морској води да у њу продре. Све што се у подморници дешава чују и виде људи из „штаба" смештеног на „Калипсу" — јер, подморница је снабдевена телефоном и телевизијским камерама. „Коншелф 3" није само место са кога се испитују тајне морских дубина и њихових становника. Посада ове плoвeће лабораторије подвргава се често и медицинским испитивањима која треба да покажу како услови живота под водом утичу на људски организам. Резултати ових испитивања можда ће одговорити и на питање које све више интересује људе — може ли човек живети и под водом. **1.** Капетан подморнице разговара са „штабом" на површини **2.** Командни сто **3.** Једна од ТВ камера, сви делови подморнице покривени су и могу се видети са површине **4.** Сто за ручавање **5.** Фрижидер за дубоко замрзавање хране **6.** Спиралне степенице за доњи спрат **7.** Ронилац се спрема да кроз специјални отвор напусти подморницу **8.** Кабина за спавање, на истом спрату налази се и лабораторија **9.** Спремиште за конзервирану храну **10.** Танк у којем се налази 10 тона свеже воде **11.** Ноге — постоља које држе подморницу на дну **12.** Баласти (танкови испуњени водом) одржавају равнотежу читаве подморнице **13.** „Чамац за спасавање" **14.** Електрични и комуникациони каблови — веза са површином **15.** Кустоови чувени подводни „тањири", у ствари мале подморнице које могу да приме двочлану посаду, и у њима људи могу да проведу по неколико дана.

ПАТУЉАСТА ДРЖАВА — СИНГАПУР

ЛАВЉИ ГРАД

НА РАСКРСНИЦИ ПУТЕВА — На раскрсници најважнијих светских поморских путева, јужно од Малајског полуострва, налази се острво чија површина једва прелази 500 квадратних километара. Па ипак, на њему живи преко 2 милиона становника што га сврстава у ред најгушће насељених предела на Земљи. И острво-држава и његов главни град, који спада у највеће и најважније трговачке луке у Азији, имају исто име — Сингапур. Највећи део становништва чине Кинези, много мање има Малајаца, Индуса и Пакистанаца. Службени језик ове невелике земље је енглески.

ГРАД ПРОТИВУРЕЧНОСТИ — Сингапур је град противуречности: својим изгледом подсећа на модерну метрополу али и на стециште убогих. Уз велелепне вишеспратнице на обали, љуљушка се и стиска на таласима сингапурског залива хиљаде симпана, лађица за становање.

ХРАНИЛИ СУ СЕ ПЛОДОВИМА — Први становници острва Сингапур била су примитивна племена која су се хранила плодовима и дивљачи.

ПРИНЦУ СЕ НЕ СВИЂА ИМЕ — У 10. веку острво, које се у кинеским записима спомиње под именом Тумасик, освојили су Арапи. Два и по века касније оно је у власти малајског принца који му даје ново име Синха Пура.

ОСТРВО НА ПРОДАЈУ — Од 13. до 15. века Синха Пура, што у преводу значи Лављи град, у поседу је јапанских и тајландских владара а онда доспева под власт Европљана. Године 1824. џохорски краљ га продаје Енглезима.

ИСТУПАЊЕ ИЗ ФЕДЕРАЦИЈЕ — У поседу Велике Британије, која је на њему изградила своје главно упориште на Далеком истоку, Сингапур је остао до 1942. године кад га је окупирао Јапан. Септембра 1945. поново доспева у руке Енглеза. Тек 1963. острво ће постати независна држава и члан Малезијске федерације из које иступа две године касније.

ТОМИСЛАВ ИВЧИЋ

Судећи према интересовању наших читалаца, све је већи број оних којима се музика младог ТОМИСЛАВА ИВЧИЋА допада. Томислав је рођен у Задру (1953. године) али привремено живи у Загребу где је уписан на вишу школу. Гитару је почео да свира још у детињству да би касније био члан (као гитариста и певач) многих састава широм Далмације. Бави се и компоновањем тако да су на плочама заступљена и његова остварења. Песме му говоре углавном о љубави и мору.

Прве значајније дискографске успехе Томислав Ивчић забележио је 1974. године када је потписао ексклузиван уговор са продуцентском кућом Југотон. Снимио је 11 сингл-плоча и једну велику. Међу њима се својим сребрним тиражом издваја плоча са песмом „Чекај ме, Силвија" и златна на којој се нашла нумера „Нека, нека, нек' се зна"

Адреса: Томислав Ивчић, Бенковачка 12, Задар.

♥ КЕЈТ БУШ (KATE BUSH) ♥

КЕЈТ БУШ је одрасла у породици музичара па је још као девојчица показала да је и сама наклоњена музици. Почела је да свира клавир кад је имала једанаест година, а убрзо је показала да има дара и за компоновање. Сада, у двадесетој години, Кејт већ има неколико својих хитова. Први, „Орканскки висови" (»Wuthering Heights«) снимљен је на њеном деби албуму. Последњи хит Кејт Буш „Човек с погледом детета" (»The Man with the Child in His Eyes«) нашао се и на нашим топ-листама.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЧОВЕК С ПОГЛЕДОМ ДЕТЕТА (THE MAN WITH THE CHILD IN HIS EYES)

Музика и текст: Кејт Буш
Пева: Кејт Буш

He's here.
I hear him before
I go to sleep
And focus on the day
that's been.
I realise he's there
when I turn the

And turn over.
Nobody knows about
my man.

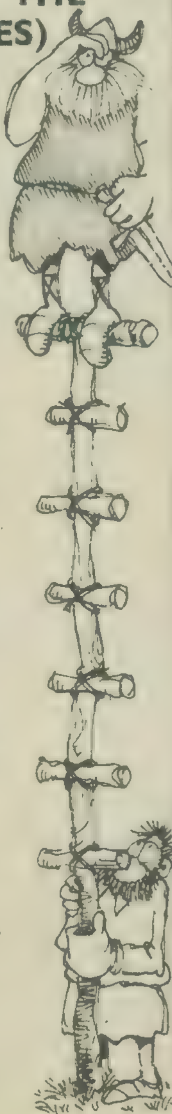
They think he's lost on
some horizon
And suddenly I find myself

Listening to a man
I've never known before
Telling me about the sea
All his loves to eternity.
Ooh, he's here again,
The man with the child
in his eyes.

He's very understanding.
He's so aware of all my
situations
And when I stay up late
He's always waiting,
But I feel him hesitate.
Oh, I'm so worried
about my love.

They say: »No, no, it von't
last forever.«
And here I am again,
my girl.
Wondering what on earth

I'm doing here
Maybe he doesn't me.
I just took a trip on my
love for him.

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ ИМОТСКОГ

Прије три године у Имотском је основан састав ДАОРСИ и тренутно је најпопуларнија вокално-инструментална група у Имотској крајини. ДАОРСИ свирају туђу музику јер засад немају нарочитих складатељских амбиција. Чланови групе АНТЕ ВИДОШЕВИЋ (бубњеви), ДАРКО КАРИН (оргуље, клавир), ТИНО ЖУЖУЛ (гитара), АУГУСТИН КУЈУНЦИЋ (бас) и ВЕДРАН ВЕГАР (вокал) прије оснивања ДАОРСА били су чланови састава ЛАХОРИ и КАЖИПУТ. Новембра прошле године постали су чланови сплитског удружења „Ђеки Србљеновић". Свирају домаћу забавну музику, претежно комерцијалну.

Силвана Шарић
Паићева 46
58000 Сплит
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ ИНЂИЈЕ

У групи ФОРМУЛА ЉУБАВИ из Инђије дошло је до неких промена у саставу. Садашњи чланови су: ИВИЦА МАСЛАЋ (водећи вокал), ДРАГАН МИЈАЧЕВИЋ (соло-гитара и вокал), СВЕТИСЛАВ НИКОЛИЋ (бас-гитара и вокал), СТАНКО МАТИЈЕВИЋ (инструменти с клавијатурама и вокал) и НИКОЛА СУЧУ (бубњеви). Свирају тешки рок, али и

све композиције које се налазе на врху топ-листа. Репертоар употпуњују и својим композицијама од којих су се две, „Банане" и „Река суза" нашле на плочи сниљеној са Зораном Мишчевићем (из СИЛУЕТА). Свирају у Инђији и осталим местима у Срему, а преко лета и на јадранској обали.

Бранко Лазић
Криваја 50
22322 Нови Карловци
(хонорар 100 дин.)

ЛИО СЕЈЕР (LEO SAYER)

ЛИО СЕЈЕР, једна од највећих звезда поп-музике, издао је у августу своју шесту велику плочу коју је промовисао на осмонедељној турнеји по Америци. Концертне дворане у којима је наступао биле су испуњене до последњег места и публика је изванредно примила његове нове нумере. На плочи су се нашле следеће композиције: »Stormy Weatner«, »Dancin the Night Away«, »I can't Stop Lovin You (Though I Try)« »Raining in My Heart« итд. Крајем јесени Сејер ће гостовати и у неколико европских земаља мада, како сам каже, највише очекује од наступа у Великој Британији. После нешто више од годину дана Лио ће се поново представити младим Енглезима.

7 МЛАДИХ

Многи домаћи естрадни уметници прихватили су овог лета понуде хотелијера и организатора забавних приредби на Јадрану дајући своје концерте чији се програм углавном састојао из два дела. Првог чисто концертног и другог на коме су присутни гости могли да покажу своје играчке квалитете. Према подацима којима располажемо највише успеха на летњој турнеји имао је југословенски певач број један Здравко Чолић, а одмах за њим су вечито млади 7 МЛАДИХ. Овим врсним музичарима године не представљају никакву препреку тако да су и данас, после деветнаест година естрадног рада, актуелни и занимљиви. Њихов шоу-програм може се поредити са сличним наступима најпознатијих светских група. Још један куриозитет везан је за рад овог вокално-инструменталног састава: од првог дана свог постојања група је, донедавно, свирала у истој постави. На жалост, крајем августа умро је бубњар Бранислав Тодоровић Кикера. Њега је, док је још био болестан, заменио Небојша Кунић.

Све је почело једног септембарског дана 1959. године када седморица момака на студијама у Београду одлучују да се посвете музици као свом животном позиву. Почињу редовно да вежбају и први значајнији наступ имају само неколико месеци касније, на дочеку музичарске Нове 1960. године. После тога наступа група је начинила прве снимке за радио а број њихових обожавалаца из дана у дан је све већи. Овај, за оно време веома атрактиван и напредан, састав у првој години свог постојања бележи још један значајан успех. На I фестивалу џеза на Бледу 1960. године музички стручњаци их проглашавају откровењем фестивала. До 1962. својим музичким опредељењима искључиво су везани за диксиленд и тада, по анкети коју је спровео познати музички часопис „Мелоди Мејкер", заузимају прво место у Европи у тој категорији. Дошла су многа гостовања у

иностранству, тако да данас за СЕДМОРИЦУ МЛАДИХ можемо рећи да су гости у својој земљи, а да им је „кућа" у најпознатијим музичким центрима.

ПОП ЗАНИМЉИВОСТИ

МИК ЏЕГЕР је недавно боравио у Чикагу под псеудонимом Сем Спејд. То је име чувеног приватног детектива из филма „Малтешки соко" кога је играо Хемфри Богарт.

ТРАВОЛТА никада не једе после 20 часова да би сачувао линију.

Ако шоу-бизнис не направи звезду од ОЛИВИЈЕ ЊУТН ЏОН, она ће постати ветеринар.

ISAAC HAYES

»New Horizon« назив је ЛП плоче Ајсака Хејса која се недавно појавила и у нашој земљи. На њој се нашло само пет композиција, и то: »Stranger in Paradise«, »Moonlight Loving«, »Don't Take Your Love Away«, »Out of the Chetto« и »It's Heaven to Me«. Занимљиво је поменути и податак да је у реализацији плоче Хејс учествовао као вокални солиста, пратећи вокал и као инструменталиста на клавиру, електричном клавиру, кибορд инструментима, концертним звонима, трианглима, тамбурину итд.

DEMIS ROUSSOS

На својој новој ЛП плочи »Ainsi soit-il« популарни грчки певач Демис Русос представља нам се са једанаест нумера у свом, већ добро познатом, интерпретаторском стилу. Помињемо само оне најбоље а то су насловна песма »Ainsi soit-il«, »Tous les soleils de la musique«, »Le Destin«, »Margarita« и композиција Жилбер Бекоа »Eomtions«.

НОВЕ ПЛОЧЕ

SATURDAY NIGHT FEVER

Популарност филма „Грозница суботње вечери" (»Saturday Night Fever«) учинила је да музичке нумере, специјално написане за филм, постану бестселери који већ недељама не силазе са готово свих светских топ-листа. Музика из филма нашла се и на двоструком албуму који је недавно издат код нас. На две велике плоче нашле су се, између осталих, и најпопуларније песме браће Гиб које су постале велики хитови: »How Deep is Your Love«, »Staying Alive« и »Night Fever«.

ДУШКО ЛОКИН

Дуго најављивана ЛП плоча Душка Локина појавила се у продаји почетком овог лета. Од десет нумера које је компоновао Ђорђе Новковић поменимо оне најслушаније: „Волим те", „Нећу после другог да те љубим", „Опусти се сада, срце", „Нећу да те љубим", „Јустина", „Моја мала, звијездо сјајна".

НАША КАРИКАТУРА

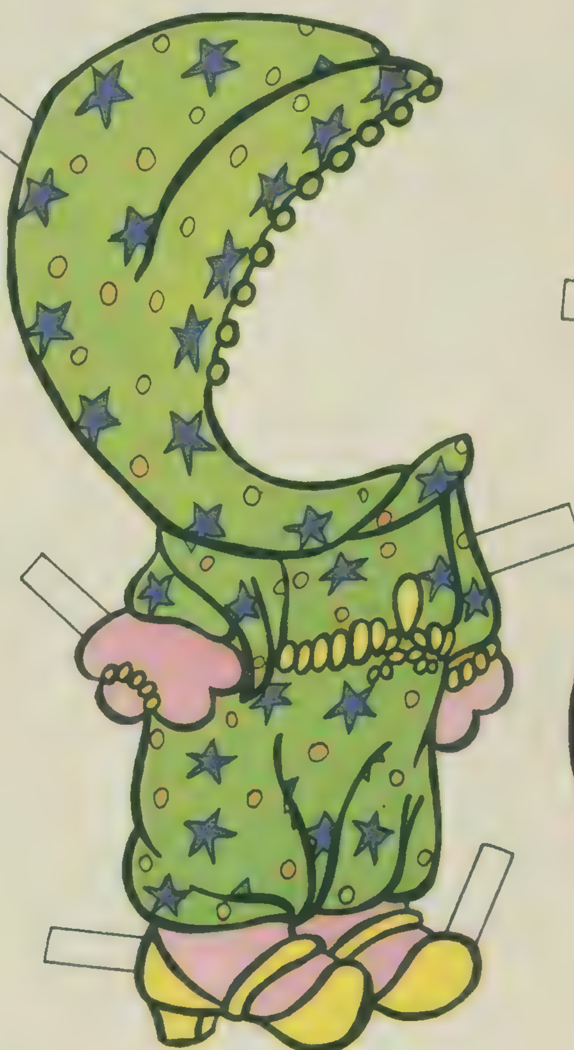
JOHN TRAVOLTA

Позна јесен...

Маја

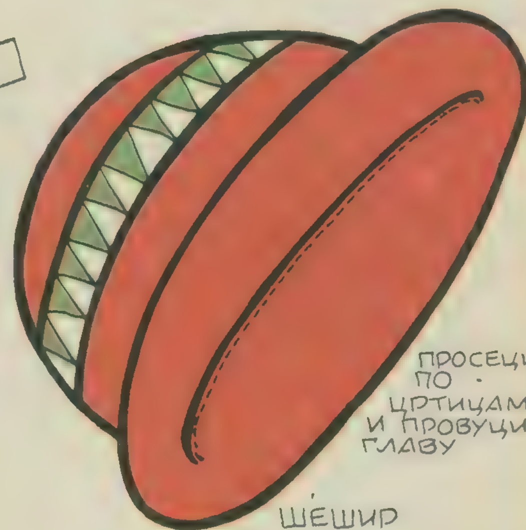
КАПУТ СА ШУБАРОМ ЗА ХЛАДНЕ ДАНЕ

ШАЛВАРЕ СА ТУРБАНОМ

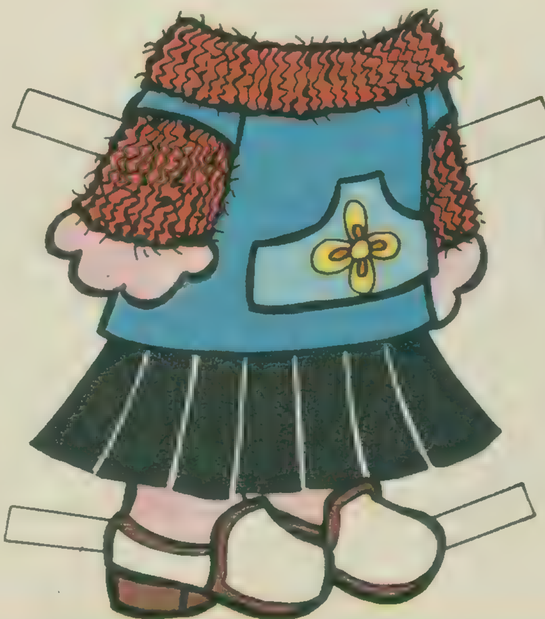
ФЛАНЕЛСКА КУЋНА ХАЉИНА

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА И ПРОВУЦИ ГЛАВУ

ШЕШИР

ПОПОДНЕВНИ ЈЕСЕЊИ КОМПЛЕТ

КОМПЛЕТ СА УСКИМ ПАНТАЛОНАМА

BILJANA L.P. 78

Ауто за Гетсбије

ИМАТИ МЕРЦЕДЕС ИЛИ РОЛС-РОЈС НИЈЕ ОНО ШТО ЈЕ НЕКАД БИЛО. ОВЕ СКУПЕ ОЗНАКЕ ДРУШТВЕНОГ СТАТУСА ЗАМЕЊЕНЕ СУ САДА ЈОШ СКУПЉИМ И, ШТО ЈЕ ЗА ЊИХОВЕ ВЛАСНИКЕ НАЈВАЖНИЈЕ, ИЗУЗЕТНО МАЛОБРОЈНИМ »АУТОМОБИЛИМА СНОВА«...

Снови које њихови власници сањају лако се дају „протумачити“ — то што сам богат није ми довољно, хоћу да трошим новац онако како

МОДЕЛИ ДИЗАЈНЕРА АЛЕНА КЛЕНЕА ИСПУЊАВАЈУ СКУПЕ ЖЕЉЕ ЊЕГОВИХ КУПАЦА ДО ДЕТАЉА, ШТО И КЛЕНЕ, СА ОНИХ 1800 ЧАСОВА РАДА, КОЛИКО СВАКИ ОД ЊИХ У ПРОСЕКУ ИЗИСКУЈЕ, НЕ ЗАБОРАВЉА ДА НАПЛАТИ.

то може да ради још само неколицина људи на овом свету.

КЛЕНЕОВ СУПЕРАУТО

За све жеље, нарочито када их новац може испунити, нађе се неко. Овога пута то је Ален Клене, тридесет трогодишњи син једног од највећих заступника Фордових аутомобила у Француској. Три године је Клене радио као дизајнер за аутомобилску компанију „Американ моторс“ у Детроиту, а онда се преселио у сунчани калифорнијски град Санта Барбару да би тамо и сам постао послодавац.

Кленеов пословни дух нањушио је тренутак, и то добро. Први аутомобил који је у својој радионици по сопственом нацрту направио — двосед који је, сем осталих квалитета, имао и онај најважнији: гарантовано је уникат — постао је хит сајма аутомобила у Лос Анђелесу 1976. године.

Пет спратова једне зграде на аеродрому „Санта Барбара“ сада свакога јутра чека на 55 Кленеових радника од којих сви, свако са својим умећем, учествују у процесу који на крају избацује модел никада јевтинији од 40 000 долара (760 000 динара).

Клене то ради овако: купује нове новцате „меркури кугаре“, огољује их до шасије, помера им мотор од 400 кубика за неких 90 сантиметара уназад, а затим преко тога „гради“ свој — само Кленеов — аутомобил.

То што се зове „само Кленеовим“ делом је каросерија и све оно што уз њу и у њу иде — скупи детаљи који изискују 1 800 сати стрпљивог ручног рада. Имена лимара, тапетара и лакирера утравирана су на једном од стубова врата.

Тако настаје суперауто, супер по томе што његов власник може да буде сигуран да се неће појавити ниједан сличан његовом. А да би свима било јасно да купац преskупот модела живи изнад или изван времена свих других људи,

СЕСТИ У АУТОМОБИЛ КАО ШТО ЈЕ ОВАЈ „ШТУЦ“ ИЗ 1929. ГОДИНЕ СВЕ ЈЕ ВИШЕ У МОДИ — ЗА ОНЕ КОЈИ ИМАЈУ НОВЦА ДА И ОВУ ЛУДОСТ ПРАТЕ

Кленеови аутомобили дизајном призивају оне луде, Гетсбијеве, тридесете године овог века.

САМО НЕ СА ТРАКЕ!

Постоје, наравно, и други путеви за аутомобилску статус-сферу. За неке, као што је то случај са познатом америчком комичарком Филис Дилер, четири точка која је до ње возе припадају једном моделу „екскалибера“.

Само 280 ових „царских“ модела изиђе годишње испод руку (не са траке!) једне фирме из Милвокија. Свако ко, као Дилерова, у џепу има и хоће да одатле извади 27 000 долара (513 000 динара) моћи ће, четири месеца после уплате, да у гаражу упаркира један од модела из Милвокија.

Каже се да су у аутомобилски дизајн Италијани унели страст, Французи интелектуалност, Енглези префињени луксуз, а Немцима и Американцима је у удео пало да конструишу ненадмашне моторе.

На задовољство шахова, звезда и оних који су „само“ богати, скупе копије старих аутомобила комбинују све те лепе особине и претварају чак и вожњу до пијаце у краљевску процесију.

Ниједан од модела из ове серије скупих не може се назвати оригиналним, али оно што им то право одузима чини их само бољим у односу на њихове аутомобилске претке. Јер, сви ти прави стари „обурни“, „штуцеви“ и „кордови“ били би, по данашњим мерилима, слабости, несигурни и неудобни.

У ВРЛО ЦЕЊЕНЕ СКУПЕ КОПИЈЕ УБРАЈА СЕ И „ЕКСКАЛИБЕР“.

Њихове копије снабдевене су зато најсавременијим системима кочења и управљања, аутоматским мењачима брзина, ер-кондишном, само-притисни-на-дугме направицама и направама, унутрашњи зидови обложени су скупоценом ораховином, штити их ни мање ни више него 18 наноса боје, красе позлаћене ручице и дугметанца, озвучују стерео-апарати са осам канала, а за оне којима ни то није довољно, уз мало више новца, седишта прекривају крзнима ласица, канадских куна или чинчила. Све то, наравно, поставља се на моторе који су конструисани што је могуће ближе тренутку производње скупе копије и то у што је могуће бољој фабрици аутомобила.

„Ескалибер“, на пример, својим линијама призива у сећање класичне линије „мерцедес - бенца“ из 1928. године. Оних пола века, колико дели копију од оригинала, можда се не може видети на први поглед али је сигурно да се може осетити — по 215 коњских снага „шевролетовог“ мотора о којима су произвођачи оригинала могли само да сањају.

„Штуцова“ копија од 64 000 долара (225 000 динара) првих дана је, у ствари „понтијак гран при“. Све док је из САД не пошаљу преко океана у Торино, у Италију, где јој потомци потомака вештих израђивача краљевских кочија радом својих руку не израде каросерију.

Као и сваком новом модом и овом ће се позабавити они којима је то посао — психолози и социолози. Шта ће они рећи, већ може да се нагађа. Врло је могуће да се нека од тих објашњења неће свидети власницима злата вредних копија.

У међувремену, оне се купују. Власници седају у кола, спуштају платнени кров, притискују педале и укључују магнетофон са кога почиње да пева Кол Портер: илузија да је 1930. година још ту — је потпуна.

М. И.

КОНЗЕРВИРАЊЕ ХРАНЕ

ЛИМЕНКА НА ОКЕАНУ

Живот и рад чланова експедиција које су се упуштале на далека путовања био је знатно олакшан коришћењем конзервисане хране.

Подаци са глинених таблица нађених у Месопотамији и неки записи из египатских гробница говоре да су у тим давним временима људи знали да могу сушењем за дуже време сачувати рибу и месо. Сушење је најпре вршено на сунцу, а затим димљењем. Око 1500 године пре н.е. Египћани су успевали да усољавањем конзервишу рибу. Стари Кинези су чували месо у масти, а Грци и Римљани држали су га за време великих врућина у сирћету.

Дуго човек није знао зашто се применом ових метода храна не уквари. Он, на пример, није знао да се при сушењу због одстрањивања сувишне воде спречава рад микроорганизама који изазивају кварење, нити да се код сушења меса на диму не само одстрањује сувишна вода него долази до изражаја и антисептично дејство различитих хемијских састојака дима, као што су крезол фенол сирћетна киселина.

АПЕРТ И АПЕРТИЗАЦИЈА

У годинама на преласку из 18 у 19 век у Француској су се појавиле прве конзерве са храном. Биле су то стаклене, херметички затворене посуде са месом, воћем, поврћем. Произвођач је био познати француски индустријалац Аперт (1750—1841). Његов проналазак био је од великог значаја за Наполеонове ратнике, па је Наполеонов министар унутрашњих послова, 1809. године, понудио Аперту 12 000 франака ако објави своју тајну. Он је то учинио следеће године написавши књигу о конзервисању намирница биљног и животињског порекла. А ово конзервисање, које је, по проналазачу, названо апертизација, састојало се у загревању одређених намирница и у њиховом затварању (херметичко затварање) посуда. Ускоро су стаклене посуде за конзервисање биле замењене лименкама.

Апертизација је замењена стерилизацијом, загревањем од 100 до 120°Ц при чему долази до потпуног уништења микроорганизама и спора. Овим методом конзервира се месо, риба, воће, поврће. Међутим, могуће су нежељене промене на овако високим температурама долази до потпуног или делимичног уништења фермената и витамина, чије је присуство у неким намирницама, као што је, на пример, млеко, од великог значаја. Зато се овакви производи подвргавају пастеризацији, поступку при којем се такође врши загревање, али где температура не прелази 80—90°Ц.

БРОДОВИ — ХЛАДЊАЧЕ

Још у античко доба човек је приметио да на нижој температури намирнице остају дуже у свежем стању. Стари Римљани су, тамо где су за то постојале могућности, у зимским месецима остављали снег и лед по дубоким пећима да би га одатле вадили лети и користили за расхлађивање намирница. За време ренесансе у Фиренци су неке утицајне научне организације објављивале упутства како да се коришћењем смеше соли и леда преко лета сачува храна.

За разлику од конзервисања прехрамбених производа загревањем, када долази до уништења микроорганизама, расхлађивањем се задржава рад микроорганизама, а у неким случајевима се овако прекидају нежељени биохемијски процеси. Метод конзервисања хране расхлађивањем углавном се користи при транспорту и складиштењу намирница.

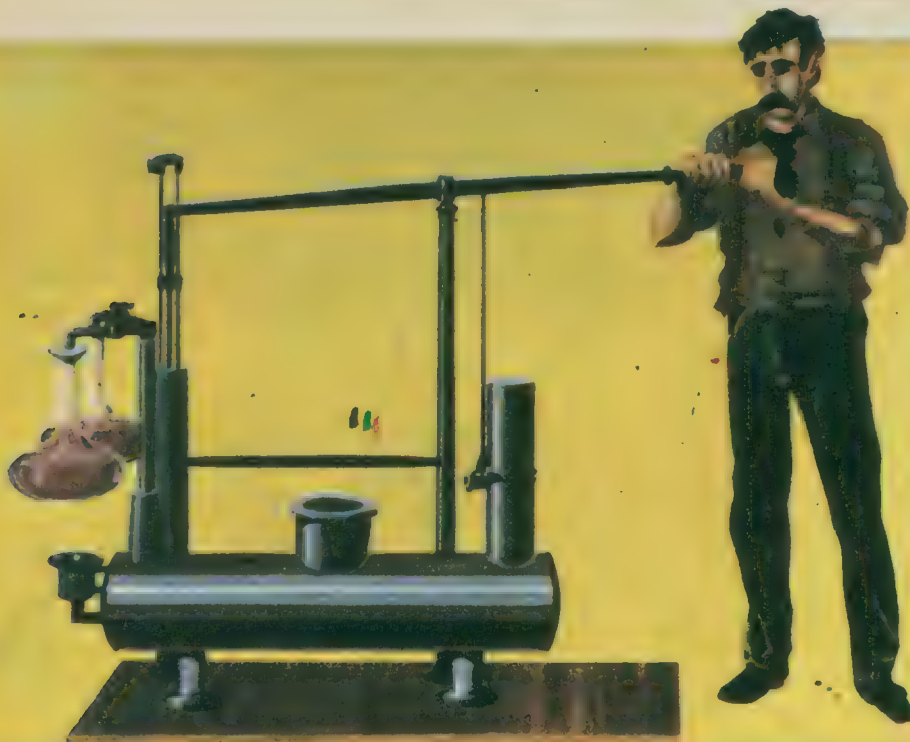

Британски истраживач Пири, чувен по истраживањима области око Северног пола, био је један од првих који је на свом броду, 1825. године, понео конзерве са месом.

У прво време за конзерве су коришћене посуде од стакла, које су имале бројне недостатке; пре свега, биле су ломљиве, а због тога што су биле кабасте заузимале су много простора. Заменом стаклених посуда лименкама ови и други недостаци су отклоњени... Калајисање, односно превлачење металних предмета калајем, од великог је значаја за конзервну индустрију, јер калај штити од корозије и не ствара отровне супстанце са органским материјама. Иначе, конзервисање меса је врло сложено, јер је концентрација микроорганизама у њему велика. Да би се месо очувало, данас се користе различити методи, као што су хлађење, замрзавање, стерилизација, дехидрација, сољење, саламурење, коришћење разних хемијских производа итд.

На слици је један стари уређај за производњу кондензованог млека. Кондензовано млеко, чија је производња почела 1835. године, добија се у специјалним вакуум-апаратима упаравањем (при чему се крајњи производ упари на једну трећину од једне четвртине првобитне запремине) и обично је добро зашећерено. На тржиште долази пастеризовано (у лименкама). Од 1890. године производи се и млеко у праху које се добија тако што се пуномасном млеку брзим поступком потпуно одузме вода.

Ефикасно чување хране коришћењем ниских температура било је могуће тек проналаском механичких уређаја који су омогућавали постизање довољно ниских температура. Половином 19. века вршени су бројни експерименти којима је сабијањем, а затим наглим ширењем гасова долазило до снижења температуре и расхлађивања околине. Често су употребљавани и врло једноставни уређаји, као што је овај на слици, где је за сабијање гасова служила снага људских мишића.

О коришћењу ниских температура у данашњем смислу може се говорити тек од момента када је човеку успело да конструише механичке уређаје за добијање леда, односно уређаје који омогућују да се у одређеној просторији обезбеди стално ниска температура. Средином 19. века у овом погледу су учињени крупни кораци. Већ 1861. године у Сиднеју, у Аустралији, прорадили су у једној великој кланици уређаји којима је било могуће замрзнути месо, које се у овом стању чувало све до употребе. А 1876. године брод хладњача напустио је француску луку Авр са товаром меса, отпловио до Буенос Ајреса у Аргентини и поново се вратио са истим товаром у матичну луку.

Данас се користе бројни методи за конзервисање различитих прехрамбених производа што зависи од циља који се жели постићи, као и од врсте производа који се конзервише.

Присуство одређених хемикалија и у најмањим количинама у конзерви спречава рад микроорганизама. За ове сврхе најчешће се употребљавају сумпораста, бензоева и мравља киселина. У послератном периоду почело се са коришћењем посебних „конзерванса" који су, у ствари, смеша хемикалија које се употребљавају у тако малим количинама да се њихово присуство уопште не примећује.

И специјалним филтрирањем (ултрафилтри) може се извршити конзервисање неких намирница као што су, на пример, воћни сокови. Поре оваквог филтера су тако ситне да задржавају споре, бактерије и плесни. Међутим, овакав начин конзервисања не обезбеђује увек пуну сигурност, јер постоје бактерије ултрамикроскопских величина тако да их филтери не могу задржати.

За конзервисање се користи и електрична струја (наизменична), затим заштитни гасови као што су угљен-диоксид и азот, а могу се употребити ултраљубичасти и инфрацрвени зраци.

У Америци се још од 1950. врше пробе да се за одстрањивање микроорганизама искористи радиоактивно зрачење. Постигнути су одлични резултати, али овај метод није узео и практичне размере.

Ђ. К.

Овај богато украшени апарат могао се наћи у појединим кућама крајем 19. века. У њему је као расхладно средство коришћена смеша соли и леда. Капацитет ових претеча данашњих фрижидера био је мали, али су они могли обезбедити за одређено време температуру од неколико степени испод нуле.

Ово је пресек једног брода-хладњаче с краја 19. века. Први бродови ове врсте били су намењени за транспорт меса и имали су релативно мали капацитет. Касније су прављени и рибарски бродови са расхладним коморама у које је смештена уловљена риба без опасности да се укварি. Ово је у рибарству било од великог значаја, јер су рибарски бродови могли дуго да се задрже на мору.

Фантастична прича

РОБЕРТ ШЕКЛИ

СЛЕПИ ПУТНИК

СТИГАО ЈЕ СРЦА ПУНА НАДЕ И БЛИСТАВИХ ОЧИЈУ. МОЈ ЗАДАТАК ЈЕ БИО ДА РАСХЛАДИМ ТО ОДУШЕВЉЕЊЕ.

Чим су ми јавили да је слетео космички теретни брод са Земље, похитао сам тамо. Њиме је требало да стигну бушилице са дијамантским врхом које сам тражио већ више од годину дана. Стрепео сам да ме неко не предухитри: да једноставно не узме бушилице тврдећи да су њему потребније него мени.

Срећом, стигао сам на време. Утоварио сам сандук са бушилицама у свој џип и задржао се мало да погледам брод.

И тада сам га угледао. Стајао је непомичан крај брода и буљио са своја два крупна ока у црвени песак којим је било покривено марсовско тле. На лицу је имао израз као да хоће да каже: „До ђавола, Марс!"

Црвен и модар

Опсовао сам. И без овога сам имао посла преко главе. Јер, слепи путници су била моја брига. Директор Берк је сматрао да ја „умем с људима" и наименовао ме за шефа безбедности на Марсу.

Овај је могао имати око двадесет година. Био је виши од метар осамдесет и мршав, сама кост и кожа. Имао је крупне шаке и огромна стопала, а због наше ретке атмосфере зевао је као риба на суву. Наравно, није имао респиратор. Слепи путници га никад немају.

— Допада ли ти се? — упитао сам, прилазећи му.

— Ох... — дисао је све теже. Сем врха носа, који му је био црвен као паприка, постајао је модар, због мале количине кисеоника.

Одлучио сам да га пустим да још мало пати.

— Дакле, успео си да се ушуњаш у брод — рекао сам. — Тако си доспео на ову нашу чаробну планету.

— Овај... нисам се баш ушуњао — некако је успео да каже, борећи се за ваздух. — Ја... ја сам...

— Значи, потплатио си капетана.

У том тренутку младић се заљуљао на својим мршавим ногама и ја сам му брже-боље ставио на лице свој резервни респиратор.

— Хајдемо. Даћу ти нешто да поједеш, а онда ћемо лепо да поразговарамо.

Придржавао сам га док нисмо стигли до мензе. Тамо сам му регулисао уређај за кисеоник и донео тањир топлог пасуља са свињетином.

Појео је све као вук, а затим ми се осмехнуо и представио се:

— Зовем се Џони Франклин... Ово је, значи, Марс? Невероватно!

То кажу сви слепи путници, то јест они који успеју да живи стигну на Марс. Има отприлике десет покушаја годишње, али само један или два успеју. Углавном су то будале. Увуку се у простор за товар и тамо се притаје, не знајући шта их чека. Кад брод узлети, са убрзањем од 20 G, тај несрећник, без заштитних уређаја, бива спљоштен као лепиња. Ако неким чудом и преживи убрзање, настрадаће од радијација. Овде имамо специјално гробље за слепе путнике.

Но, неки ипак стигну живи, са срцем пуним наде и блиставих очију. Мој задатак је да расхладим ово њихово одушевљење.

— Зашто си дошао на Марс? — упитао сам га.

— Знате... на Земљи је досадно. Тамо морате да радите све како је прописано, а ја...

— А ти хоћеш шире хоризонте?

— Ох, да. Ја желим неки пионирски посао. Не плашим се тешкоћа. Видећете како ћу уредно радити ако ми дозволите да останем овде...

— Шта ћеш радити?

Погледао ме је зачуђено.

— Шта?... Све.

— Не знам шта умеш да радиш. Нама је тренутно потребан стручњак за неорганску хемију. Да ли си ти тај?

— Не-не, господине.

— Можда си геолог. Ускоро ће нам бити потребан један.

— Жао ми је, али...

— Је л' ти уопште имаш диплому, Франклине?

— Не, господине. Нисам завршио ни средњу школу. Жао ми је...

— Па шта онда мислиш да можеш да радиш?

— Мислио сам... да могу бити на неки начин користан. Рецимо, као столар. Или нешто друго.

Донео сам му шољу кафе, док ме је он преклињући гледао. Сви слепи путници гледају тако. Мисле да је Марс нешто као Аљаска, или као Антарктик. Али, није.

— Франклине — рекао сам — знаш ли колико нас стаје боравак једног човека овде? Педесет хиљада долара годишње. Да ли вредиш толико?

— Ја не једем много, господине...

Да, они то не знају. Ја морам да им кажем. Објаснио сам Франклину да научници обављају овде све послове: они су у слободном времену и столари, и водоинсталатери, и кувари, и чистачице. Био би луксуз да свако ради само један посао.

Изгледао је као да ће бризнути у плач, али се савладао. Устао сам.

— Хајдемо. Наћи ћу ти негде један кревет, а сутра ћемо те укрцати у неки брод. Буди задовољан: видео си Марс.

— Да, господине, али ја не желим да се вратим на Земљу.

Нисам расправљао с њим. Нашао сам му преноћиште и вратио се у своју лабораторију. Морао сам да надокнадим изгубљено време. Радио сам до касно увече и, мртав уморан, одмах заспао.

Хиљаду правила

Рано ујутру пошао сам да пробудим Франклина, али није га било тамо. Забринут, стао сам да га тражим; у очајању, ови млади људи су у стању свашта да ураде. Најзад сам га нашао на градилишту специјалне лабораторије.

За тих неколико часова Франклин је урадио више него ми, радећи у слободном времену, за месец дана. Био је добар столар, то се одмах видело.

Угледао ме је и весело ми махнуо руком.

— Покушавам да будем користан — рекао је. — Дајте ми још неколико часова и зграда ће бити под кровом.

Допадао ми се овај момак. Тако бих га радо лупио по рамену

и рекао: „Остани с нама, такав нам треба", али то нисам учинио. Рекао сам:

— Франклине, молим те да ми нествараш тешкоће. Добар си радник и веома си ми симпатичан, али ја морам да спроводим наређења својих шефова. Мораш да се вратиш на Земљу.

— Не могу — одмахнуо је главом Франклин. — Ако се вратим, стрпаће ме у затвор.

— Зашто?

— Па, рекао сам вам већ да на Земљи човек мора да се управља према хиљаду правила. Ја сам то успевао неко време, а онда сам открио Истину.

— Шта си открио?

— Истину. Открио сам је случајно, мада је то у ствари било врло једноставно. Тако једноставно да сам томе научио и своју сестру, а ако је то она могла да научи, могу сви. Затим сам покушао да научим и друге, и они су се тада разбеснели. Рекли су ми да сам луд, и наредили ми да престанем. Али, ја нисам могао да престанем. И тако, кад су дошли да ме воде у затвор, ја сам побегао на Марс.

Ох, побогу, помислио сам. Сад још и религиозни фанатик. Нашао си где ћеш да проповедаш

ШРАФКО

своју Истину! Али, шта да радим? Зар да га пошаљем право у затвор?

— И то није све — наставио је Франклин.

— Није? Шта има још?

— Сад траже моју сестру. Она је приморана да се скрива док... док ја не видим хоће ли ме примити овде, и онда би и она...

Нема капетана

— Стој! — узвикнуо сам. — Нећу више да те слушам. Не вреди. Не могу ништа да учиним за тебе. Немам право да ти дозволим да останеш овде. Знаш ли ти колико добијамо молби за усељење на Марс? Више од десет хиљада годишње. Одбијамо људе способније од нас самих. Одбијамо младе научнике који су годинама припремали управо за рад на Марсу... Не, не вреди да ме убеђујеш. Жао ми је, али морам те вратити на Земљу.

Бесан на самог себе и на цео

свет, сео сам у џип и пошао на космодром. Натрљаћу уши оном капетану што је примио Франклина у свој брод. Сад ће морати да га врати, проклет био!

Кад сам стигао, видео сам да је брод већ на лансирној рампи. Кларксон, наш ракетни инжењер, припремио га је за узлетање.

— Где је капетан ове крнтије? — упитао сам.

— Нема капетана — одговорио је Кларксон. — Ово је модел којим се управља радио-командама.

Осећао сам како ми се врти у глави.

— Нема капетана?

— Не.

— Ни посаде?

— Наравно да нема. То ваљда и сам знаш, Тали.

— То значи да у броду нема ни кисеоника?

— Разуме се да нема. Шта ће ту кисеоник?

— Нема ни термичке изолације?

— Нема. — Кларксон ме је зачуђено гледао.

— Претпостављам да је убрзање максимално. Бар 35 G.

— Свакако... Шта те то мучи, Тали?

Нисам знао шта да му одговорим. Сео сам у џип и одјурио натраг. Значи, ниједно живо биће не може путовати овим бродом. Не би имало ни најмање изгледа да преживи. Ни један према милијарду.

Хајде, покажи...

Кад сам стигао на градилиште специјалне лабораторије, Франклин је већ био завршио кров и сада је нешто петљао с неким цевима. Помагала му је неколицина оних што су били завршили рад у руднику.

— Франклине! — позвао сам га.

Одмах је оставио све и дотрчао до мене.

— Јеси ли допутовао оним теретним бродом крај којег си јуче стајао? — упитао сам га строго.

— Не, господине. Покушао сам да вам објасним да нисам потплатио капетана, али ви нисте хтели...

— Онда, како си стигао?

— Мислио сам да сте то схватили. Помоћу Истине.

— Молим те, поштеди ме својих религиозних проповеди!

— Нема то никакве везе с религијом, господине. Видећете да је врло једноставно. Ако хоћете, научићу и вас.

— Хајде, покажи.

Франклин је мало размислио.

— Пут ме је прилично изморио, али мислим да ћу моћи...

То је рекао и — нестао.

Освртао сам се око себе, збуњен. Кад сам погледао горе, видео сам Франклина на око сто метара изнад наших глава. Тренутак касније, поново је био крај нас.

— То је, значи, та твоја Истина? — упитао сам.

— Да, господине. Једноставно, то је другчији начин посматрања ствари. Кад се једном схвати, после је све лако. Али, тамо на Земљи то зову халуцинацијом, кажу да сам их хипнотисао и хоће да ме ухапсе.

— И можеш да нас научиш томе?

— Наравно. Ту не треба много времена... Значи ли то да могу остати, господине?

— Можеш, Франклине. Чак ти не бих дозволио да одеш ни кад би то хтео.

— Ох, хвала господине.. А моја сестра?

— Нека дође и она. Тога дана кад стигне...

Видео сам да људи око мене поново дижу главе. Ја нисам стигао да то учиним, јер се једно женско чељаде одједном обрело крај мене.

То је била нека висока, мршава девојка, крупних очију. Погледала је око себе, као месечар, и рекла:

— Ово је, значи, Марс? Невероватно!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

За себе не знају ни стазе, а другоме показују цесте.

(Цицерон)

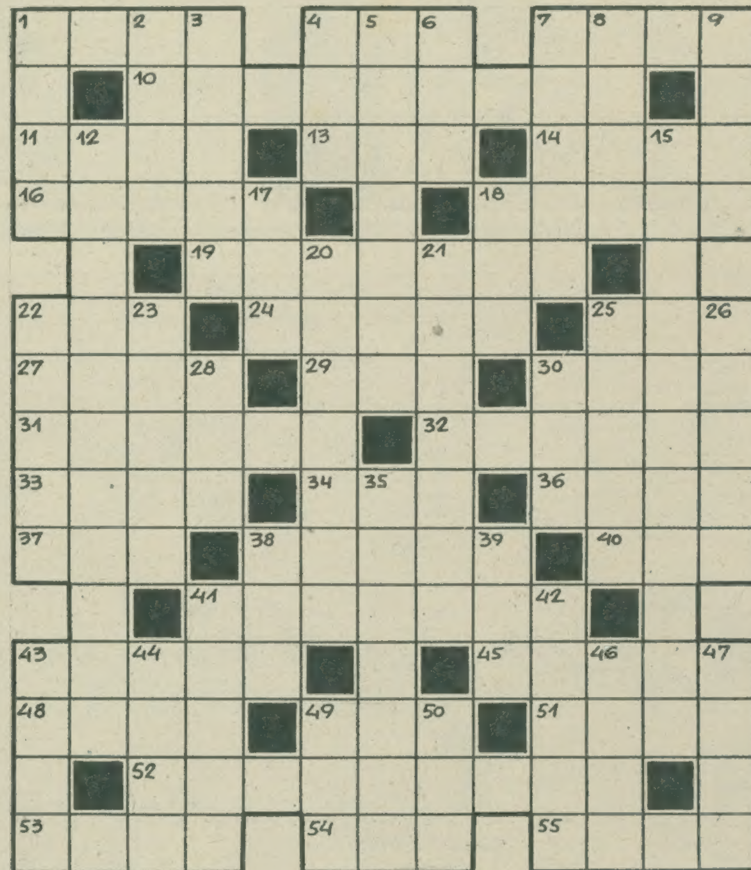
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Река у Француској, 4) Кошаркашки савез Србије (скр.), 7) наша бивша рекордерка у скоку увис (Гере), 10) врста такси превозника, 11) рибља јаја, 13) америчка књижевница (Перл), 14) муслиманско женско име, 16) брза, ургентна, 18) угљоводоник из групе парафина, 19) засољено земљиште, 22) тениски термин, 24) цигла, 25) наша златоносна река, 27) део брода, 29) врста папагаја (мн.), 30) мрак, 31) хемијско јединење, 32) службеник банке, 33) река у Сибиру, 34) неман, 36) тетка, 37) слово грчке азбуке, 38) један оброк, 40) римски песник и историчар (Кар Лукреције), 41) експлозивно тело, 43) миланска опера, 45) египатски председник (Ел Садат), 48) град у Колумбији, 49) врста поврћа, 51) земља (лат.), 52) унутрашњост неког архитектонског простора (стр.), 53) геометријско тело, 54) билијарски штап, 55) једно индонежанско острво.

УСПРАВНО:

1) Део песме, 2) један пролећни месец (ожујак), 3) предујам, 4) зла срећа, 5) онај који означава почетак трке, 6) спортска торба, 7) морска појава, 8) аустријски композитор (Франц), 9) град у Јордану, 12) истраживање које се бави заједничким принципима управљања, 15) рачунски стручњак, 17) телефонски позив, 18) лична заменица, 20) плата чланова владарске породице, 21) уметност аранжирања цвећа, 22) музичке лествице, 23) сумрак, 25) поштанска пошиљка, 26) мера за драгоцености, 28) име шахисткиње Кушнир, 30) тринитротолуол (скр.), 35) лековита биљка, 38) час, 39) отац (слов.), 41) иловача, 42) див у хеленској митологији, 43) изузетан, нагли успех, 44) град у Сирији, 46) име бивше атлетичарке Николић, 47) наша река, 49) кретање кроз ваздух, 50) брдо, узвишење.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Н, о, СКАКАВАЦ, комодитет, Оњега, Ана, рибари, ис, уцене, ат, еп, нагиб, јагода, У, тераса, об, Власт, тла, „рено“, Крим, ТН, варива, калорифер, рокада, ОРА.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523, Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132.00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Претплата се врши на жиро-рачун 60801-603-16915 уз обавезну назнаку НИП „ПОЛИТИКА", ООУР „Политикин забавник". Годишња претплата у страној валути: Долар 29, ДМ 68, Ффр 143, СФрс 73, Шкр 125. Уплате из иностранства примају се на девизни рачун НИП „Политика" код Инвест банке — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054 са обавезном назнаком за „Политикин забавник". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ЗБОГ ОВИХ ВРАТА УВЕК ЈЕ ПРОМАЈА! ТРЕБА ИХ ЗАТВАРАТИ!

ЈА ИЗ АРХИВЕ УВЕК ИЗЛАЗИМ ПРЕПУНИХ РУКУ! МОРАЛА БИ СЕ ЗАТВАРАТИ АУТОМАТСКИ!

АРХИВА

ГЛАВНИ УРЕДНИК НЕЋЕ НИ ДА ЧУЈЕ ЗА НОВЕ ТРОШКОВЕ!

МОРАЋУ САМ ДА НЕШТО ИЗМАЈСТОРИШЕМ!

НЕ... НЕКО ХОДА ПО ВРАТИМА!

АРХИВА

ДУМ

САКРИО СЕ, ОЧИГЛЕДНО... ДА НЕ БИ МОР'О ДА МИ ОДА ПРИЗНАЊЕ!

34

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

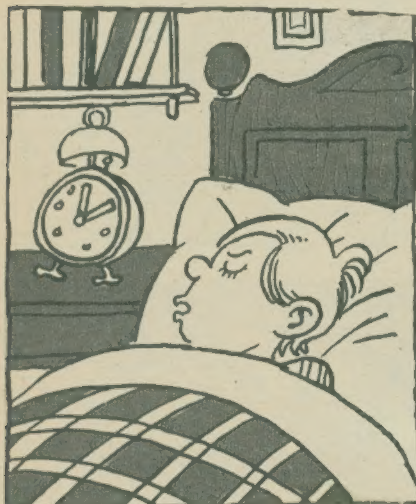
Драги Забавниче,

КАД ЈЕ ЦВЕЋЕ ОТРОВНО...

Чула сам да биљке и цвеће не би смели да се држе ноћу у собама где се спава. Да ли је то тачно?

Биљана Мирчев,
Београд

Деловањем светлости, односно хемијским процесом који се назива фотосинтеза, зелене биљке од

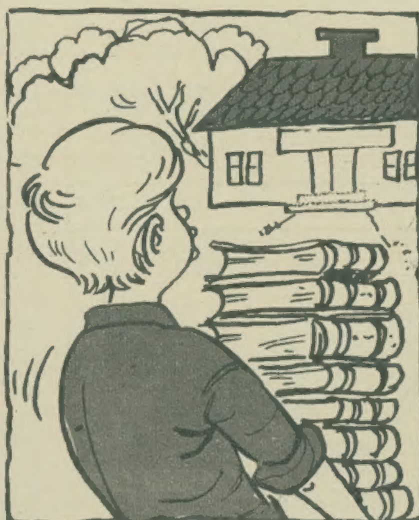
угљен-диоксида и воде стварају биљне материје. Већина биљака, које без светлости и воде не би могле да опстану, у току дана „удишу" угљен-диоксид, а испуштају кисеоник. Зато су изузетно важне за остали живи свет. Међутим, кад падне ноћ, тј. кад нема светлости, код већине биљака процес је обрнут, па листови биљака, уместо кисеоника, ослобађају угљен-диоксид који може бити штетан за већину организама, па и за човека. Због тога се не препоручује држање биљака у собама где се спава.

КЊИГЕ НА ПОКЛОН

Желим да поклоним известан број књига некој сиромашној школској библиотеци. Знам да сте ви већ објавили такве адресе, али ја их, на жалост, нисам сачувао.

Иво Поскурица,
I стамбени блок бр. 2
38000 Приштина

Захваљујемо Вам, друже Иво, на Вашем писму и поклону за наше

читаоце. Библиотеке појединих школа, захваљујући таквим поклонима, обогаћене су и обновљене, али још увек има школа које чак и — немају библиотеку! Надамо се да ће се нека од таквих школа јавити нашој редакцији или Вама.

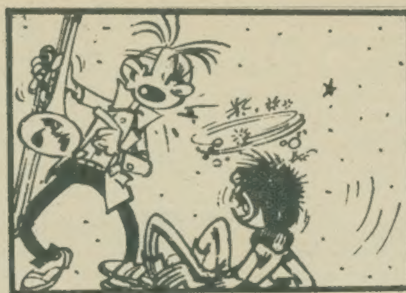
ЗАБАВНИК— ПРЕ 13 ГОДИНА

Мог брата и мене занима колика је цена једног примерка „Политикиног забавника" била пре 13 година.

Сандра и Перо Јурић,
Сплит

Цена „Политикиног забавника" 1965. године износила је, прво, 40, а затим 50 старих динара.

БЕЗИМЕНИ ФАНТАЗИО

Интересује ме како се зове Пецин друг из стрипа „Приправник Пеца" и ко је аутор ових занимљивих цртаних прича.

Марија Радојковић,
Београд

Аутори овог стрипа су Французи Франкен и Жидеем, а Пецин другар се у оригиналу зове Фантазио Међутим, он је код нас још — безимен . . .

КАЛИБРИ ЗА ЛОВ

У броју 1387. објавили сте одговор на питање „Шта је калибар". Можда би било добро да се допуните због читалаца које занима ловачко оружје.

Сачмарице имају глатку цев и њихова ознака калибра не слаже се са мером промера у милиметрима или инчима, што је вероватно и потакло читаоца Сашу Закића да вам постави горње питање. Ознака калибра код сачмарица долази од броја округлих кугли, колико их стане на тежину од једне енглеске ливре или фунте (0,4536 кг, а свака има промер колико и цев ватреног оружја. Зато, што је број калибра већи, то је промер цеви мањи и обратно. Тако на пример, за калибар бр. 12 промер (дијаметар) цеви је 18,22 — 18,6 мм. Међутим, за калибар бр. 16 промер је 16,8 — 17.2 mm, а за калибар бр. 20 промер је 15,7 — 16,1 мм.

Поменуо сам само калибре ловачких пушака за сачму који су код нас највише у употреби, али постоје и други већи и мањи калибри . . .

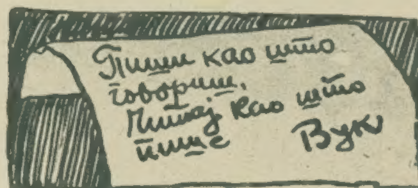
Н. Бараковић,
Ровињ

РИПЛИ О ВУКУ

Чуо сам да је и Рипли у својој рубрици „Веровали или не" помињао Вука Караџића. Да ли је то тачно?

Марко Перовић,
Нови Сад

Амерички новинар Рипли, сакупљајући мало вероватне, али

истините вести из целог света, написао је у својој рубрици „Веровали или не": „На свету постоји један народ који заиста пише као што говори: То су Срби".

НАЈСТАРИЈИ НА ПРВЕНСТВУ

Интересује ме ко је био најстарији фудбалер који је икада играо на светском првенству.

Владимир Фратрић,
Нови Сад

Сер Стенли Метјус играо је последњи пут на Светском првенству у Швајцарској 1954. године. Имао је тада 47 година и сматра се најстаријим фудбалером који је играо на светском првенству.

WALT DISNEY
МИКИ

БАШ МИ ЈЕ ДОСАДИЛО ОВО СПАВАЊЕ НА ПРЕЧКИ!

КАД БИХ У СНУ КРЕНУО К'О МЕСЕЧАР...

...МОГ'О БИХ ДА ПАДНЕМ И ПРЕБИЈЕМ КЉУН ИЛИ НОГУ!

УДАРИЋУ ЈА ТАЧКУ НА ТО! НЕКАКО ЋУ ШИЉУ ДА ИЗБАЦИМ ИЗ ЊЕГОВОГ КРЕВЕТА!
Distributed by King Features Syndicate.

АЛО, ДОКТОР ЗДРАВИЋ? КХ! ЈА САМ... КХ, ШИЉИН БОЛЕСТАН ПРИЈАТЕЉ! КХКХ!
Copyright © 1978 Walt Disney Productions World Rights Reserved

МИСЛИТЕ ЛИ ДА ТРЕБА ДА САМ У КРЕВЕТУ? КХ!

ЈАСНО ЈЕ... ПРОМУКЛИ СТЕ И КАШЉЕТЕ! ДА! САВЕТУЈЕМ ВАМ ДА НЕКОЛИКО ДАНА НЕ НАПУШТАТЕ ПОСТЕЉУ!

ХЕЈ, ШИЉО! ДОЂИ! ДОКТОР ЗДРАВИЋ МИ ПОРУЧУЈЕ...
А?
4-23

СЛУШАЈ!
...КАО ШТО РЕКОХ, НЕКОЛИКО ДАНА У ПОСТЕЉИ!

ВАЖИ, ДОКТОРЕ...

...НЕМАМ НИШТА ПРОТИВ...
ЗЗЗ